

**การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนัก ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ**

**โดย
นายขวัญเมือง ปักษาสุข**

**การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**

**THE DEVELOPMENT OF PAINTING FOR THE REFLECTING OF THE REALZATION,
TO THE NATURE , ENVIRONMENT , AND THE CONSERVING THE THAGEEN RIVER ,
PRATHOMSUKSA 6 WAT BANGPRA SCHOOL**

**By
Kwanmuang Puksasuk**

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
MASTER OF EDUCATION
Department of Educational Technology
Graduate School
SILPAKORN UNIVERSITY
2007**

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ การพัฒนา
แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์
แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ” เสนอโดย นายขวัญเมือง ปักชาสุข เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา เทคโนโลยี
การศึกษา

๐๙ ม)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 21 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2551

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ศิริพงศ์ พยอมแย้ม

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

Adm Mkr

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมหญิง เจริญจิตรกรรม)

8, ๖๐, 54

Orng Nkr

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อนันท์ สติมัน)

8, ๗.๐, 51

Mkr

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ศิริพงศ์ พยอมแย้ม)

8, 1, ๗๕, 151

46257425 : สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คำสำคัญ : แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนัก ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ขวัญเมือง ปักษาสุข : การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ. อาจารย์ ที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ : รศ.ศิริพงศ์ พยอมรัมย์. 233 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาและประสิทธิภาพแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 702) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาคือดำเนินการประชุม สัมมนา และการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนศิลป์ ด้านจิตวิทยา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการวัดผล อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมอภิปรายเพื่อหาแนวความคิดในการวิจัย การสร้างแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี การประเมินผล มีขั้นตอนในการสร้าง คือ 1. การสร้างแบบฝึกตามแนวความคิดของกลุ่มสนทนา 2. พัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี 3. เพื่อทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี 4. เพื่อประเมินผล และ ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมจำนวน 30 คนได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เป็นระยะเวลา 8 ชั่วโมง แผนการวิจัยคือ One Group pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน แบบประเมินความสามารถในการเขียนภาพพระบายสีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) t-test แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาและประสิทธิภาพแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนัก ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีและสามารถเขียนภาพพระบายสี อยู่ในระดับมากที่สุด

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

46257425 : MAJOR : EDUCATIONAL TECHNOLOGY

KEY WORDS : PAINTING TRAINING/ENVIRONMENT CONSERVATION, RIVER CONSERVATION

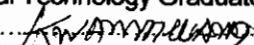
KWANMUANG PUKSASUK : THE DEVELOPMENT OF PAINTING TRAINING PACKAGES FOR AWARENESS CREATION NATURE, ENVIRONMENT AND THAJEEN RIVER PRATHOMSUKSA SIX STUDENTS IN WAT BANGPRA SCHOOL. AN INDEPENDENT ADVISOR : ASSOC.PROF. SIRIPONG PAYOMYAM.233 pp.

The purposes of this research were to develop painting training packages to create the awareness of natural environment and conservation of the Thajeen River for Prathomsuksa 6 students of Wat Bangpra School, to compare the students' learning achievement, and to study the students' opinions about the painting training packages. The construction and development of the painting training packages included research outlines meetings, seminars and focus group discussion among advisors, experts and research supervisors. The training packages consisted of 4 steps : 1) the exercises construction along with the proposed ideas in the focus discussion, 2) the development of painting exercises, 3) the application of the painting exercises and 4) the evaluation and correction of the exercises. The 30 Prathomsuksa 6 students of Wat Bangpra School were simple randomly selected. The painting exercises were applied to the student for 8 hours within the second semester in the academic year 2006 using One Group Pretest-Posttest Design. The research tools included the painting training package, a learning achievement test, a painting ability evaluation form and a questionnaire about students' opinions. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test dependent and content analysis.

The findings were as follows:

1. The painting training packages were found 80% efficient in the awareness creation of the students.
2. The learning achievement revealed after the application of the learning the training packages was significantly higher than before application ($P < 0.05$).
3. The students expressed positive opinions about the painting training packages to develop the awareness of the natural environment and the conservation of the Thajeen River at high level.

Department of Educational Technology Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2007

Student's signature.....

An Independent Study Advisors' signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี โดยได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ศิริพงศ์ พยอมแย้ม รองศาสตราจารย์สมหญิง เจริญจิตรกรรม อาจารย์ ดร.อนิรุทธิ์ สติมัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤมล ชมภูนิช อาจารย์เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ อาจารย์ พลศักดิ์ ฉายศรีศิริ อาจารย์มนัส อารีรอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทิรา สรรมนี รองศาสตราจารย์ กัณทริย์ ศรีพงศ์พันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณทัศน์ บุญมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์เด่นศิริ ทองนพคุณ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข ดูแลการค้นคว้าอิสระตั้งแต่ต้น จนถึงสำเร็จด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดร.สุรพล พยอมแย้ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอขอบพระคุณอาจารย์ อาจารย์กาญจนา สุจิต มหาวิทยาลัยศิลปากร อาจารย์ ดร.มาลี ศรีสกลสุข มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่กรุณาเรื่องบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอขอบพระคุณอาจารย์สาธิต จันทรวินิจ อาจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอขอบพระคุณอาจารย์เพ็ญศิริ ช่างฉ่ำ อาจารย์เอกอมร สกลวรรณวงศ์ อาจารย์ สมปองใจ อ้นศรี อาจารย์ศุภวุฒิ บัวเจริญ อาจารย์เบญจรัตน์ ปิ่นเวหา โรงเรียนวัดบางพระ ที่ช่วยเหลือให้กำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ ปริญญาโทโครงการความร่วมมือรุ่น 4 ทุกคนและคณะ อาจารย์โรงเรียนวัดบางพระทุกท่านที่ช่วยเหลือให้กำลังใจเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้อง ครอบครัวปั๊กซาสุข ทุกคนที่คอยให้การช่วยเหลือให้กำลังใจตลอดมาแก่ผู้วิจัยตลอดจนอาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่ให้ความรู้ ประสิทธิภาพวิชาการต่างๆ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	14
โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	16
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	17
คุณภาพของผู้เรียน.....	20
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางพระ.....	25
การเขียนภาพระบายสี.....	26
กิจกรรมสร้างสรรค์ในการเขียนภาพระบายสี.....	28
การเปลี่ยนแปลง รูปร่าง รูปทรง.....	29
หลักการเปลี่ยนแปลงสี.....	30
ประเภทของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	31
องค์ประกอบของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	33
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	36
การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	38

บทที่	หน้า
การสร้างแบบฝึกการเรียนรู้การเขียนภาพระบายสี.....	38
การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	39
ขั้นตอนแผนการสร้างแผนการเขียนภาพระบายสี.....	40
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	43
วิธีดำเนินการทดลอง.....	43
แบบแผนการทดลอง.....	43
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีปรับปรุงแก้ไข	
แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
ขั้นตอนการประชุม กลุ่มสนทนา.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอน วิธีการ.....	56
การสร้างและพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	59
การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	62
แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	68
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
พัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	70
การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน หลังเรียน.....	71
การวิเคราะห์ความพึงพอใจ.....	72
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	81

	หน้า
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	82
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	91
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มสนทนา	
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	92
ภาคผนวก ข สรุปการประชุม สัมมนา กลุ่มสนทนา ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ	95
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก ง คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	132
ภาคผนวก จ กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้แบบฝึก	
การเขียนภาพระบายสี.....	136
ภาคผนวก ฉ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อ	
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน.....	138
ประวัติของผู้วิจัย.....	233

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปวิธีการวิจัยขั้นที่ 2 การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	41
2	สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นที่ 3 ทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพสี.....	44
3	แบบแผนการทดลอง.....	53
4.	ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	68
5	การประเมินค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี จากการวาดภาพ.....	69
6	ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	71
7	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่นักเรียนมีต่อแบบฝึก การเขียนภาพระบายสี.....	72
8	การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ด้านทัศนศิลป์	100
9	การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ด้านสิ่งแวดล้อม.....	101
10	การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ตอนที่ 1 แบบถูกผิด.....	122
11	การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(IOC)แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ตอนที่ 2 แบบเลือกตอบ.....	123
12	ผลของค่าประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to one Tryout) ของ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	128
13	ผลของค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย (Small Group Tryout) ของ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	129
14	ผลของค่าประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (Field Tryout) ของแบบฝึก การเขียนภาพระบายสี.....	130

ตารางที่	หน้า
15 ผลการวิเคราะห์ค่า T – test.....	133
16 ผลการวิเคราะห์ค่า Descriptive Statistics.....	134
17 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนจากแบบฝึกการ เขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม.....	135
18 กำหนดระยะเวลาวัน เวลาในการทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน.....	137

สารบัญภาพประกอบ

แผนภาพที่	หน้า
1 แสดงขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้.....	41
2 แสดงขั้นตอนการประชุม สัมมนา การจัดกลุ่มสนทนา.....	56
3 แสดงขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี.....	61
4 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	63
5 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	65
6 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	67
7 แสดงขั้นตอนแบบฝึกการเรียนรู้.....	143

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับผูกพันอยู่กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา และจะต้องดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับความเป็นไปของสิ่งแวดล้อมด้วย หากไม่แล้วมนุษย์ก็ไม่อาจดำรงชีวิตอยู่ได้เลย หรือหากพออยู่ได้ ก็จะเป็นไปอย่างไม่ปลอดภัยนัก แม้มนุษย์จะควบคุมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้บ้างก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันมนุษย์ก็ทำลายธรรมชาติ ทำลายสิ่งแวดล้อมของตนเอง ซึ่งจะเป็นไปโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามที่ ปัจจุบันมนุษย์กำลังเผชิญกับปัญหาอันยิ่งใหญ่ เนื่องมาจากการทำลายระบบระเบียบของธรรมชาติ ทำลายสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งทำให้เสียดุลทางธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อมนุษย์เอง จากสิ่งที่มนุษย์ก่อขึ้น

ตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันจันทร์ที่ 4 ธันวาคม 2532 กับคณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าดังนี้

"วันก่อนนี้เราพูดถึงปัญหาว่าเมืองไทยนี้ อีกหน่อยจะแห้ง ไม่มีน้ำเหลือ จะต้องไปซื้อน้ำจากต่างประเทศ ซึ่งก็อาจเป็นได้ แต่เชื่อว่าจะไม่เป็นเช่นนั้น เพราะถ้าคำนวณดู น้ำในประเทศไทยที่ไหลเวียนนั้นยังมีอยู่ เพียงแต่ต้องบริหารให้ดี ถ้าบริหารให้ดีแล้ว มีเหลือเพื่อ มีตัวเลขแล้ว แต่ว่ายังไม่ได้ไปแยกแยะตัวเลข เหมือนที่ได้แยกแยะตัวเลขของคาร์บอน น้ำนั้นนะในโลกมีมาก แล้วที่ใช้จริงๆ มันเป็นส่วนหนึ่งของน้ำที่มีอยู่ อาจไม่ถึงแต่ก็ต้องบริหารให้ดีเท่านั้นเอง เดียวนี้ก็มีปัญหาเกี่ยวกับน้ำ น้ำนี้จะต้องใช้ให้ดีคือน้ำที่มีคุณภาพที่เราใช้สำหรับบริโภคน้ำสำหรับการเกษตร น้ำสำหรับอุตสาหกรรม ทั้งหมดนี้ต้องใช้น้ำที่ดี หมายความว่าน้ำที่สะอาด

น้ำมีมากในโลกเป็นน้ำทะเลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะใช้อย่างนี้ไม่ได้แล้วนอกจากนั้น เดียวนี้ที่กำลังมีมากขึ้นคือน้ำเน่า จะต้องป้องกันไม่ให้น้ำเน่า น้ำเน่าจะมีอยู่เสมอแต่จะให้น้ำเน่านั้นเป็นโทษมากเกินไป ฉะนั้น นี่เป็นอีกโครงการหนึ่ง ที่เราจะต้องปฏิบัติแล้ว ถ้าไม่จัดการโดยเร็วเราจะมีน้ำเน่า น้ำดีจะไม่มีใช้แม้จะไปซื้อน้ำจากต่างประเทศ ก็กลายเป็นน้ำเน่าหมด เพราะว่ามาใช้น้ำโดยไม่ระมัดระวัง"

ถ้าเรามีน้ำ แล้วมาใช้อย่างระมัดระวังข้อหนึ่ง และควบคุมน้ำที่เสียอย่างดียิ่งข้อหนึ่ง

ก็อยู่ได้ เพราะว่าภูมิประเทศของประเทศไทย ใช้คำว่า “ยังให้” ก็หมายความว่า ยังเหมาะแก่การอยู่กินในประเทศนี้ไม่ใช่ไม่เหมาะ ประเทศไทยนี้เป็นที่เอาไว้ไม่ให้ประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนเป็นนากลายเป็นทะเลทราย ก็ป้องกันได้ทำได้” (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม มปป. ปกใน)

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านได้เล็งเห็นความสำคัญของน้ำ กระบวนการใช้น้ำอย่างประหยัดและถูกต้องตลอดจนการป้องกันไม่ให้น้ำเสีย โดยมีการอนุรักษ์น้ำ ประเทศไทยก็ยังมีน้ำใช้ได้อย่างสมบูรณ์

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดภารกิจในการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ เรื่องการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ส่วนสาระการเรียนรู้ให้บูรณาการความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา ได้แก่ การใช้ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้ ยังต้องส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยมีผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาและส่งเสริม การเรียนรู้ ทุกเวลา ทุกรูปแบบ ตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 การศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะระบุไว้ว่า ผู้เรียนจะมีจิตใจงดงาม มีสุนทรียภาพ รักความสวยงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อยอย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปะ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพ ความสนใจของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพทางศิลปะ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้ และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการกรมวิชาการ 2544 :1) เป็นการพัฒนาลักษณะสถานศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ทรัพยากรในแหล่งน้ำ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา เป็นต้น ทั้งน้ำจืดน้ำเค็มกำลังขาดแคลนไปทุกขณะ มีการนำขึ้นมาใช้เกินความสามารถในการผลิตตามธรรมชาติ เนื่องจากมนุษย์ใช้สถานที่เหล่านี้เพื่อกิจกรรมอื่น เช่น ในการเพาะเลี้ยง ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ใช้ประกอบการอุตสาหกรรม เป็นต้น อันเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการแพร่พันธุ์ของสิ่งที่มีชีวิตในน้ำประกอบกับปัจจุบันมนุษย์มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ และมีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยในการจับสัตว์น้ำมาใช้ เช่น การใช้วนน้ำลึก การใช้แหวนตาถี่ การใช้เรดาร์ การใช้เสียงสะท้อน เป็นต้น รวมทั้งการทำลายสภาพแวดล้อม โดยกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การสร้างมลพิษในสิ่งแวดล้อม การทำลายการผสมพันธุ์ การทำลายสถานที่เลี้ยงลูกอ่อน การจับสัตว์ในระหว่างที่มีการผสมพันธุ์ การสร้างเขื่อน และการถมแหล่งน้ำเพื่อกิจการของมนุษย์ กิจการเหล่านี้ เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตจากทรัพยากรทางน้ำตามธรรมชาติลดปริมาณลงอย่างรวดเร็ว และจะลดลงไปเป็นลำดับ (ป. มหาพันธ์ 2544 : 27)

ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมกำลังได้รับความสนใจ และพูดถึงกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ทั้งในวงราชการและประชาชนทั่วไป แต่หาได้มีผู้ใดประพฤติปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหากันอย่างจริงจังไม่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข หากยังเพิ่มพูนขึ้นทั้งด้านปริมาณและความรุนแรงอยู่เนือง ๆ การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมหากจะได้ผลต้องกระทำที่ตัวบุคคล เพราะบุคคลเป็นผู้ที่ก่อปัญหาขึ้นเอง การให้การศึกษาแก่บุคคล เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจการสร้างค่านิยม สร้างทัศนคติ ให้มีความตระหนักในความสำคัญ และคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนให้มีการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจนเป็นนิสัย ทั้งความร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย หนังสือ “สอนเด็กให้รักสิ่งแวดล้อม” เป็นความพยายามที่จะให้บิดามารดาครูอาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อม และเข้าใจวิธีอบรมสั่งสอนให้ถูกต้อง ในอันที่จะปลูกฝังลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อเขาเหล่านี้จะได้ร่วมมือร่วมใจกัน พิชัยรักษาสิ่งแวดล้อมอันมีคุณค่าของประเทศสืบไป (ป. มหาพันธ์ คำนำ)

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครปฐม นับว่าเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีแหล่งน้ำเข้าถึงพื้นที่การเกษตรกว่าร้อยละเก้าสิบ โดยมีแม่น้ำท่าจีนเป็นแม่น้ำสายหลัก ไหลผ่านจากทางด้านทิศเหนือ คือ จังหวัดสุพรรณบุรีมาสู่จังหวัดนครปฐมและไหลลงสู่ทิศใต้ลงทะเลอ่าวไทยที่อำเภอมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร แม่น้ำท่าจีนจึงเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชาวจังหวัดนครปฐม และทุกจังหวัดที่ไหลผ่าน หากย้อนภาพกลับไปเมื่อสามสิบปีที่ผ่านมา วิถีชีวิต

ของคนส่วนใหญ่จะอาศัยแหล่งน้ำเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต การคมนาคม การขนส่ง การค้าขาย การทำเกษตรตลอดจนการปลูกสร้าง ที่อยู่อาศัยของชุมชนก็อาศัยพื้นที่บริเวณใกล้แหล่งน้ำเป็นหลัก เพราะสะดวกกับการดำรงชีพ สภาพแม่น้ำลำคลองสะอาดร่มรื่นสวยงาม เป็นที่อยู่ของฝูงปลาหลากหลายชนิดได้แหวกว่ายหากินและวางไข่ขยายพันธุ์ ประชาชนได้อาศัยแหล่งน้ำเป็นแหล่งเพาะปลูก และเป็นแหล่งอุปโภคบริโภค

แต่สภาพปัจจุบันพื้นที่แหล่งน้ำเปลี่ยนแปลงไปมาก ความเจริญด้านวัตถุเข้ามา ทำให้การคมนาคมขนส่ง เปลี่ยนวิถีชีวิตจากแม่น้ำลำคลองสู่ถนน มนุษย์บริโภควัตถุนิยมจนมองข้ามสิ่งแวดล้อม แม่น้ำลำคลองกลับกลายเป็นแหล่งระบายของเสียจากชุมชน โดยเฉพาะแม่น้ำท่าจีน อันเปรียบเสมือนแม่น้ำสายหลักและเส้นเลือดใหญ่ของชาวนครปฐมในแต่ละปี ต้องรองรับของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งปศุสัตว์ ยาฆ่าแมลง และน้ำเสียจากชุมชน ที่ระบายลงสู่คลองธรรมชาติ คลองทุกสายจะไหลรวมลงสู่แม่น้ำท่าจีน ถึงแม้จะมีหลายหน่วยงานเล็งเห็นความสำคัญพยายามเข้ามาแก้ไข ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา รวมทั้งกลุ่มอนุรักษ์ต่าง ๆ โดยจัดงบประมาณ และแรงผลักดันของแต่ละส่วนที่ทุ่มเทลงมาสู่แม่น้ำท่าจีน หากพี่น้องประชาชนไม่ให้ความร่วมมือย่อมไม่เกิดเป็นรูปธรรมได้จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยปลูกจิตสำนึกให้พี่น้องชาวจังหวัดนครปฐม และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ในการที่จะช่วยกันมีส่วนร่วมในการเร่งรัดฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองให้กับพื้นสู่ธรรมชาติที่สมบูรณ์เฝ้าระวังและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่องตลอดไป

(พเยาว์ เนียะแก้ว 2547)

วิกฤตของแม่น้ำท่าจีน คือ น้ำเริ่มเน่าเมื่อปี 2543 ตั้งแต่วันที่ 25 เมษายน 2543 จนถึงวันที่ 14 พฤษภาคม ของปีเดียวกัน นับเป็นช่วงเวลา 20 วัน ในความทรงจำอันเจ็บปวดและทุกซักระทมครั้งหนึ่งของชาวท่าจีน เพราะเป็นเวลาที่แม่น้ำท่าจีนได้เกิดการเน่าเสียอย่างรุนแรงที่สุดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน แม่น้ำทั้งสายกลายเป็นสีดำคล้ำคล้ายสีกาแฟดำ น้ำเริ่มเสียเขตอำเภอบางปลาหม้อและอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 25 เมษายน หลังจากนั้นเพียง 4 วัน มวลน้ำเสียก็ไหลบ่าลงครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครปฐม และสมุทรสาคร จนถึงปากอ่าวไทย เป็นระยะทางกว่า 150 กิโลเมตรตามลำแม่น้ำท่าจีน และยังรูล้ำไปในลำคลองทุกสายรวมทั้งคลองส่งน้ำให้กับนครหลวงเขตนบุรีด้วย

นอกจากสีของน้ำที่เป็นสีดำคล้ำเห็นได้ชัดเจนแล้ว น้ำยังมีกลิ่นเหม็นจนอย่างร้ายกาจ แม้เมื่ออยู่ห่างออกไปนับร้อยเมตร หรือเมื่อรถแล่นผ่านสะพานต่าง ๆ เป็นกลิ่นของแก๊สที่เกิดจากการหมักหมมของจุลินทรีย์ เมื่อเข้ามายืนที่ริมฝั่งแม่น้ำสักพักจะรู้สึกแสบตาแสบจมูกจนทนไม่ไหว

ประชาชนริมสองฝั่งแม่น้ำเผชิญเหตุการณ์นี้ด้วยความรู้สึกตระหนกตกคนสงสัย หลายบ้านเริ่มอพยพเด็กและคนชราออกไปให้พ้นจากแม่น้ำ พร้อมกับคำถามมากมายเกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้ หลายคนสันนิษฐานตามความเคยชินว่าคงมีโรงงานปล่อยน้ำเสียออกมาลักโรงงาน หรือหลายโรงงานพร้อม ๆ กัน (ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน นครปฐม 2543 : 22)

ผู้วิจัยมีแนวความคิดจากปัญหาเรื่องการทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และแม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย ว่าเป็นปัญหาที่กระทบกับนักเรียน เยาวชน ประชาชนของประเทศ โดยเฉพาะประชาชนและชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำท่าจีน ผู้มีอาชีพด้านการเกษตรกรรม ได้รับความเสียหายในการประกอบอาชีพมากที่สุด ควรจะนำเรื่องนี้มาทำการวิจัย เพื่อหาวิธีการมาแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยได้มีแนวคิดที่จะให้นักเรียน เยาวชน ประชาชน มีจิตสำนึกสร้างวัฒนธรรมธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนให้ใสสะอาด โดยใช้กระบวนการทางด้านศิลปะ การเรียนรู้ การเขียนภาพระบายสี การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ด้านทัศนศิลป์ มีกำหนดสาระการเรียนรู้ มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือการจัดทำหลักสูตรโดยเพิ่มสาระการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียน เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เช่น เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน การรักษามรดกวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้ เพื่อสร้างความตระหนักเจตคติที่ดี ความงามที่เกิดจากสุนทรียภาพต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ปัญหาในการพัฒนาประเทศไทยต่าง ๆ เพราะการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาการทรัพยากรบุคคล ของประเทศให้เป็นผู้ที่รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสิ้นเปลืองน้อยที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2535 : 1)

จุดมุ่งหมายสำคัญที่มุ่งให้ผู้รับการศึกษากลายเป็นผู้ที่มีปัญญา คือรู้จักเหตุผล รู้จักแยกแยะ ผิดชอบชั่วดีคุณและโทษสิ่งที่ดีควรกระทำและไม่ควรกระทำบนพื้นฐานของความจริง รู้จักการแก้ปัญหาอย่างฉลาดและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อความก้าวหน้าของความรู้และวิทยาการต่างๆ วิชาศิลปะเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่เข้าเกี่ยวข้องกับ และมีบทบาท ในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จินตนาการและสุนทรียภาพศิลปศึกษาสมัยใหม่ ได้พยายามพัฒนา เนื้อหาวิธีสอนและคิดหาแนวทางความคิดใหม่ๆ เพื่อให้นักเรียนเจริญงอกงามทางความคิดสร้างสรรค์ รักในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน

การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความคิดจึงเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมปัจจุบัน เพราะเป็นสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเยาวชนไทยต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิธีการคิดใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหา การพัฒนาคนให้มีความคิดสร้างสรรค์นั้นจึงไม่อาจจะเน้นที่คนเฉพาะกลุ่ม แต่ควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมการศึกษาทุกระดับ ทุกหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้คนในชาติได้รับการพัฒนาศักยภาพทางความคิดสูงสุด และทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ

ศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดหรือความงาม ซึ่งสัมผัสได้ด้วยสัมผัสทั้ง 5 การแสดงออกในงานศิลปะขึ้นอยู่กับอารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ มีความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระให้เกิดสุนทรียภาพและความงาม

ศิลปะเป็นสิ่งสนองตอบต่อความเชื่อและความศรัทธา การจัดการเรียนการสอนศิลปะมิได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศิลปินแต่เน้นให้ทุกคน เกิดพัฒนาการด้านบุคลิกภาพและสร้างคุณภาพของงาน สิ่งสำคัญที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับศิลปะ คือ วุฒิภาวะของคน การพัฒนาด้านศิลปะจะเป็นไปตามขั้นตอนตามวัย เช่นวัย 6 – 8 ปี กล้ามเนื้อมือและสายตาเริ่มประสานกันได้ดี มีความสนใจในระยะสั้น ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ไม่พร้อมกับการงานที่ละเอียดซับซ้อนทางความคิดสร้างสรรค์มีจินตนาการที่แปลก สามารถวางแผนได้ล่วงหน้า วัย 11 – 12 ปี เด็กวัยนี้จะสนใจในรูปแบบที่เหมือนจริง โดยอาศัยแบบหรือตัวอย่างจากประสบการณ์ตนเอง ในวัยนี้จะมุ่งเน้นให้เด็กได้แสดงออกในเชิงปฏิบัติเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งให้ส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยเฉพาะต้องการให้เด็ก มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ไปสู่รูปแบบความจริงตามธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2545 : 33)

การเรียนรู้ศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผล ถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรม ค้นหาว่าผลงานศิลปะสื่อความหมายกับตนเอง ค้นหาศักยภาพความสนใจส่วนตัว ฝึกการเรียนรู้ การสังเกต ที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรัก เห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าทางศิลปะและสิ่งที่อยู่รอบตัวพัฒนาเจตคติสมาธิ รสนิยมส่วนตัว มีทักษะกระบวนการวิธีการแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ในบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น ๆ พิจารณาว่าผู้คนในวัฒนธรรมของตนที่มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความงามศิลปะช่วยให้มีมุมมอง และเข้าใจผังมโนทัศน์ด้านอื่น ๆ สะท้อนเห็นมุมมองของชีวิต สภาพเศรษฐกิจสังคม การเมืองการปกครอง และความเชื่อความศรัทธาทางศาสนา

ด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะการเรียนรู้เทคนิควิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ คัดแปลงจินตนาการมีสุนทรียภาพ และคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยสากล (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 47/2545)

วิชาการในการแต่ละกลุ่มสาระ ย่อมมีธรรมชาติในตัวเองต่างก็มีเนื้อหาสาระการคิด และการฝึกปฏิบัติต่างกัน เช่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะก็เช่นกัน จะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ความงาม อารมณ์ สะเทือนใจ และสาระที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตในสังคมมนุษย์ศิลปะต้อง แสดงออกจากความคิดที่เป็นนามธรรมถ่ายทอดด้วยการปฏิบัติงานผ่านวัสดุต่างๆ ไปสู่รูปธรรม การถ่ายทอดนั้นต้องอาศัยความชำนาญและแสดงออกด้วยจินตนาการด้วยรูปแบบที่สร้างสรรค์ ซึ่งรูปแบบที่เป็นรูปธรรมนี้ จะมีผลไปสู่การมองเห็น และความรู้สึกสัมผัสการฝึกปฏิบัติ (วิรุณ ตั้งเจริญ 2539 : 158) นอกจากความพร้อมในตัวบุคคลแล้วยังต้องมีความพร้อมทางด้าน วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้เป็สื่อในการแสดงออก และพร้อมด้วยสื่อการสอนอีกด้วย เพราะสื่อการสอน ที่ดีจะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจได้อย่างดี และอีกแง่หนึ่งจะเป็นตัวเร่งหรือกระตุ้นให้การ แสดงออกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย สาระการเรียนรู้กลุ่มศิลปะหรือศิลปะศึกษาเป็น ศาสตร์ที่มุ่งเป้าหมายไปที่กระบวนการเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ (The Creative Process) การแสดงออก (The Self Expression) และการรับรู้เกี่ยวกับความงาม (Aesthetic Awareness) มีนักวิชาการศิลปะศึกษาที่มีชื่อเสียงเคยตั้งคำถามไว้ว่า เราแบ่งแยกกันอย่างไร ระหว่างจิตรศิลป์กับศิลปะศึกษาหรือระหว่างการศึกษาศิลปะกับการศึกษา (ชัยณรงค์ เจริญ พานิชกุล 2533 : 45) และให้ได้รับความเห็นในเรื่องนี้ว่าอย่างแรกเป็นการเรียนเกี่ยวกับศิลปะจริง ๆ เพื่อให้ได้ผลถึงขั้นผู้เรียนนำศิลปะไปประกอบอาชีพได้อย่างที่สองเป็นการเรียนโดยใช้ศิลปะเป็น เครื่องมือในการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ และมีบุคลิกภาพที่ดี แต่ในสภาพความเป็นจริงกลับมีการใช้สับสนปนเปกันระหว่างอย่างแรกกันอย่างที่สอง

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดและให้เห็นถึงความแตกต่าง และข้อสับสนระหว่าง ปรัชญาศิลปะศึกษา กับปรัชญาจิตรศิลป์ ซึ่งครูผู้สอนจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นอิสระและมีความสุขในการได้ เรียนศิลปะ (ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล 2533 : 4)

ชัยณรงค์ เจริญพานิชกุล ได้ปรับแนวคิดจาก Victor Lowenjeid and W.Lambert Brittain (1970) ไว้ดังนี้

ปรัชญาศิลปศึกษา (Philosophy of Art Education)

1. เป้าหมายมุ่งสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์
2. ใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือให้เกิดการแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์
3. กระบวนการสร้างสรรค์งานถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
4. เน้นความไวในการเรียนรู้ด้านอารมณ์ ความคิดจากสิ่งที่มองเห็นได้ดี
5. ความรู้สึกที่มีอยู่เบื้องหลังผลงานสำคัญที่สุด
6. สนับสนุนให้เรียนรู้ด้วยการค้นคว้าทดลอง
7. นำไปใช้ในการพัฒนาชีวิตด้านอื่น ๆ ได้

ปรัชญาวิจารณ์ศิลป์ (Philosophy of Fine Arts)

1. เน้นคุณค่าทางด้านความงามของผลงานที่ปรากฏออกมา
2. ใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือสร้างผลงานศิลปะที่เป็นรูปแบบ
3. ผลงานที่ปรากฏเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
4. เน้นการทำงาน สร้างงานที่ดีมีคุณค่าทางศิลปะ
5. ความงามที่ปรากฏบนผลงานสำคัญที่สุด
6. สนับสนุนให้เรียนรู้ด้วยการฝึกหัดอบรม ศึกษาทฤษฎี และกรรมวิธีต่าง ๆ
7. นำไปใช้ประกอบอาชีพได้

ศิลปะเป็นความงามที่แสดงออกมาจากจิตใจ โดยผ่านการกระทำแต่เป็นการกระทำที่สร้างสรรค์ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกด้วยการวาดเขียนการปั้นการเรียงความ การเขียนบทกลอน การขับร้อง การรำ การจัดดอกไม้ ตลอดจนการประดิษฐ์สิ่งของเล่นต่าง ๆ เหล่านี้จัดว่าเป็นการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ทั้งสิ้น (ประเทิน มหาพันธ์ 2531 : 25)

สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพระบายสี ช่วยพัฒนาผู้เรียน ในด้านสุนทรียภาพร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ สามารถค้นพบศักยภาพตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ การศึกษาต่อมีรสนิยม มีความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการมีสมาธิในการทำงาน มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สร้างความตระหนักเจตคติที่ดีต่อศิลปะ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์เรื่อง การเขียนภาพระบายสี ครูจะต้องคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักในตัวเด็ก ซึ่งเป็นความพร้อมทางกาย และใจ ดังที่ วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 107) ได้กล่าวสนับสนุนความเห็นไว้ดังนี้

"การเรียนการสอนศิลปศึกษา นอกจากจะต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตรเป้าหมาย การเรียนรู้ และกิจกรรมแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจกับวุฒิภาวะ และความพร้อมของเด็ก แต่ละวัยหรือแต่ละตัวบุคคล เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมจัดสภาพแวดล้อม และสื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม"

ดังนั้น ในการเรียนการสอนศิลปศึกษา ครูจะต้องคำนึงถึงความพร้อมทางวุฒิภาวะ การจัดกิจกรรม การเลือกใช้สื่อ และการวัดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะการเลือกใช้สื่อที่สามารถกระตุ้นความกล้าแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์ เพื่อผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจะเลือกใช้สื่ออย่างไร มีวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย ที่จะเหมาะสมกับนักเรียนและสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้มากที่สุด บางครั้งครูและนักเรียนร่วมกันคิดผลิตสื่อ นักเรียนก็จะเกิดความคิดสร้างสรรค์สร้างผลงานด้านทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพพระบายสี โดยนำองค์ประกอบของศิลปะมาเป็นหลักในการผลิตสื่อ เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย เป็นการเลือกใช้สื่อที่มีได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ของโรงเรียน ชุมชน โดยนำ"ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการเรียนการสอน"

การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนัก รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ธรรมชาติ จำเป็นต้องอาศัยหลักพื้นฐานการเรียนรู้ทางด้านการเขียนภาพพระบายสี ที่สำคัญ ก็คือการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Composition) ดังคำกล่าว

การจัดองค์ประกอบศิลป์ เป็นการจัดกระทำต่อองค์ประกอบของงานออกแบบเพื่อให้เกิดคุณค่าทางความงาม แบ่งเป็นมูลฐานของการออกแบบได้แก่ จุด เส้น รูปทรง แสงเงา ช่องว่าง สีลักษณะพื้นผิว เป็นต้น หลักของการออกแบบได้แก่ การเน้นความสมดุล เอกภาพ จังหวะ และความเรียบง่าย จิตวิทยาในการรับรู้ย่อมมีผลต่อการจัดองค์ประกอบศิลป์ เนื่องจากการออกแบบจะเกิดผลสมความต้องการหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาตามจิตวิทยาการรับรู้ของผู้ดูเป็นหลักสำคัญ (ศิริพงศ์ พะยอมแย้ม 2537 : 69)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเขียนภาพพระบายสี และมีแนวคิดถึงการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อการรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนในด้านการเรียนการสอน ได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างและพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี เน้นที่นักเรียนเป็นสำคัญเกิดการเรียนรู้สร้างสรรค์ด้วยตนเอง นักเรียนได้ออกแบบการเขียนภาพจากเรื่องที่กำหนดและนำนักเรียนไปเรียนรู้จากของจริง โดยการนำนักเรียนวาดภาพความงามจากธรรมชาติ ที่ริมแม่น้ำท่าจีนหน้าวัดบางพระ หรือจากการให้นักเรียนลองเรือวาดภาพทิวทัศน์ของสองฝากฝั่งแม่น้ำท่าจีน การให้นักเรียนได้ศึกษาสภาพของธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม การนำเสียของแม่น้ำท่าจีน ตลอดจนสาเหตุการนำเสียของแม่น้ำ การแก้ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ในภาพวาดจากของจริง โดยนำลักษณะทัศนธาตุมาสร้างผลงานทัศนศิลป์ ในช่วงที่นักเรียนวาดภาพและระบายสี นักเรียนก็จะเกิดความซาบซึ้งความงามที่เกิดจากธรรมชาติ มีความตระหนักรักธรรมชาติ และอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน โดยเฉพาะแม่น้ำท่าจีนที่มีโรงเรียนหลายโรงเรียนตั้งอยู่บริเวณสองฟากฝั่งแม่น้ำจำนวนมาก ตั้งแต่จังหวัดสุพรรณบุรี จนถึงจังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร แต่ถ้านักเรียนฝึกกิจกรรมปฏิบัติบ่อย ๆ ก็จะทำให้ทักษะเข้าใจออกแบบภาพสิ่งที่ได้ก็เท่ากับเป็นการพัฒนาความคิด มีทักษะการเขียนภาพระบายสี และรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ดังคำกล่าวของ วิรุณ ตั้งเจริญ ที่ว่าบรรยากาศความเป็นกันเองในห้องเรียน ความตั้งใจของเด็กความกระตือรือร้นของครูผู้สอน และความแปลกใหม่ในบทเรียนเป็นส่วนประกอบอันสำคัญ ที่จะสร้างความสุขในการทำงานให้กับเด็ก การศึกษาหาความรู้ทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทั้งปัจจุบัน อดีต และคำนี้ถึงอนาคต จะเป็นการกระตุ้นต่อการแสดงออกของตนเองอย่างสำคัญ พิธีการขนมธรรมเนียมประเพณี เหตุการณ์และสิ่งที่เกิดขึ้นอันเป็นประสบการณ์ตรง จะเป็นจุดกำเนิดที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออก และเป็นความพึงพอใจของเด็กอย่างหนึ่ง

จากบทความที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนศิลปะมาเป็นเวลานานได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะศึกษา การเรียนรู้อัตนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพระบายสี ได้เล็งเห็นความสำคัญของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน เพื่อสร้างความตระหนักต่อการรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ช่วยดูแลรักษาอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สายน้ำหลักของจังหวัดนครปฐมซึ่งไหลผ่าน อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี อำเภอสมาปราชญ์ แล้วไหลสู่จังหวัดสมุทรสาครออกปากอ่าวไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และเพื่อพัฒนารูปแบบ เทคนิควิธีการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีจุดประสงค์ที่คาดหวังให้เกิดความรักและหวงแหนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สามารถสร้างสรรค์ผลงานด้านการเขียนภาพระบายสี เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะและเทคนิคกระบวนการออกแบบภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความตระหนักรักขนมธรรมเนียมประเพณีไทย รักศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน

อนุรักษ์แหล่งการเรียนรู้ อนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม แม่น้ำท่าจีน และวัดบางพระ ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านศิลปะที่สำคัญ มีความรักและเห็นคุณค่าศิลปะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70
2. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังเรียนกับก่อนเรียน จากการใช้แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70
2. ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนของนักเรียนหลังจากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีอยู่ในระดับมากที่สุด

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ที่เรียนสาระการเรียนรู้ เรื่องการเขียนภาพระบายสี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ
 - 2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนสาระการเรียนรู้ เรื่องการเขียนภาพระบายสี มีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดบางพระ จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)
 - 2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม 2 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวประสิทธิ์ ได้แก่ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

ตัวแปรตาม ได้แก่

3.1 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อการรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ เนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านการออกแบบ ด้านจิตวิทยา สาระทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพระบายสีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2544

5. ระยะเวลาในการทดลอง ดำเนินการทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 มีการศึกษา 2550 โดยใช้เวลาในการทดลอง สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 8 คาบ 8 ชั่วโมง

ข้อตกลงเบื้องต้น

แผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพระบายสี มีจำนวน 4 แผน ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงพัฒนาแผนการสอนโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำหลักสูตร ได้พิจารณาและได้ทดลองใช้กับการเรียนการสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบันได้นำมาใช้กับการวิจัยในครั้งนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี หมายถึง บทเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาฝึกปฏิบัติเกิดการเรียนรู้มีทักษะและสามารถสร้างผลงานด้านสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. จากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เรื่อง การเขียนระบายสี หมายถึงคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ ปฏิบัติการการวาดภาพระบายสีจนภาพเสร็จ สมบูรณ์ หลังการเรียนรู้

3. เกณฑ์ประสิทธิภาพร้อยละ 70 แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยการปฏิบัติงาน วาดภาพพระบายสีจนเสร็จสมบูรณ์ จากการปฏิบัติงาน วาดภาพพระบายสีจนภาพเสร็จสมบูรณ์ของผู้เรียนทุกคนโดยนำ คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาเฉลี่ย

4. ความตระหนักคือรู้สึกแสดงการรับรู้ ความห่วงใยต่อสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนหลังการเรียนรู้ด้วยแบบฝึก ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบ และความพึงพอใจในด้านสื่อ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงคะแนนจากแบบทดสอบและคะแนนจากการวาดภาพพระบายสี

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีแนวคิดจากทฤษฎี และจากหนังสือเอกสารที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยโดยนำเสนอสาระสำคัญ ดังหัวข้อต่อไปนี้

- 1.หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระทัศนศิลป์
- 2.หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางพระ
- 3.การเขียนภาพระบายสี
- 4.แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
- 5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ 1: ทัศนศิลป์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษานำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษานั้นกำหนดโครงสร้างเป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลามาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อครบ 12 ปี ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบ 8 กลุ่มในทุกช่วงชั้น โดยจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายของการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามศักยภาพและเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้หลายรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดมุ่งหมาย

- จุดหมายถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันดีประสงค์ดังต่อไปนี้
1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
 2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
 3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การปรับวิถีคิด วิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์
 4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำเนินชีวิต
 5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
 6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค
 7. เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรมประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีดังต่อไปนี้

ระดับช่วงชั้น กำหนดเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียนดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการ กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็น สำหรับ เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ตาม ความสามารถความถนัดและ ความสนใจของผู้เรียนสถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระ การเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ซึ่งอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 ได้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ถือว่าเป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อ สร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ ในส่วนกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่ม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความ เป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและทำงานอย่างสร้างสรรค์

โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัด หลักสูตรเป็นรายปี และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 จัดเป็นหน่วยกิต ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และปีที่ 4 – 6 การศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรที่จัดขึ้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร และพื้นฐานความเป็นมนุษย์เน้นการบูรณาการทั้งใน ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1– 3 เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน พัฒนาความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ให้ความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเสริมสร้างสุขภาพส่วนตนและชุมชน มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อ

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 เป็นหลักสูตรที่เน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพมุ่งมั่นพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตนสามารถเป็นผู้นำ และให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น การส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรีย์ภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้น กิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงทั้ง ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การ พัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาระบบการเรียนรู้ทางศิลปะ การเห็นภาพรวม การสังเกตรายละเอียด สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ด้วยการมีความรับผิดชอบมีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์ การเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจการคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมรดกของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรากฐานทางวัฒนธรรม ค้นหาว่าผลงานศิลปะสื่อความหมายกับตนเองค้นหาศักยภาพความสนใจ ฝึกการเรียนรู้ การสังเกตที่

พัฒนาเจตคติ สมาธิ รสนิยมส่วนตัว มีทักษะ กระบวนการ วิธีการแสดงออก การคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ในบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรมทั้งของตนเองและวัฒนธรรมอื่น พิจารณาว่าผู้คนใน วัฒนธรรมของตนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่องานศิลปะช่วยให้มีมุมมองของชีวิตสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา ด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การเรียนรู้ เทคนิควิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียน ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดัดแปลง จินตนาการ มีสุนทรียภาพ และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยและสากล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเสริมสร้างให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีจิตใจที่งดงาม สมาธิที่แน่วแน่ สุขภาพกายและสุขภาพจิต มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถแสดงออกตามความสนใจและความสามารถ เห็นคุณค่าและประโยชน์ของศิลปะ มีความสมดุลเป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติโดยส่วนตน และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมโดยรวม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 : ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอด ความรู้สึก ความคิด ต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ 2 : ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 : เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6)

สาระที่ 1 : ทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอด ความรู้สึก ความคิด ต่องานศิลปะอย่างอิสระชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.1 สื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ความประทับใจ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างมั่นใจ

1.1.1 สำรวจ ทดลอง สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ทัศนธาตุ โดยใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามความสนใจ

1.1.2 เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมทัศนศิลป์ได้อย่างเหมาะสมปลอดภัยและมีความรับผิดชอบแสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความงาม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความสนใจ

1.2.3 แสดงความคิดเห็น อธิบายความหมายของงานทัศนศิลป์ ทัศนธาตุ และความงามของศิลปะ

1.2.4 นำความรู้และวิธีการทางทัศนศิลป์ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่าง ทักษะศิลป์ ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. รู้ความเป็นมาและความสำคัญของศิลปะในท้องถิ่นและศิลปะไทย
2. พึงพอใจและยอมรับในภูมิปัญญาของการสร้างงานทัศนศิลป์การสืบทอดการทำงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 6 สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์

สร้างงานทัศนศิลป์สื่อความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ความประทับใจ ด้วยวิธีการต่างๆ

1. สำรวจและทดลองใช้ทัศนธาตุ และเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์
2. ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมทัศนศิลป์ ได้อย่างเหมาะสม เก็บรักษาอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์
3. แสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความงามทางทัศนศิลป์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. อธิบายความเหมาะสมของทัศนศิลป์ ทัศนธาตุ นำเสนอผลงานของตนเองและกลุ่มได้
5. นำความรู้และวิธีการทางทัศนศิลป์ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และชีวิตประจำวัน
6. รู้จักประเภทและแหล่งผลงานทัศนศิลป์ที่มีในท้องถิ่นสนใจรัก และเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น

คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะแล้ว ผู้เรียนจะมีสภาพจิตใจที่ งดงามมีสุนทรียภาพ มีรสนิยม รักความสวยงาม รักความเป็นระเบียบมีการรับรู้อย่างพินิจพิเคราะห์ เห็นคุณค่าความสำคัญของศิลปะธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมตลอดจนศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทาง ภูมิปัญญาของคนในชาติ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษา ต่อหรือประกอบอาชีพทางศิลปะ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นพัฒนาตนเองได้ และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์ มีสมาธิในการทำงาน มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเมื่อจบการศึกษาช่วงชั้นที่2 (ประถมศึกษาปีที่4-6) ผู้เรียน จะมี คุณภาพ ดังนี้

- 1.1 สร้างและนำเสนอผลงานศิลปะจากจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การสังเกต

1.1 สร้างและนำเสนอผลงานศิลปะจากจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การสังเกตทางศิลปะ ได้แก่ ทักษะธาตุ องค์ประกอบดนตรี องค์ประกอบนาฏศิลป์ ทักษะในการใช้เทคนิคให้เกิดผลตามความต้องการของตนเอง และอธิบายให้ผู้อื่นรับรู้โดยใช้ศัพท์เบื้องต้นทางศิลปะได้

1.2 รับรู้ทางศิลปะ ได้แก่ ทักษะธาตุ องค์ประกอบดนตรี องค์ประกอบนาฏศิลป์ซึ่งสามารถช่วยในการวิเคราะห์งานศิลปะ และอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในความสวยงามและความไพเราะของศิลปะได้

1.3 ระบุงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์ในปัจจุบันที่มีผลหรือได้รับอิทธิพลจากงานศิลปะได้

1.4 นำความรู้ทางศิลปะสาขาต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ

1.5 สนใจสร้างงานศิลปะ มีความสุขกับการทำงาน มั่นใจในการแสดงออกยอมรับความสามารถของผู้อื่น

1.6 ตระหนักชื่นชมในคุณค่าของศิลปะธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

แนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างเพียงพอและเกิดการเรียนรู้ให้ได้มีการเรียนรู้ อย่างหลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียนรวมทั้งนอกสถานศึกษาด้วยเช่น ในชุมชนใกล้ ๆ บริเวณสถานศึกษา ตลาด วัด หรือสถานที่สำคัญๆ ในชุมชน กลุ่มศิลปะมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ สามารถคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิจารณ์ แก้ปัญหา และทำสิ่งที่แตกต่างให้ดีขึ้น กระบวนการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ การจัดการเรียนรู้กลุ่มศิลปะต้องการการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ให้ครบถ้วนด้วยสมอง ใจ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยการจัดการให้ผู้เรียนชวนหาความรู้เพิ่มความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก และในการทำงานเป็นกลุ่มผู้เรียน ใช้กระบวนการคิดสร้างแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น กลุ่มศิลปะจึงเพิ่มประสบการณ์การทำงานจริงตามสถานการณ์ให้มากยิ่งขึ้นไปตามช่วงชั้น ในการจัดการเรียนรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ให้เห็นคุณค่าของตนเองเพื่อการแสดงออกอย่างอิสระ เพิ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้จริง เพิ่มโครงงานตามศักยภาพเพื่อให้ผู้เรียน มีความสุข มีเสรีภาพในการเรียนและแสวงหาความรู้ได้ตามความต้องการ

การจัดการเรียนรู้กลุ่มศิลปะ สาระที่ 1 : ทศศิลป์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระทัศนศิลป์ ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะซึ่งได้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้และได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้นไว้โดยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดเนื้อหา เวลาเรียนและผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียนซึ่งวิชาทัศนศิลป์ จัดเป็นวิชาซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนเป็นการวางพื้นฐานความรู้ให้แก่แก่นักเรียนได้มีทักษะพื้นฐาน ในการทำงานอย่างมีความสุข สนุก เพลิดเพลิน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ศิลปะแขนงทัศนศิลป์ (Visual Art) ในแนวทางของขบวนการปฏิรูปหลักสูตรในต่างประเทศนั้น(หรือแม้แต่ศิลปะแขนงอื่นๆ เน้นความสำคัญให้กับความรู้ที่แก่นคือแกนศิลปะ แกนสุนทรียภาพ แกนศิลปะปฏิบัติ และแกนประวัติศาสตร์ศิลป์ โดยเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ การผสมผสานกัน ดังนั้นหลักสูตรปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับความรู้ ความเข้าใจในศิลปะและหลักการต่างๆ ในศิลปะ(มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ 2545 : 2) เกสร ธิตะจารี (2543 : 10) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนศิลปศึกษา ว่าการสอนวิชาศิลปศึกษาก็เหมือนกับการสอนวิชาอื่นๆ แต่การฝึกปฏิบัติจะมากกว่าทฤษฎีเพราะผลงานที่ออกมาจะสะท้อนว่าผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน มากน้อยเพียงไร การสอนศิลปศึกษาผู้สอนต้องมีสื่อประกอบการสอน ทั้งที่เป็นของจริงและผลงานตัวอย่างที่ชัดเจนและมีคุณภาพ ดังนั้นการเตรียมสื่อและตัวอย่างประกอบการสอนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการสอนศิลปะยังมีตัวอย่างสื่อมากเพียงไร ผู้เรียนก็จะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้มากขึ้น ศิลปศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียน จะมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ทฤษฎีจะเกิดเป็นข้อมูลนำไปสู่การปฏิบัติ แต่การปฏิบัติอาจจะไม่สอดคล้องกับทฤษฎี เป็นเพราะศิลปะจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด การจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่ทำให้ผลงานที่สร้างสรรค์ออกมาไม่คงที่ แต่เป็นกิจกรรม มีขั้นตอนการทำงาน และเป็นระบบ ผลงานที่ออกมาจะเป็นทำนองเดียวกัน จะแตกต่างอยู่ที่ความประณีตละเอียดอ่อนของงาน

หลักสำคัญในการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนประมณนั้นผู้เรียนควรมีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระในการคิดและการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้มีพัฒนาการรอบตัวเช่น ทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม วิธีการสอนควรคำนึงถึงขั้นพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างระหว่างบุคคล และการสอนควรเน้นถึงวิธีการแก้ปัญหา สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน (นงเยาว์ เข้มเล็ก 2539 : 29)

ประเทิน มหาจันทร์ (2531 : 27) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของวิชาศิลปะในชั้นประถมศึกษา ว่าต้องกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อให้ประสบการณ์ซึ่งมีความหมายแก่เด็ก เป็นไปโดยสมบูรณ์ เพราะเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนมีความรู้ไว บางคนมีความรู้ช้า ข้อสำคัญคือการส่งเสริม ให้เด็กรู้จัก นำเอาประสบการณ์หลาย ๆ ด้านมารวมกัน

ขอบข่ายของสาระที่ 1 ทักษะศิลป์ มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2545 : 19 – 20) ได้ให้ข้อเสนอ ในการจัดขอบข่ายสาระทางศิลปะ ได้ว่าสาระทางศิลปะ ในระยะแรกของเด็กนั้นน่าที่จะเรียนรู้กับ สิ่งรอบ ๆ ตัวสิ่งใกล้ตัวเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กได้รู้ได้เห็นว่า ถ้ามองหาเราก็จะได้ เห็นว่าศิลปะนั้นมีอยู่ รอบตัวและในทางกลับกัน คุณสมบัติทางการเห็น เส้น สี รูปร่าง รูปทรงพื้นผิว และแสงเงานั้น สามารถมองเห็นในทุกสิ่งแม้มีชิ้นผลงานศิลปะเราสามารถมองเห็นความงดงามของเส้นสาย สีรูปร่าง ในธรรมชาติ ฯลฯ เพียงตัวอย่างของขอบข่ายที่ยกในจุดนี้ ก็สามารถมองเห็น แล้วว่า เนื้อหาสาระ ความรู้และกิจกรรม สามารถคลี่ออกไปจากขอบข่ายนี้มากมายเพียงไร อย่างลึ้มว่าถ้าท่านเปิดโอกาส ให้สื่อการเรียนมีความหลากหลายมีใช้ติดต่อกับผลงานวิจิตรศิลปะ เท่านั้นโอกาสผู้เรียนจะได้สัมผัส กับการรู้คิดจิตสำนึก คุณค่า ศีลธรรม จริยธรรม ย่อมเกิดขึ้น ได้โดยไม่ยากเนื่องจากสาระในด้านศิลปะ สำหรับเด็กในวัยประถมศึกษานั้นน่าจะอยู่ในขอบข่ายของการรับรู้และฝึกการสังเกตเป็นหัวใจแต่ก็ต้อง ไม่ลืมนำถึงความต้องการของหลักสูตรรวมกันไปด้วยคือต้องไม่ลืมนำในสาระที่เรียนรู้นั้น จะต้อง สะท้อนความรู้ทั้งสามพิสัยความคิดหรือสติปัญญา คุณธรรม หรือสุนทรียภาพ และพัฒนาการ ทางด้านทักษะการกระทำรวมทั้งยังต้องเห็นคุณค่าทางศิลปะ และวัฒนธรรมทั้งของตนเองและของ ผู้อื่น และมีวิสัยทัศน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ อีกด้วย

ดังนั้นพอจะกล่าวได้อย่างสรุปว่าขอบข่ายสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ระดับประถมศึกษา นั้น น่าจะอยู่ในข่าย เช่น ให้เด็กได้มีความรู้ มีการสังเกต มีการรับรู้ว่าศิลปะนั้นมีรอบ ๆ ตัวและสอดแทรก ความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติการเขียนภาพระบายสี แสดงออกร่วมกันเป็นกลุ่ม รายบุคคล

พัฒนาการทางด้านศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4 – 6)

เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ พัฒนาการทางศิลปะของเด็ก ก็ก้าวหน้าขึ้น ด้วย เด็กเริ่มที่จะควบคุมรูปแบบที่ใช้ในการแสดงออกทางศิลปะมากยิ่งขึ้นมีการจัดภาพและรูปทรง ต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ มีการเพิ่มเติมรายละเอียด มีการตรวจตราความแม่นยำมากขึ้นกล่าวคือเด็กในวัย นี้มีความพิถีพิถันในการสร้างงานศิลปะมากยิ่งขึ้นไม่ว่าเด็กจะแสดงออกในลักษณะที่เหมือนจริงหรือ นามธรรมเด็กจะเน้นในเรื่องของรูปแบบมากกว่าเน้นที่การแสดงออก(ประเทิน มหาจันทร์ 2531 : 12)

ซึ่งลักษณะการแสดงออกทางศิลปะของนักเรียนวัยนี้โดยส่วนรวมแล้ว เด็กวัยนี้เริ่มมองโลกในแง่ความจริงเริ่มเขียนภาพเหมือนกับความเป็นจริงมากขึ้นกล่าวคือ ลักษณะของการสร้างสรรค์ที่เกี่ยวกับการเขียนภาพคนมีส่วนสัดส่วนของภาพใกล้เคียงตาม สภาพความเป็นจริงยิ่งขึ้น การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนภาพแสดงความลึกหรือระยะใกล้ไกลด้วยการเขียนเป็นภาพซ้อนกันหรือการใช้เส้นนอน เป็นหลักในการกำหนดระยะใกล้ไกล กล่าวคือใช้เส้นนอน เช่น เส้นขอบฟ้าเป็นหลักของที่อยู่ใกล้ก็จะอยู่ห่างจากเส้นนอนหรือเส้นขอบฟ้ามาก ของที่อยู่ใกล้ก็จะติดกับเส้นนอนหรือเส้นขอบฟ้า นอกจากนั้นยังสามารถเขียนแสดงเปรียบเทียบด้วยขนาดใหญ่ และเล็กหรือแสดงเปรียบเทียบด้วยความสูงมากน้อยต่างกันส่วนมาก เด็กวัยนี้จะระมัดระวังในการจัดภาพให้สวยงาม สนใจและเขียนภาพ แสดงท่าทางการเคลื่อนไหว ของคนและสัตว์มากขึ้นกว่าเดิมมาก ประเทิน มหาพันธ์ (2531 : 13) กล่าวว่า ศิลปะของเด็กที่อยู่ใน วัยประถมศึกษาตอนปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวาดส่วนใหญ่ จะมีลักษณะกระด้างแข็ง ที่ไม่มีชีวิตชีวาไม่มีความอ่อนไหวทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในการวาดเด็กไม่แสดงออกตามอารมณ์ และความรู้สึก แต่ต้องคอยระมัดระวังให้เหมือนจริงสอดคล้องกับกองวิชาการ สำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งได้กล่าวถึงผลงานศิลปะของเด็ก ในระดับชั้นประถมตอนปลายว่า เด็กในวัยนี้มีพัฒนาการมากขึ้นในด้านความคล่องตัว การใช้มือและสายตาให้สัมพันธ์กัน การเรียนรู้มีความรับผิดชอบ

การทำงานเป็นระเบียบ การวางแผนงานการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ มีจินตนาการที่เป็นเรื่องเป็นราวมากยิ่งขึ้นการแสดงออกทางด้านศิลปะจะแสดงในรูปแบบที่เหมือนจริง โดยนำสภาพแวดล้อมรอบตัวมาสร้างสรรค์งานศิลปะสนใจการวาดภาพที่แสดง แสง – เงา ให้เป็นภาพสามมิติ แต่ยังใช้วิธีการลอกเลียนแบบอยู่บ้างการวัดและประเมินผลหลักการของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการติดตามประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ซึ่งให้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน ทั้งครอบคลุมทั้งด้านความรู้ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของตนได้และใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริงด้วยวิธีการประเมินผลที่หลากหลาย มีการบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนศิลปะอย่างต่อเนื่อง

ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องวัดผลและประเมินผลให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางพระ

ปรัชญาโรงเรียนวัดบางพระ

“ปัญญาเป็นแสงสว่างส่องโลก”

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนวัดบางพระมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการตามศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุนทรียภาพทางด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และสังคมประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

พันธกิจที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความเป็นประชาธิปไตย มีจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบ ต่อ สาธารณะส่วนรวม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

พันธกิจที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

พันธกิจที่ 3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ท้นต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ และเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ตลอดจนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนการสืบเสาะหาความรู้ และการปฏิบัติงาน

พันธกิจที่ 4 พัฒนากการบริหารการจัดการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการด้านการบริหาร การจัดการและการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง รวมทั้งจัดให้มีฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน สามารถให้บริการงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน

พันธกิจที่ 5 พัฒนาทางด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

เป้าหมายของโรงเรียน

1. ผู้เรียน และ บุคลากรมีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามความสามารถ

การเขียนภาพระบายสี

การเขียนภาพระบายสีเป็นผลงานศิลปะเป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะประเภทวิจิตรศิลป์ ซึ่งแต่เดิมเรียกว่าประณีตศิลป์ซึ่งหมายถึงผลงานศิลปะที่มุ่งเน้นความงาม (Aesthetic Value) เป็นสำคัญ เป็นผลงานที่ตอบสนองทางด้านจิตรกรรม ภาพพิมพ์ และภาพถ่าย งานสื่อผสมศิลปะการจัดวาง ศิลปะการแสดง และหัตถศิลป์ เป็นต้น (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ 2542 : 64)

การเขียนภาพระบายสี จัดอยู่ในงานทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรม ซึ่งหมายถึงผลงานการสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการวาดเส้น ระบายสี เพื่อให้เกิดรูปร่างรูปทรง ซึ่งในอดีตมักเป็นงาน 2 มิติ และ 3 มิติ ตอบสนองความต้องการทางใจมากกว่าประโยชน์ใช้สอย ประกอบด้วย ทัศนศิลป์ (Visual Art) ดุริยางค์ศิลป์ (Music) นาฏศิลป์ (Dance) สถาปัตยกรรม (Architecture) และวรรณกรรม (Literature) ซึ่งการเขียนภาพระบายสี จัดอยู่ในงานทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นศิลปะที่รับสัมผัสด้วยการเห็นประกอบด้วย จิตรกรรม ประติมากรรม

การเขียนภาพระบายสี เป็นการแสดงหลักฐานทางภาษาภาพอย่างหนึ่ง ที่สามารถสื่อให้ทราบถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และทำหน้าที่บันทึกสภาพความเป็นไปในการดำเนินชีวิตตลอดจนความเชื่อที่มนุษย์จินตนาการขึ้น (อารี สุทธิพันธุ์ 2528 : 108)

ความหมายของการเขียนภาพระบายสี

การเขียนภาพหมายถึง การลาก ขูด ขีด เขียนด้วยวัสดุหรือเครื่องเขียนต่างๆ เช่น ดินสอ ปากกา ชอล์ก ฯลฯ บนระนาบรองรับ ซึ่งเป็นดิน โลหะหรือวัสดุอื่นๆ ที่มีผิวหน้าเรียบแบนโค้ง โดยทำให้เป็นรูปร่างด้วยเส้น รูปร่างที่เกิดขึ้นนี้อาจเกิดจากเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นหยัก ฯลฯ ทั้งนี้อาจมีน้ำหนักอ่อนแก่ของเส้นไม่เท่ากันก็ได้รูปร่างที่เกิดจากเส้นนี้มีลักษณะเป็นสองมิติคือกว้าง และยาว หากผู้วาดต้องการให้มีลักษณะ สามมิติ คือ กว้าง ยาวและลึกก็กระทำได้โดย การลากเส้นหลายๆ เส้นตามวิธีการแรเงา (อารี สุทธิพันธุ์ 2528 : 108)

การระบายสี หมายถึง การระบายสีลงไปในภาพให้ทั่วบริเวณที่ต้องการจะระบาย ด้วยวิธีการใดก็ได้ จะใช้อุปกรณ์หรือไม่ใช้ถือว่าเป็นวิธีการระบายทั้งสิ้น วิโรจน์ ขาทอง 2517 : 6, อ้างถึงใน (นงเยาว์ เข้มเล็ก 2539 : 23)

การเขียนภาพพระบายสี จึงหมายถึงการลาก ขูด ขีด เขียน ด้วยวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ บนพื้นรองรับโดยทำให้เป็นรูปร่างด้วยเส้นลักษณะต่างๆให้เป็นรูปร่างลักษณะสองมิติ หรือ สามมิติก็ได้ และระบายสีบริเวณนั้นตามต้องการ

แนวคิดของการเขียนภาพพระบายสีมี 3 ประการ

1. เพื่อบันทึกสิ่งที่น่าสนใจรอบตัวที่มองเห็น ซึ่งอาจบันทึกทั้งหมด หรือเลือกเฉพาะบางส่วน บางตอนที่เห็นว่ามีความหมายก็ได้ภาพเขียนตามแนวคิดนี้ จะมีรูปร่างคล้ายของจริงตามมุมมองของผู้วาดตามตำแหน่งของสิ่งที่วาดตั้งอยู่ซึ่งอาจสูงกว่าระดับสายตาหรือตรงระดับสายตาพอดี ผู้วาดอาจวาดเฉพาะสิ่งที่เขาต้องการวาดลงไปในภาพเท่านั้นภาพเขียนในลักษณะนี้ จึงเป็นภาพที่ดูรู้เรื่องว่าเป็นภาพอะไรอยู่ที่ไหนมีสัดส่วนเป็นอย่างไร

2. เพื่อถ่ายทอดตามสิ่งที่ผู้วาดคิด หรือจินตนาการ ภาพเขียนตามแนวนี้มีรูปแบบไม่เหมือนของจริงอาจมีขนาดสัดส่วนแตกต่างไปจากสัดส่วนที่เห็นจริงอาจมีลักษณะประติมากรรม ตกแต่งลวดลายที่มีอิทธิพลมาจากธรรมชาติ หรือเป็นลวดลายเรขาคณิต อาจมีลักษณะพรางมัว ไม่ชัดเจน เพื่กระตุ้นให้ผู้พบเห็นต้องใช้ความคิดแต่ถ้าผู้ดูมีความคิดคล้ายกับผู้วาด หรือมีจินตนาการในแนวเดียวกันก็สามารถชื่นชมการเขียนภาพตามแนวนี้ได้

3. เพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน ภาพเขียนตามแนวนี้มีรูปแบบเรียบง่าย เด่นชัด มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายต่างๆ ที่ผู้ดูเข้าใจได้ทันทีหรือ เมื่อมองเห็นแล้วรู้ว่าต้องปฏิบัติอย่างไรการเขียนภาพพระบายสีอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามวัสดุที่ใช้เขียนตามหน้าที่ใช้สอย หรือตามลักษณะภาพที่เห็นเช่น การเขียนภาพคนการเขียนภาพสัตว์ (อารี สุทธิพันธุ์ 2528 : 108 – 109)

กิจกรรมสร้างสรรค์ในการเขียนภาพพระบายสี

ได้กล่าวถึงกิจกรรมในการเขียนภาพพระบายสีไว้ดังนี้ (อารี รังสินนท์ 2528 : 161 – 162)

1. การเขียนภาพตามใจชอบหมายถึงการให้เด็กได้มีโอกาสเลือกวาดสิ่งที่เด็กพอใจ และสามารถวาดได้หรือภาพที่เด็กประทับใจ

2. การเขียนภาพจากประสบการณ์หมายถึงการให้เด็กเลือกเขียนภาพจากประสบการณ์ที่เด็กได้ไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆหรือสิ่งที่เด็กได้รับเช่น ทะเล ของขวัญวันเกิดสัตว์เลี้ยง ของเล่น เป็นต้น

3. การเขียนภาพพระบายสีจากการฟังนิทาน หมายถึง การให้เด็กเขียนภาพจากการฟังนิทานที่ครูเล่าให้ฟังหรือเทปนิทาน ซึ่งเด็กอาจแสดงความนึกคิดทางสติปัญญาและความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ ถ่ายทอดออกมาเป็นภาพได้

4. การเขียนภาพจากเสียงเพลง หมายถึง การให้เด็กฟังเพลงแล้วเขียนภาพตามความนึกคิดของเด็กเป็นภาพที่ประทับใจจากการฟังเพลง

5. การเขียนภาพจากการแสดงบทบาทสมมติหมายถึง การให้เด็กเขียนภาพจากการที่เด็กได้แสดงบทบาทสมมติไปแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาพ

การวาดภาพสร้างสรรค์

เป็นการสร้างผลงานจิตรกรรมสากลสมัยใหม่ที่นิยมทำกันในปัจจุบันโดยผู้วาดจะต้องถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ของตนลงในผลงานที่สร้างขึ้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทางเนื้อหา แนวคิดทางรูปแบบ และแนวคิดทางวัสดุอุปกรณ์ การวาดภาพแนวสร้างสรรค์ที่ทำกันโดยทั่วไป อาจจะถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่ ลงในองค์ประกอบของการสร้างผลงาน

เสนอแนวคิดแปลกใหม่เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ความคิดสร้างสรรค์หรือความแปลกใหม่ที่ถ่ายทอดลงในผลงาน ซึ่งงานจิตรกรรมประเภทนี้จำเป็นต้องอาศัยที่มาของความคิด หรือข้อมูลซึ่งมีอยู่ก่อนแล้วเป็นพื้นฐานสำคัญวิธีวาดภาพแนวสร้างสรรค์อย่างง่าย ๆ ที่สามารถทำให้เกิดภาพที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร รวมทั้งยังมีที่มาของความคิดหรือข้อมูลเป็นพื้นฐานอย่างดี

การเปลี่ยนแปลงรูปร่าง – รูปทรง

รูปร่าง – รูปทรง เป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดหรือบ่งบอกถึงความเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รูปร่าง – รูปทรงของช้าง ม้า คน บ้าน รถยนต์ เครื่องบิน สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม รูปร่าง – รูปทรงเหล่านี้ ถ้ายังคงลักษณะเดิมของตัวเอง เราเรียกว่าข้อมูลหรือที่มาของการสร้างสรรค์ ดังนั้น การวาดภาพเหมือนจริงของรูปร่าง – รูปทรง ซึ่งมีอยู่ก่อนแล้วจึงยังไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ ต่อเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง – รูปทรง ของที่มาเสียใหม่ จนทำให้รูปร่าง – รูปทรง ของสิ่งนั้นแตกต่างไป จึงจัดได้ว่าเป็นการวาดภาพแนวสร้างสรรค์

หลักการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง – รูปทรง

การเปลี่ยนแปลงรูปร่าง – รูปทรง เพื่อวาดภาพแนวสร้างสรรค์สามารถทำได้ดังนี้

1. เปลี่ยนแปลงเป็นรูปร่าง – รูปทรงเรขาคณิต หมายถึง การนำรูปร่าง – รูปทรง ของทุกสิ่งทุกอย่างที่จะวาดมาดัดแปลงเสียใหม่เป็นรูปร่างสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม วงรี และอื่น ๆ ตามต้องการ

2. สกัด ตัดทอนรูปร่าง – รูปทรง หมายถึงการลดรายละเอียดบางสิ่งบางอย่างที่ไม่จำเป็นของสิ่งที่วาดออก ให้เหลือเพียงส่วนสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความเป็นสิ่งของนั้น ๆ เช่น การตัดทอนกิ่งเล็กกิ่งน้อยของต้นไม้ออกไปจนเหลือเพียงลำต้นและกิ่งสำคัญเท่านั้น

3. เพิ่มเติมรูปร่าง – รูปทรงเป็นกระบวนการทางบวกที่ทำแก่รูปร่าง – รูปทรงของที่มาเพื่อให้เกิดความแปลกใหญ่ขึ้นเช่น เพิ่มขนาดให้กว้างออก หรือยาวขึ้นจนผิดสัดส่วนที่แท้จริง เช่น การวาดภาพไม้ขีดไฟที่มีขนาดใหญ่เท่าเสาบ้าน การวาดรูปมดใหญ่เต็มหน้ากระดาษ

4. การทำรูปร่าง – รูปทรงซ้ำ ๆ กัน หมายถึง การเพิ่มจำนวนของที่มาให้มากขึ้นกว่าความเป็นจริงโดยอาจวางซ้อนทับกันหรือเรียกต่อกันจนเกิดความแปลกใหม่ทางสายตาขึ้นก็ได้

การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง

ในข้อมูลหรือที่มาของการสร้างสรรค์ทุกชนิด นอกจากจะมีรูปร่าง – รูปทรง ให้เห็นอย่างเด่นชัดแล้วเมื่อมองเข้าไปภายในจะเห็นว่ายังมีรายละเอียดต่างๆ อีกมากมาย เช่น ต้นไม้ มีกิ่ง ก้าน ใบ ดอก ลำต้น ผล และราก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะวางอยู่ในตำแหน่งของมันตามธรรมชาติหรือตามแบบอย่างที่เคยเป็นมาซึ่งถ้าหากเราวาดภาพสิ่งเหล่านี้ โดยยังคงวางส่วนประกอบต่างๆ ไว้ในตำแหน่งเดิมทุกประการก็อาจจะทำให้ไม่ได้ภาพวาดแบบสร้างสรรค์ที่ตรงกับความต้องการดังนั้นจึงควรนำส่วนประกอบเหล่านี้มาจัดวางเสียใหม่

หลักการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง

การสลับที่ เป็นการจัดวางตำแหน่งต่างๆ ของส่วนประกอบที่ต้องการสร้างสรรค์เสียใหม่โดยสลับที่กันเช่นนำของที่เคยอยู่ด้านซ้ายมาไว้ด้านขวาที่เคยอยู่ด้านบนมาไว้ด้านล่างการต่อเนื่องกัน หมายถึงการนำแต่ละส่วนของข้อมูลมาวางเรียงต่อเนื่องกันไปทางด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงสี

สิ่งต่างๆ มีสีอันอยู่ในตัวเอง แต่บางสิ่งก็ถูกเปลี่ยนแปลงสีกันไปตามความพึงพอใจของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงสีทำให้เกิดความรู้สึกใหม่ในการเห็นและทำให้สิ่งของนั้นมีลักษณะสร้างสรรค์เกิดขึ้น เช่น การย้อมสีเสื้อผ้าทำให้รู้สึกว่าเป็นเสื้อผ้าตัวใหม่ดังนั้น หลักการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ง่าย ๆ อย่างหนึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงสี

หลักการเปลี่ยนแปลงสี

1. เปลี่ยนแปลงเป็นบางส่วน เช่น ต้นไม้มีใบเป็นสีเขียวก็เปลี่ยนเป็นสีแดง หรือสีอื่น ส่วนลำต้นและกิ่งก้านยังคงเป็นสีน้ำตาลเช่นเดียวกับของเดิม

2. เปลี่ยนแปลงทั้งหมด หมายถึง การใช้สีกับภาพวัสดุ สิ่งของ หรืออื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากของเดิมทุกประการ

3. เปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างรูปร่างใหม่ ในกรณีที่ต้องการสร้างภาพใหม่ซ้อนทับรูปร่าง-รูปทรงเดิม อาจเปลี่ยนแปลงสีเฉพาะส่วนที่ต้องการเสนอภาพใหม่นั้นก็ได้
การวาดภาพสร้างสรรค์โดยการเปลี่ยนแปลงวัสดุอุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์มีส่วนสำคัญที่ทำให้ลักษณะผลงานจิตรกรรมแตกต่างไปได้ เช่นจิตรกรรมสีน้ำมันที่วาดด้วยพู่กัน จะมีลักษณะแตกต่างไปจากจิตรกรรมสีน้ำมันที่วาดด้วยเกรียงจึงถือได้ว่า วัสดุอุปกรณ์ มีผลต่อเทคนิควิธีและเครื่องมือในการทำงานอย่างสูง

การเปลี่ยนแปลงวัสดุ อุปกรณ์ในการวาดภาพเป็นการสร้างสรรค์อย่างหนึ่งที่สามารถแสดงเป็นเรื่องราวในการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ได้

หลักการเปลี่ยนแปรงวัสดุ อุปกรณ์

1. ค้นหาวัสดุอื่นที่มีลักษณะ และคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน มาแทนวัสดุที่เคยใช้อยู่ เช่น ใช้สีจากดอกไม้ใบไม้แทนสีเคมี

2. ใช้วัสดุอื่นที่มีคุณสมบัติและลักษณะแตกต่างกันแทน เช่น ใช้กระดาษสี เศษผ้า หรือวัสดุอย่างอื่นที่มีสีสลับในตัวเองมาปิดทับแทนส่วนที่ต้องการแทนการระบายสี

3. เปลี่ยนวัสดุรองรับภาพจากที่เคยใช้กระดาษหรือผ้าใบเป็นวัสดุอื่น เช่นไม้ด้วยขาม แก้ว โลหะการวาดภาพแนวสร้างสรรค์โดยอาศัยหลักการเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือ ที่มาของการวาดภาพสามารถทำได้โดยเลือกทำเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือ จะนำมารวมใช้ด้วยกันทุกอย่างเลยก็ได้สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่าทุกครั้งที่มีการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ จะต้องมีการที่มาของการสร้างสรรค์อย่างชัดเจน การใช้จินตนาการอย่างเดียวไม่ถือว่าเป็นการวาดภาพแนวสร้างสรรค์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์

แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

ความหมายของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

แบบฝึกเป็นส่วนหนึ่งในหลากหลายรูปแบบของนวัตกรรมที่สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี และประเภทของ

แบบฝึกการเรียนรู้ไว้หลายท่านซึ่งแต่ละท่านอาจเรียกหรือให้ความหมายแตกต่างกันออกไปบางท่านอาจเรียกแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี (Leaming Package) บางท่านอาจเรียกแบบฝึกการสอน (Instructional Package) ในที่นี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่าแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของแบบฝึกการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

ลอเรนซ์ และกอร์ดอน (Lawrence and Gordon 1973 :1, อ้างถึงในหทัยรัตน์ อันดี (2544 : 19) กล่าวว่าแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเป็นบทเรียนที่มีแบบแผน อาจมีการศึกษาหาความรู้ได้หลายๆ อย่าง คือการนำเอากิจกรรมการเรียนการสอนหลาย ๆ อย่างไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ เลือกเรียนตามความสนใจซึ่งแบบฝึกการเรียนรู้นี้เหมาะกับการเรียนของผู้ใหญ่และเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 9 ขวบขึ้น

วีระ ไทยพานิช (2539 : 32) และบุญเกื้อ ควรหาเวช (2542 : 91) กล่าวถึงแบบฝึกการเรียนรู้ว่ามีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น แบบฝึกการสอน แบบฝึกการเรียนรู้แบบเปิดเสรี แบบฝึกการสอนรายบุคคล ซึ่งแต่ละแบบฝึกจะประกอบกันเป็นแบบฝึกสื่อประสม (Multi – media) จัดไว้เป็นกลุ่มหรือเป็นซอง แบบฝึกการเรียนรู้อาจมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป แต่จะมีส่วนที่เหมือนกันคือ ในแบบฝึกการเรียนรู้นั้นจะประกอบด้วย คำชี้แจง หัวข้อ จุดมุ่งหมาย การประเมินผลเบื้องต้น เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการประเมินผลขั้นสุดท้าย จุดมุ่งหมายของแบบฝึกการเรียนรู้คือให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบตนเอง และเสริมประสบการณ์ในการทำงานให้กับผู้เรียน

สุรัตน์ โพธิ์ทอง (2542 : 12) กล่าวว่า แบบฝึกการเรียนรู้ หมายถึง แบบฝึกประสบการณ์ที่ จัดขึ้นอย่างเป็นระบบโดยใช้สื่อประสม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชานั้น ๆ มีการวิเคราะห์ระบบ ทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพทั้งยังอำนวยความสะดวก และตอบสนองความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน อีก ด้วยจากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าแบบฝึกการเรียนรู้คือ แบบฝึกของการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยใช้สื่อประสมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิด การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี

ประเภทของแบบฝึกการเรียนรู้ได้มีผู้แบ่งประเภทของแบบฝึกการเรียนรู้ออกเป็นหลายลักษณะ แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ ความมุ่งหมายของการนำไปใช้ซึ่ง ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 152) ได้แบ่งแบบฝึกการเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบฝึกการเรียนรู้ประกอบการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แบบฝึกการเรียนรู้สำหรับครู เป็นแบบฝึกการเรียนรู้ที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ให้ครูใช้ประกอบการสอน

2. แบบฝึกการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นแบบฝึกการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตัวผู้เรียนให้ได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือกันและกันระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนหากมีปัญหาจึงซักถามผู้สอน

3. แบบฝึกการเรียนรู้รายบุคคล เป็นแบบฝึกการเรียนรู้ที่จัดระบบให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อศึกษาจบ แล้วทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้าและศึกษาแบบฝึกอื่นต่อไปตามลำดับทบวงมหาวิทยาลัย (2540 : 250, อ้างถึงใน หทัยรัตน์ อันติ 2544 : 20) ได้แบ่งตามลักษณะของผู้ใช้เป็น 3 ประเภท คือ

3.1 แบบฝึกการเรียนรู้สำหรับครู เป็นคู่มือ และเครื่องมือที่ครูนำไปใช้สอนนักเรียน

หรือเรียกว่าแบบฝึกการเรียนการสอน เหมาะสำหรับครูที่มีประสบการณ์น้อย ครูผู้ทำกิจกรรมควบคุมการทำกิจกรรมทั้งหมด นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายใต้การควบคุมดูแลของครูผู้สอนวิชาเดียวกันควรจะได้ช่วยกันทำแบบฝึกการสอนแบบนี้

3.2 แบบฝึกการเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักเรียนต้องเรียนและทำกิจกรรมด้วยตนเองใช้เวลาและสถานที่ไหนก็ได้ ครูมีหน้าที่จัดและมอบแบบฝึกการเรียนการสอนให้นักเรียน และรับรายงานเป็นระยะพร้อมให้คำแนะนำและประเมินผล แบบฝึกการสอนแบบนี้ช่วยครูและนักเรียนได้มาก เช่น สอนไม่ทันหลักสูตร ไม่ได้เตรียมตัวในการสอน ความแตกต่างของนักเรียน ช่วยนักเรียนอ่อน เรียนเก่ง เป็นต้น นักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้แบบฝึกการเรียนนี้ทำให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองเกิดนิสัยรักการใฝ่หาความรู้เป็นการพัฒนาตนเอง

3.3 แบบฝึกการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนใช้ร่วมกันเป็นการผสมระหว่างประเภทที่ 1 ประเภทที่ 2 ครูเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมบางอย่างครูทำให้นักเรียนดู บางอย่างนักเรียนทำคนเดียวหรือร่วมกันทำแล้วแต่เนื้อหาในเรื่องที่ทำเป็นแบบฝึกการเรียนรู้

สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของแบบฝึกการเรียนรู้แบ่งตามลักษณะของการใช้ว่าจะใช้ในลักษณะใดซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นในลักษณะ ของแบบฝึกการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ในการใช้แบบฝึกการเรียนรู้ในครั้งนี้ครูจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางและเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้นักเรียน

องค์ประกอบของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

แบบฝึกการเรียนรู้จะมีลักษณะอย่างไร และประกอบด้วยสื่อประเภทใดบ้างขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การใช้ อาจใช้สื่อที่ราคาแพง เช่น ระบบบันทึกภาพฟิล์ม สไลด์ หรือสื่อราคาถูกลง เช่น วัสดุกราฟฟิค รูปภาพต่าง ๆ และใบไม้ใบหญ้า ที่จะสามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น จำแนกส่วนของแบบฝึกการเรียนรู้ได้ 4 ส่วนคือ

1. คำชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของจุดมุ่งหมายขอบข่ายของขอบเขตการสอนทั้งหมด
2. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
3. การทดสอบเบื้องต้น เพื่อสอบความรู้ของผู้เรียนก่อนใช้แบบฝึกการสอน
4. กิจกรรมของผู้เรียน
5. การประเมินผลขั้นสุดท้าย

บุญเกื้อ คอวหาเวช (2530 : 71 – 72) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการเรียนรู้พอสรุปได้ดังนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนที่ชี้แจงวิธีใช้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับ

2. บัตรคำสั่ง และคำแนะนำ เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอน บัตรคำสั่งจะประกอบด้วย

- 2.1 คำอธิบาย
- 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม
- 2.3 การสรุปทบทวน

3. เนื้อหาสาระและสื่อ

4. แบบประเมินผล ซึ่งผู้เรียนจะประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียน จากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีได้ดังนี้คือ

- 4.1 คำนำ
- 4.2 วัตถุประสงค์
- 4.3 คู่มือสำหรับครู ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้สำหรับครู และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- 4.4 คู่มือสำหรับนักเรียนประกอบด้วยใบความรู้สำหรับนักเรียน ใบงาน แบบฝึกหัด
- 4.5 สื่อประกอบแบบฝึกการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ในการเขียนภาพระบายสี

ขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

ขั้นตอนในการผลิตแบบฝึกการเรียนรู้ เป็นการนำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบมาใช้เพื่อทดสอบดูว่า แบบฝึกการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน มีความต่อเนื่องสามารถตรวจสอบหาข้อบกพร่องได้โดยละเอียด สมชัย วุฒิปรีชา (2526 , อ้างถึงใน วารี เขียวสระคู 2538 : 66) ได้กล่าวถึง วิธีการวิเคราะห์ระบบว่าเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.การกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้
- 2.กำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหา เป้าหมายที่กำหนดนี้ต้องสามารถปฏิบัติ หรือเห็นการกระทำได้
- 3.การสร้างเครื่องมือ กระทำหลังจากตั้งเป้าหมายแล้ว
- 4.กำหนดทางเลือก หรือวิธีแก้ไขเพื่อให้ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย
- 5.ขั้นตอนการทดลองเป็นการหาวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย
- 6.ขั้นการวัดและประเมินผล เมื่อได้ดำเนินการทดลองเรียบร้อยแล้ว ก็นำเครื่องมือ

ที่สร้างมาประเมินว่าสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเสาวนีย์ สิกขามันต (2528 : 293 – 294) ได้เสนอขั้นตอนในการผลิตแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีโดยนำวิธีระบบมาใช้สรุปได้ดังนี้

- 1.ศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกการเรียนรู้จนเข้าใจจากตำรา และไต่ถามผู้รู้
- 2.กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์ อาจจะกำหนดเป็นหมวดหมู่วิชาหรือบูรณาการ ตามที่เห็นเหมาะสม
- 3.กำหนดหน่วยการสอนว่าจะสอนเรื่องใด
- 4.กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ โดยสรุปรวมแนวความคิด สาระ และหลักเกณฑ์ สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน
- 5.เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เรียงลำดับก่อนหลัง โดยเริ่มจากสิ่งที่จะต้องสอนก่อน
- 6.ศึกษาวิจัยวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีช่วงเวลาความสนใจต่างกัน ลักษณะกิจกรรมที่จะจัด ต้องคำนึงถึงวัยผู้เรียนที่จะลงมือทำกิจกรรมนั้นด้วย

ประโยชน์แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเป็นสื่อที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และตอบสนองต่อความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ดังที่นักการศึกษาแต่ละท่านได้กล่าวไว้ดังนี้ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 84) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบรายบุคคล ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามความสามารถ ความสนใจตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน
 2. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือต้องการความช่วยเหลือจากครูผู้สอนเพียงเล็กน้อย
 3. ช่วยในการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะผู้เรียนสามารถนำเอาแบบฝึก การเขียนภาพระบายสีไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา
 4. ช่วยลดภาระและช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ผลิตเป็นหมวดหมู่สามารถนำไปใช้ได้ทันที
 5. เป็นประโยชน์ในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
 6. ช่วยให้ครูวัดผลได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย
 7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
 8. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ
 9. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเคารพนับถือความคิดเห็นของผู้อื่น
- วรกิต วัตรชาวม (2534 อ้างถึงใน วาริ เทียวสระคู 2538 : 76) ได้บอกถึงประโยชน์ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีว่า

1. ทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียนนั้นยิ่งขึ้น เพราะแบบฝึกการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด
2. ผู้เรียนจะกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง และเรียนไปตามความสามารถตามความต้องการของตนเองได้
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน

5. ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างอิสระจากอารมณ์เดียวกัน
6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระต่อบุคลิกภาพของครูได้
7. ครูสามารถวัดผลการเรียนได้ตามจุดหมาย
8. ช่วยลดภาระและสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ครูผู้สอนเป็นอย่างดี
9. ช่วยขจัดปัญหาขาดแคลนครูผู้สอนได้
10. ช่วยส่งเสริมการเรียนแบบต่อเนื่องหรือการศึกษานอกระบบ เพราะแบบฝึกการสอนด้วยตนเองสามารถนำไปศึกษาได้ตลอดเวลา
11. ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เรียนได้ตามความสามารถ ความถนัดและความตามเวลาและโอกาสเอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนที่แตกต่างกัน
12. ประโยชน์ต่อการจัดการสอนแบบทำกิจกรรมกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการศึกษาประโยชน์ของแบบฝึกการเรียนรู้อ่านจากนักการศึกษา สรุปได้ว่าแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีมีประโยชน์คือช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนกล้าแสดงออก และสามารถเรียนได้ตามความสามารถและความถนัดสามารถแก้ปัญหาในกรณีที่ครูขาดหรือขาดแคลนครูชำนาญเฉพาะวิชาสามารถช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ในแนวเดียวกัน ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มนอกจากนั้นยังช่วยลดภาระและช่วยสร้างความพร้อมความมั่นใจแก่ครูช่วยให้ครูวัดและประเมินผล ได้ตรงตามจุดหมายที่ตั้งไว้และช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่มีความสลับซับซ้อนได้ดี ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากแบบฝึกการเรียนรู้อ่านครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากการปฏิบัติงานด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและ การส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จากกิจกรรมและสื่อต่างๆ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

ในการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ทางจิตวิทยาการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนให้มากที่สุด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาต่างๆ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

การจัดการเรียนการสอนนั้นต้องจัดให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลจึงเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง ซึ่ง สุรพล พยอมแย้ม (2544 : 27) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลว่า ในการศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น เราศึกษาความแตกต่างใน 2 ประเภทคือ

ความแตกต่างระหว่างบุคคลกับบุคคล (Inter – Individual Differences) หมายถึงความแตกต่างทางลักษณะและคุณสมบัติต่าง ๆ ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ความแตกต่างเหล่านี้ อาจเป็นความแตกต่างภายใน ได้แก่ สติปัญญา อารมณ์ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือเป็นความแตกต่างภายนอกซึ่งเป็นไปตามความแตกต่างทางร่างกายเช่นขนาดของร่างกายสมรรถภาพร่างกาย เป็นต้น ความแตกต่างภายในตัวบุคคล (Intra – Individual Differences) หมายถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลนั้น ๆ เช่นบางคนมีความสามารถในด้านศิลปะสูง แต่มีความสามารถด้านกีฬาต่ำหรือบางคนสามารถอดทนต่อความยากลำบากได้ แต่ไม่สามารถทำต่อคำตำหนิต่อว่าได้

ทฤษฎีการเรียนรู้

บรูเนอร์ (Bruner) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้โดยการค้นพบของผู้เรียน (Discovery Approach) ซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้คือ

1. ผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน (Self – motivation) และมีความอยากรู้อยากเห็นอยากค้นพบจากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ด้วยตนเอง
2. โครงสร้างของบทเรียนต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. การจัดลำดับความยากง่าย
4. การเสริมแรงด้วยตนเอง โดยครูให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความสำเร็จระดับหนึ่ง

นอกจากนั้นบรูเนอร์ ยังได้แนะนำวิธีการในการสอนดังนี้คือ ครูควรชี้ให้เห็นความแตกต่างและรู้จักเปรียบเทียบความคล้ายคลึงส่งเสริมให้นักเรียนใช้สมมติฐานหรือคิดตามสิ่งที่จะเกิดการเรียนรู้ โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม หรือ มีประสบการณ์ด้วยตนเอง

ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theories)

มาลี จุฑา (2542 : 92) ได้กล่าวถึงการเสริมแรงว่าหมายถึงการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งโดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการให้แรงเสริมที่ว่ากระทำใด ๆ

ที่ได้รับแรงเสริมจะทำให้การกระทำนั้นมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอีกโดยประเภทของการให้แรงเสริมมี 2 ประเภท คือ

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) หมายถึงการให้สิ่งเร้ากระตุ้นทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้นโดยให้สิ่งที่เป็นที่บุคคลสบายใจเช่น ขนม รางวัล การให้คำชมเชย เป็นต้น
2. การเสริมแรงทางลบ (Negative reinforcement) หมายถึง การลดความถี่ของพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง โดยการให้สิ่งเร้าที่ไม่น่าพึงพอใจให้แก่บุคคล เช่น การดู การตำหนิ จากที่นักการศึกษาได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าในการพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้ การเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ต้องใช้หลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยา ดังต่อไปนี้ คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางเซวีย์ปัญญา ทฤษฎีความแตกต่าง ทฤษฎีการเรียนรู้ และ ทฤษฎีการเสริมแรงเพื่อเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับอายุและความต้องการ

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

เมื่อสร้างแบบฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองเสร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี นั้นมีประสิทธิภาพในการเรียน การเรียนรู้ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2521 : 134 อ้างถึงใน นิภา โสภาสัมฤทธิ์(2541 : 9) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเรียนรู้ไว้ดังนี้

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี (Development Testing) หมายถึง การนำแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีไปทดสอบใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปสอนจริง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

การสร้างแบบฝึกการเรียนรู้การเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาแบบฝึกการการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ผู้วิจัยปรึกษอาจารย์ที่ปรึกษาจัดประชุมสัมมนาการ จัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญ 4 ด้านมาร่วมสนทนา 1.สาระทัศนศิลป์ 2. ด้านจิตวิทยา 3. ด้านสิ่งแวดล้อม 4. ด้านการวัดผล สรุปการประชุมสนทนาเพื่อหาแนวทางการวางโครงสร้างการสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

เพื่อกำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับความหมายของ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ กิจกรรมที่ส่งผลต่อการความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความคิด สร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย 1) หัวข้อเรื่อง 2) คำนำ 3) วัตถุประสงค์ 4) คู่มือสำหรับครู ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารความรู้สำหรับครู แบบประเมินความสามารถการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนัก ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เจลยแบบฝึกและแบบทดสอบ 5) คู่มือสำหรับ นักเรียนประกอบด้วย เอกสารความรู้สำหรับนักเรียน ใบงาน แบบฝึก ซึ่งแบบฝึกการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีทั้งหมด 4 แบบ แบบฝึกที่ 1 เรื่องการเขียนภาพระบายสี แบบฝึกที่ 2 เรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม แบบฝึกที่ 3 ร่วมใจรัก พิทักษ์แม่น้ำท่าจีน แบบฝึกที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ แม่น้ำท่าจีน

การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

1. นำเสนอฉบับร่างแบบฝึกการเรียนรู้จากการเขียนภาพระบายสีเชิงธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ 3 ท่าน และด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่านเพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง แก้ไข ให้เหมาะสมสอดคล้องกับ เนื้อหา และการประชุมสัมมนา กลุ่มสนทนา

2. สร้างเครื่องมือตรวจสอบการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

2.1 สร้างแบบประเมินแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ 3 ท่าน ด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่านให้เหมาะสมครอบคลุมจุดประสงค์ สาระ การเรียนรู้ทัศนศิลป์ การเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน โดยคำแนะนำแก้ไขเพิ่มเติมจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 นำแบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective Consistency : IOC)

2.3 นำแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ 3 ท่าน และด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

การปรับปรุงโครงแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

1. นำผลการประเมินโครงร่างแบบฝึกการเรียนรู้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและนำผลการทดลองเบื้องต้นมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงร่างแบบฝึกการเขียนภาพ

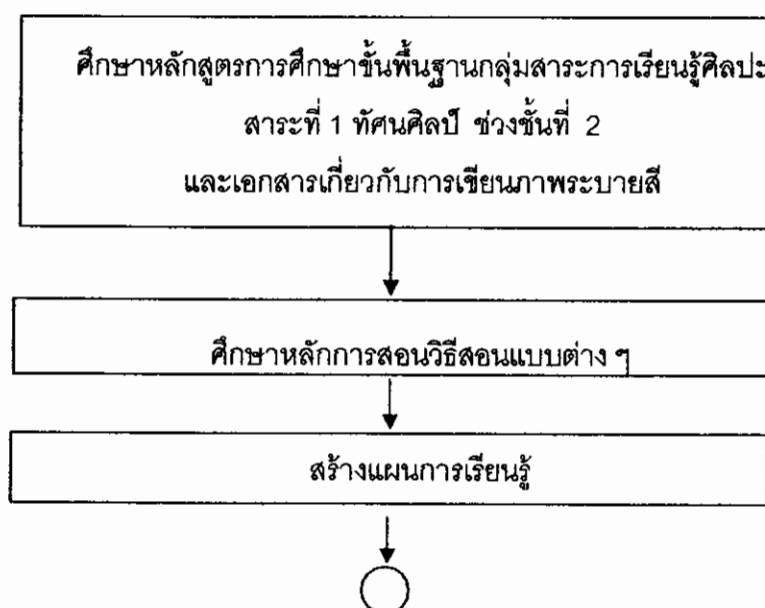
ระบายนี้นำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่เพิ่มเติมมา นำมาแก้ไขปรับปรุง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

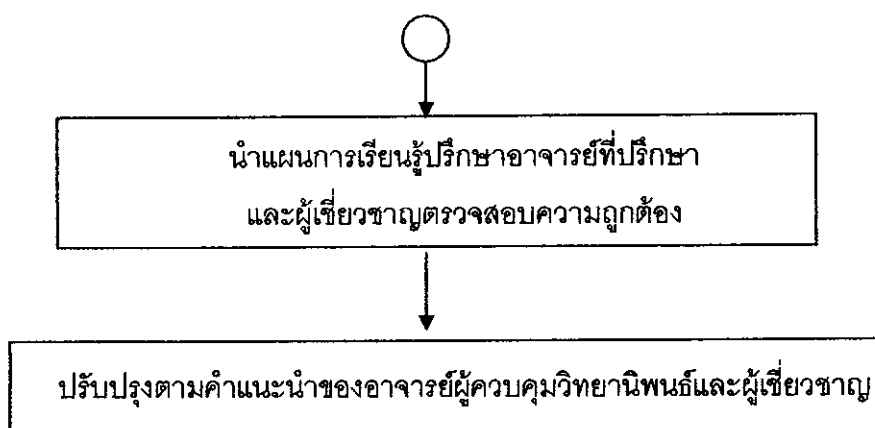
2. นำผลที่ได้จากการประเมินประสิทธิภาพมาปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองจริง

ขั้นตอนการสร้างแผนการเรียนรู้ภาพระบายนี

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการสอนเพื่อความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตาม ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 2
2. ศึกษาหลักการสอนวิธีการสอนแบบต่าง
3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
5. ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

แผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 1 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้น 2 การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ
1. เพื่อปรับปรุงโครงสร้างแบบฝึกการเรียนรู้การเขียนภาพระบายสีจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6	- พัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้แบบร่าง	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	แบบฝึกการเรียนรู้การเขียนรูปร่างการเขียนภาพระบายสีจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. เพื่อตรวจสอบแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี	- ตรวจสอบแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีด้วยวิธีการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา	- อาจารย์ที่ปรึกษา - ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน ด้านแบบฝึกการเรียนรู้ การเขียนภาพ	- แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีและแผนการเรียนรู้แนะนำจาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ
	ผู้เชี่ยวชาญ และ ประเมินคุณภาพสื่อ โดยนำไปใช้กับนักเรียน เก่ง – กลาง-อ่อน อย่างละ 1 คน ปรับปรุงแก้ไข และ นำไปใช้กับนักเรียน และจำนวน 9 คน	ระบายนี และด้าน สิ่งแวดล้อม แนะนำ - นักเรียนโรงเรียน วัดบางพระจำนวน 30 คน	อาจารย์ที่ปรึกษาและ ของนักเรียน และคิดค่า ร้อยละผู้เชี่ยวชาญด้วย วิธีการ IOC/วิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) หาประสิทธิภาพด้วยวิธี ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจผลงานการวาด ภาพระบายนีของ นักเรียน และคิดค่า ร้อยละ
3. เพื่อได้แบบฝึกการ เขียนภาพระบายนีที่มี คุณภาพ	ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึก การเขียนภาพระบายนี	นักเรียน 30 คน	แบบฝึกการเขียนภาพ ระบายนี
4. สร้างแผนการเรียนรู้ที่ มีคุณภาพ เหมาะสม	ศึกษาหลักสูตรกลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ ตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญด้าน สาระทัศนศิลป์ 3 ท่าน ด้านสาระสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ แนะนำ	แผนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี

วัตถุประสงค์ เพื่อทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักรู้ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ตามกระบวนการของ กิจกรรมที่กำหนดและพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ จำนวน 60 คน กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบำรุงวิทยาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขออนุญาตทดลองใช้แบบฝึกการเรียนรู้การเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักรู้ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 กับผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางพระ

2. สถานที่ใช้ในการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักรู้ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

3. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดของแบบฝึกการเรียนรู้การเขียนภาพพระบายสีสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยละเอียด จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนภาพพระบายสี แบ่งออกเป็นขั้นนำ ผู้วิจัยหรือ ครูผู้สอนแนะนำการใช้แบบฝึกการเรียนรู้ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ข้อแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นปฏิบัติกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนได้ออกไปเรียนรู้กับสถานที่จริง บริเวณด้านหน้าวัดบางพระริมแม่น้ำท่าจีน และเขียนภาพพระบายสีซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้จากสถานที่ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ที่อยู่ในสภาพจริงขั้นสรุปนักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเขียนภาพพระบายสี มาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4.วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียน (Post – test) ด้วยแบบทดสอบและการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ทางด้านความรู้และทักษะการเขียนภาพพระบายสี

5.นำคะแนนที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

แบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้แบบฝึกการสอนโดยใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบ Pre Experimental Design แบบ One Group pre – Test Post – test Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543 : 60)

	T1	X	T2
T1	หมายถึง	สอบก่อนทดลอง (Pre – test)	
X	หมายถึง	การเรียนรู้จากแบบฝึกการเรียนรู้ (Treatment)	
T2	หมายถึง	สอบหลังการทดลอง (Post – test)	

ตารางที่ 2 สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นที่ 3 ทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์
เพื่อทดลองใช้ใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี	- การทดลอง โดย - การใช้แบบฝึกการเรียนรู้ กับนักเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนวัดบางพระ จำนวน 30 คน ใช้เวลา 8 คาบ คาบละ 60 นาที ไม่รวมเวลาที่	- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 - โรงเรียนวัดบางพระ - จำนวน 30 คน	- - แบบทดสอบ - วัดผล สัมฤทธิ์ - แบบประเมิน - ความสามารถในการเขียนภาพโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย $(\bar{x})$ และส่วนเบี่ยงเบน

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/การวิเคราะห์
	ทำ Post – test - หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หาประสิทธิภาพจาก ผลงานการวาดภาพ ของนักเรียนแบบ Field Tryout		มาตรฐาน (S.D.) ของ ค่า E_2 และวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)แบบเกณฑ์ การประเมินเพื่อหา ประสิทธิภาพของแบบ ฝึก จากผลงานการวาด ภาพของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลแบบฝึกการเขียนภาพระยะสี่ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกการเขียนภาพระยะบายสี่

วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับการเขียนภาพระยะบายสี่เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกการเขียนภาพระยะบายสี่ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนแบบฝึกการเขียนภาพระยะบายสี่ โดยใช้แบบทดสอบการวาดภาพระยะบายสี่ ก่อนเรียนและหลังเรียนซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบดังนี้

1. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งใช้ในการทดสอบก่อนและหลังการเรียนจากการใช้แบบฝึกการเขียนภาพระยะบายสี่ นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์

2. นำแบบทดสอบทั้งที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ ข้อสอบเป็นรายข้อ โดยหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย .20-.80 และค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไข จนได้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระที่เรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพระยะบายสี่ จำนวน 30 คน ด้วยโปรแกรม Evana 401 เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน นำข้อสอบที่หาค่า

ความเชื่อมั่น แล้วนำแบบทดสอบไปทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้จากการใช้แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ จำนวน 30 คน

4. วัดความสามารถในการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนโดยการให้นักเรียนวาดภาพระบายสีหลังจากการเรียนรู้จากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ตรวจ จำนวน 3 ท่าน และนำผลมาหาค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังเรียนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการเรียนรู้ โดยการหาค่า t (t -test Dependence) ด้วยโปรแกรม Evana 401

การวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถของนักเรียนในการวาดภาพระบายสี

นำผลงานของนักเรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมการเขียนภาพระบายสีไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ 3 ท่านตรวจตามเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้และหาค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กรมวิชาการ (2526 : 53 – 57) ได้ทำการวิจัยถึงสภาพการใช้หลักสูตรวิชา ศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า จุดประสงค์ของวิชาศิลปศึกษาตอบสนองความต้องการจุดหมายและมีเนื้อหาครอบคลุมดีในรายวิชาบังคับศิลปศึกษา กำหนดจุดประสงค์เหมาะสมและสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาดีแล้ว แต่ควรปรับปรุงแก้ไขคำอธิบายรายวิชาเลือกในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2,3 การจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดไว้โรงเรียนสามารถจัดการสอนได้ แต่จุดประสงค์ในแต่ละรายวิชามีปัญหาในด้านการสอนและการจัดแผนการเรียนการสอนมาก ในรายวิชาบังคับได้กำหนดความรู้ด้านทฤษฎีและการปฏิบัติเหมาะสมกับผู้เรียนดี แต่ควรปรับปรุงด้านความร่วมมือจากผู้เรียนและ การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับด้านการจัดการ และบริหารหลักสูตร พบว่า สาเหตุที่โรงเรียนไม่เปิดสอนวิชาเลือกหรือเปิดสอนน้อยเพราะขาดครูผู้สอนนักเรียนไม่เลือกเรียน และขาดอุปกรณ์การสอนวัสดุฝึก และอาคาร สถานที่

นิภาพรรณ กุลดิลก (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะครูศิลปะที่พึงประสงค์ตาม การรับรู้ครูศิลปะและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยเฉพาะด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนศิลปศึกษา พบว่า โดยส่วนรวม ครูศิลปะและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับเห็นด้วย นอกจากนั้น ครูศิลปะเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ครูควรสอนให้นักเรียนเห็นคุณค่าของศิลปะ สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สอนให้เห็นคุณค่าของศิลปะไทย ส่งเสริมกิจกรรมพิเศษ เช่น จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีแก่นักเรียนในเรื่องความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน สำหรับนักเรียนไม่แน่ใจ ว่าครูควรเน้นการสอนแบบให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง หรือค้นคว้าด้วยตนเองและทั้งครูและนักเรียน ไม่แน่ใจว่าครูศิลปะควรเน้นการสอนแบบบรรยาย

วุฒิ วัฒนสิน (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศิลปศึกษาเกี่ยวกับสาระทัศนศิลป์ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นในระดับ เห็นด้วยเกี่ยวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา จุดประสงค์ รายสาระทัศนศิลป์และผู้บริหารและครูศิลปศึกษา มีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจเกี่ยวกับลักษณะ ของสาระทัศนศิลป์ ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูศิลปศึกษา เกี่ยวกับสาระ ทัศนศิลป์ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 พบว่าผู้บริหารและครูศิลปศึกษามีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกัน

พร้อมฉัตร เรศานนท์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครู ศิลปศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาการสอนสาระทัศนศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษาเน้นเนื้อหาในด้านการออกแบบสูง ที่สุดทุกบทเรียน แต่ไม่ค่อยเน้นเนื้อหาการสอนด้านสื่อและกระบวนการทำงานในบทเรียน การวาด เขียน และการปั้น การแกะสลัก นอกจากนั้น การให้ความสำคัญในเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ที่คล้ายคลึง กันมีอยู่ในบทเรียนการพิมพ์ภาพ การสร้างสรรค์งานศิลปะและศิลปะพื้นบ้าน ส่วนการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน

สังคม ทองมี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้เชี่ยวชาญด้านการ พัฒนาลัทธิสูตร นักวิชาการด้านศิลปศึกษาและผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อวิชาศิลปศึกษาในหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ผลการวิจัยพบว่า ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญด้านการ พัฒนาลัทธิสูตรและนักวิชาการด้านศิลปศึกษามีทักษะตรงกันดังนี้

1. หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความชัดเจน สามารถมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของคนที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติได้ และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

2. โครงสร้างหลักสูตรยังไม่เหมาะสม ควรแยกวิชาศิลปศึกษา ดนตรีนาฏศิลป์ และจัดการสอนเป็นรายวิชาเดียว และเพิ่มเวลาเรียนวิชาบังคับแกนเป็น 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค ดังนั้นการที่จะบูรณาการ 3 สารการเรียนรู้ไว้ด้วยกันครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจในพื้นฐานวิชาอย่างแท้จริงและการสอนต้องมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมที่ดี

3. ในรายวิชาศิลปะ การฝึกทักษะต่าง ๆ ควรเน้นในวิชาเลือกเสรี โรงเรียนควรเปิดให้พร้อมเพรียงกันและยังมีความเห็นว่าในรายวิชาเลือก โรงเรียนที่มีความพร้อมด้านครูผู้สอนเท่านั้นจึงจะจัดการเรียนการสอนสนองความต้องการของผู้เรียนได้

4. การจัดการเรียนการสอนควรเน้นความรู้พื้นฐาน และความชื่นชม รัศุณค่าในศิลปวัฒนธรรม การสอนจึงต้องสร้างแรงจูงใจ โน้มน้าวจิตใจ

5. การวัดและประเมินผล ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการวัดประเมินผลและเนื้อหาวิชามากไม่อาจประเมินผลได้บรรลุจุดมุ่งหมายเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูศิลปศึกษา พบว่าด้านตัวหลักสูตร ผู้บริหาร และครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 โดยเฉพาะในด้านจุดหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรด้านสภาพการใช้หลักสูตรผู้บริหาร และครูศิลปศึกษาเห็นด้วยตรงกัน ด้านปัญหาการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจตรงกันการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง สาเหตุที่ครูศิลปะไม่ยอมรับหลักสูตร ผู้บริหารเห็นว่าเนื่องจากครูไม่เข้าใจทักษะกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ส่วนครูศิลปศึกษาเห็นว่าเนื่องจากครูได้รับคำสั่งแจงเกี่ยวกับหลักสูตรไม่ชัดเจน

เดชา ศิริภานุ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับเขตการศึกษา9 เกี่ยวกับการประกวดศิลปะเด็ก ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา9 เกี่ยวกับการประกวดศิลปะเด็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้ วัดอุปสงค์ของการประกวด ควรส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกกำหนดกว้าง ๆ ให้ชัดเจน นำสนใจในการสร้างงานและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ขนาดสัดส่วนของผลงานควรกำหนดให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของเด็กไม่ควรกำหนด

วัสดุและเทคนิควิธีการ รางวัลเป็นสิ่งจูงใจ ทำให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน กรรมการตัดสินการประกวดจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาความคิดสร้างสรรค์ การจัดองค์ประกอบศิลป์และเทคนิควิธีการความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา ในกรุงเทพมหานครและเขตการศึกษา9 เกี่ยวกับผลกระทบของการประกวดศิลปะเด็กที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแบบสอบถามปลายเปิดมีข้อเสนอแนะที่สำคัญพอสรุปได้ว่าครูสอนสนับสนุนการประกวดศิลปะเด็ก การประกวดศิลปะเด็กมีผลดีต่อผู้เรียนและ เป็นกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร ควรจัดส่งเสริมหลักสูตรควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

พูนสม โรจนวิทย์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวคิดทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่าครูศิลปศึกษามีแนวทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยทุกด้าน ส่วนการเปรียบเทียบแนวคิดทางการเรียนการสอนศิลปศึกษา ตามสภาพของครูศิลปศึกษาพบว่าครูศิลปศึกษามีแนวคิด

ไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบด้านเพศ การศึกษาและประสบการณ์ในการสอน แต่เมื่อเปรียบเทียบตามอายุ พบว่า มีแนวคิดในด้านกระบวนการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดทางการเรียนการสอนศิลปศึกษาของครู ศิลปศึกษาตามทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา พบว่า ครูศิลปศึกษามีแนวคิดไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอน เมื่อพิจารณาตามเพศและอายุพบว่า มีแนวคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บรรจง บุญการี (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัย พบว่า มีการปฏิบัติในด้านการเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การผลิตและการใช้สื่อการสอนและการวัดและประเมินผลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเฉพาะด้าน พบว่า ด้านการเตรียม การสอนมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ การทำบันทึกการสอนมีการปฏิบัติน้อยคือ การเข้ารับการอบรม ปัญหาสำคัญคือ นักเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ด้านการดำเนินการสอน มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การเดินสังเกตและให้คำแนะนำช่วยเหลือขณะที่นักเรียนกำลังทำงาน มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การให้ลวดลายของครูบนกระดานดำ ปัญหาสำคัญคือ การขาดแคลนงบประมาณในการผลิต ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนมีการปฏิบัติมากที่สุดคือการใช้สื่อการสอนที่เป็นของจริงมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือการใช้สื่อการสอนจากหน่วยงานเอกชนหรือส่วนบุคคลปัญหาสำคัญคือการใช้

ขาดแคลนงบประมาณในการผลิต ด้านการวัดและประเมินผล มีการปฏิบัติมากที่สุด การใช้เกณฑ์ประเมินผล โดยยึดจุดประสงค์ตามแผนการสอนเป็นหลักมีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การวัดผลด้วยการทดสอบข้อเขียน ปัญหาสำคัญ คือ ครูขาดความรู้ ขาดหลักการในการวัดและประเมินผล รวมทั้งไม่สามารถประเมินผลงานได้ตามวิธีการที่ถูกต้อง ทั้งนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในทุกด้านเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

จรีพรรณ ปิยพสุนทรา (2545 : บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรมแบบสาขาเรื่อง“มลพิษทางน้ำ”สำหรับนักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรมแบบสาขาที่สร้างขึ้น ตลอดจนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนโปรแกรมแบบสาขาที่สร้างขึ้นกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนชาติเฉลิม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรมแบบสาขาที่สร้างขึ้น มีค่า 81.0/79.38 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนโปรแกรมแบบสาขาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับดีมาก

อนิรุทธิ์ สติมัน (2542 ; บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียทางอินเทอร์เน็ต เรื่อง ถ่ายภาพ สำหรับบุคคลทั่วไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนเรียนตามเกณฑ์ 90/90 กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกเครือข่ายอินเทอร์เน็ตวิทยาลัยปิโตเลียมและปิโตรเคมี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 42 คน ผลสรุปว่าประสิทธิภาพของบทเรียนเป็นไปตามเกณฑ์

งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิส (Lewis 1979 : 3707 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพแวดล้อมและรูปแบบที่เหมาะสมของหลักสูตรศิลปศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบรูปแบบของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาซึ่งประกอบด้วยจุดประสงค์ของการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา ที่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ที่ตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของสังคม และสอดคล้องกับความต้องการและวัยของผู้เรียนซึ่งเป็นวัยรุ่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกณฑ์ในการประเมินผล รูปแบบของหลักสูตรที่สร้างขึ้นต้องพิจารณา ในเรื่องโครงสร้างและจุดประสงค์ของหลักสูตรว่า จะต้องตอบสนองความต้องการของวัยรุ่น ที่สอดคล้องกับทฤษฎี

ทางการศึกษาและโครงสร้างของหลักสูตร ควรยืดหยุ่นเพียงพอที่ครูและนักเรียนสามารถนำไปให้
 เหมาะกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ไรท์ (Wright 1986 : 2168 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ที่มีต่อการเรียน
 การสอนในชั้นเรียนและผลกระทบต่างๆที่มีต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนศิลปศึกษาผลการวิจัย
 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแปรปรวนในการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาในชั้นเรียนมี 4 ประการคือ
 ครูผู้สอน ผู้เรียน การมีผลกระทบและความสัมพันธ์ภายในชั้นเรียนและเนื้อหาของหลักสูตร ทั้งนี้
 ผู้วิจัยได้เสนอแนะข้อควรปฏิบัติซึ่งได้จากผลการวิจัย ครูศิลปศึกษาจะต้องประสานงานและจัดการ
 เรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครูศิลปศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการ
 คิด ตัดสินใจด้วยตนเองครูศิลปศึกษาจะต้องให้ความสนใจอย่างยิ่งต่อผลกระทบและความสัมพันธ์
 ภายในชั้นเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ควรจะมีห้องเรียนเฉพาะสำหรับการเรียนการสอน
 ศิลปศึกษา ในกลุ่มปฏิบัติการกิจกรรมทางศิลปศึกษา ควรเน้นการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์

เทอร์เบิร์น (Thorburn 1982 : 2983 – A) ได้ศึกษาเรื่อง สถานภาพของการศึกษาใน
 ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยพิจารณาความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อ
 การออกแบบรูปแบบของหลักสูตร และเพื่อหาหนทางในการกำหนดและวางแผนในการจัดการศึกษา
 ด้านศิลปศึกษาผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาเป็นปัญหา
 ที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ในการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาคือ
 ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกัน ของจุดประสงค์ของวิชาศิลปศึกษากับสภาพแวดล้อม
 ในสังคมความสอดคล้องกันของทัศนคติของครูประถมศึกษากับครูมัธยมศึกษา ความสอดคล้องกัน
 ของทฤษฎีและการปฏิบัติการกิจกรรมทางศิลปศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้มีความตระหนักต่อการรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนให้มีความสะอาดมีธรรมชาติที่สวยงาม เป็นประโยชน์กับชาวเกษตรกร และประชาชนทั่วไปซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ทำการสุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากมา 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัย ครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้แบบแผนดังนี้ ให้กลุ่มทดลองเรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนผู้วิจัยทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การเรียน ตามแบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design ดังนี้

ตารางที่ 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T1	X	T2

ER คือ กลุ่มทดลอง

T1 คือ ทดสอบก่อนเรียน

X คือ ทดลอง

T2 คือ ทดสอบหลังเรียน

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1.การจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion)
- 2.การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
- 3.แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเรียนแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
- 4.แบบประเมินความสามารถการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
- 5.แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสนทนาเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนและเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาร่วมสนทนา เรื่องการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
- 1.2 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี และรูปแบบ และแนวคิดทฤษฎีหลักการในการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion)
- 1.3 การจัดการอภิปรายในกลุ่มสนทนา โดยมีอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายการดำเนินการวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้าง

ความตระหนักต่อธรรมชาติและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน การสรุปประมวลข้อมูล ความรู้ การประเมินผล การพัฒนา แบบฝึกหัดรูปแบบของการวิจัยในการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1.3.1 การดำเนินการสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนโดยใช้รูปแบบและขั้นตอนการสร้าง การวัดผลการประเมินผล วิเคราะห์ผล

1.3.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ แม่น้ำท่าจีน

1.3.3 การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนการปฏิบัติสร้างสรรค์การเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน การจัดเนื้อหา การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นเป็นสำคัญ

1.4 ผู้วิจัยนำเอกสารจากภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ 4 ด้าน 1. ด้านทัศนศิลป์ 2 ท่าน 2. ด้านจิตวิทยา 2 ท่าน 3. ด้านสิ่งแวดล้อม 2 ท่าน 4. ด้านการวัดผล 2 ท่าน จำนวน 8 ท่าน โดยคำแนะนำจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อมาร่วมกลุ่มสนทนา

1.5 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

ขั้นเตรียมการ

1. ประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขออนัดหมายวันเวลา และสถานที่ในการประชุม สัมมนา จัดกลุ่มสนทนา
2. สถานที่ประชุมสัมมนา และเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
3. เครื่องดื่มและของว่าง
4. ผู้ช่วยในการบันทึกเสียงและจัดบันทึกการจัดกลุ่มสนทนา

ขั้นดำเนินการประชุม กลุ่มสัมมนา

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ของการจัดกลุ่มสนทนา และแนะนำผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาแต่ละท่าน
2. สนทนาในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างบรรยากาศของความคุ้นเคย ความเป็นกันเองรวมทั้งเชิญรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม ขออนุญาตบันทึกเสียงและถ่ายภาพ

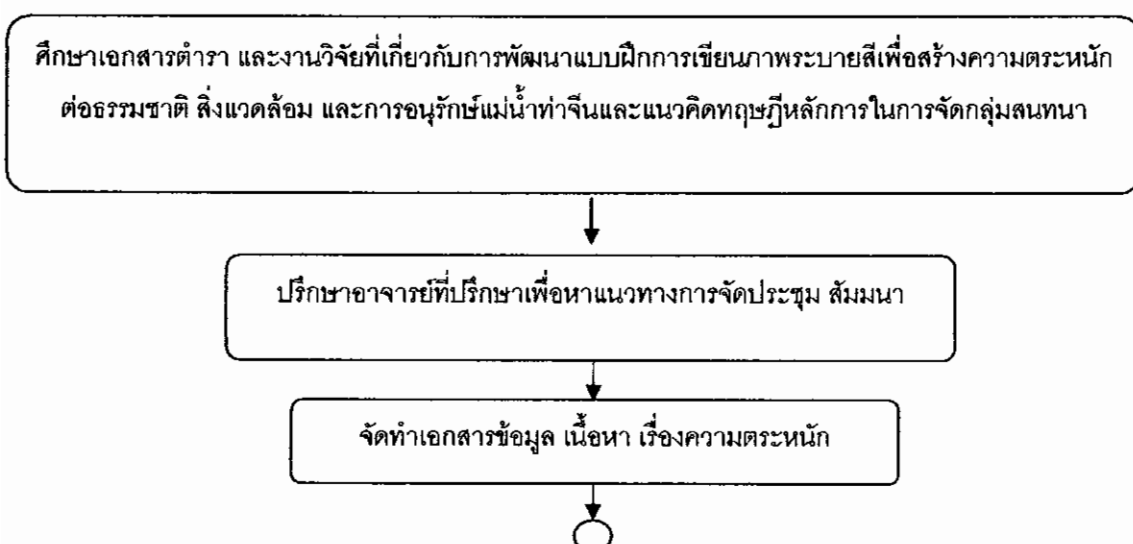
3. อาจารย์ที่ปรึกษาเปิดประกาอภิปรายกลุ่มสนทนา โดยให้อาจารย์เชี่ยวชาญแต่ละด้าน แนะนำตนเอง และแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ การดำเนินการวิจัย เรื่องการพัฒนาแบบฝึก การเขียนภาพระบายสี ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
4. อาจารย์ที่ปรึกษาสรุปผลของการสัมมนา
5. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจัดบันทึกผล และบันทึกเสียง ตลอดจนการประชุม สัมมนา

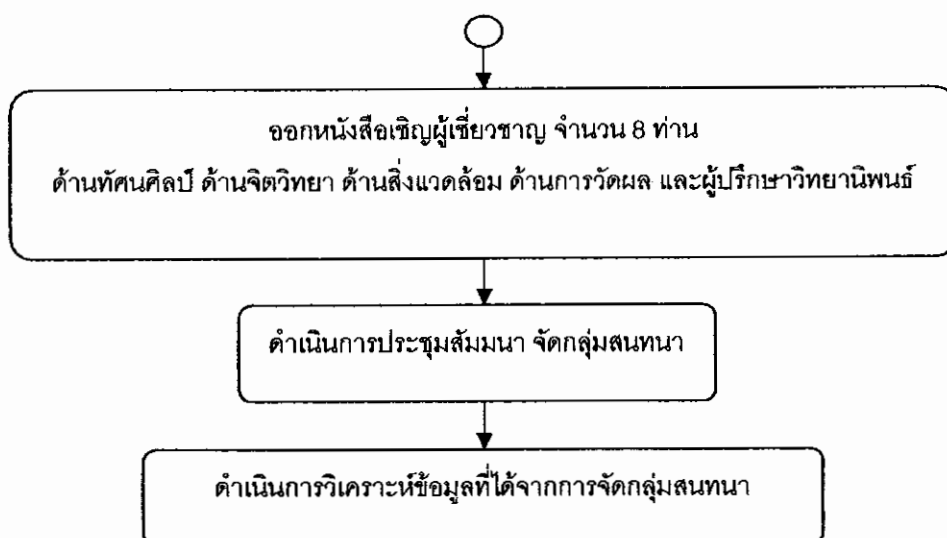
ขั้นตอนการจัดประชุม กลุ่มสัมมนา

หลังจากดำเนินการประชุมสัมมนากลุ่มสนทนา ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณ และมอบของที่ระลึกกับผู้ทรงวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน

ขั้นตอนการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) จากการจดบันทึก และการบันทึกเสียง
2. หาข้อสรุปผลของการประชุม สัมมนาจากกลุ่มสนทนา
3. เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำเพื่อออกแบบสร้างชุดฝึกการเขียนภาพระบายสี
4. ออกแบบ กำหนดรูปแบบของการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี กำหนดการสอน แผนการสอน ตารางการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวัดผล และการประเมินผล การวิเคราะห์ผล การนำไปใช้กับการวิจัย

แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการประชุม สัมมนาการจัดกลุ่มสนทนา(Focus group discussion)

ตอนที่ 1

การวิเคราะห์ผลข้อมูลขั้นตอน วิธีการ

พัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

จากการจัดเทคนิคกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ 3 ท่าน ด้านจิตวิทยา 2 ท่าน ด้านการวัดผล 2 ท่าน ด้านสิ่งแวดล้อม 2 ท่าน จำนวน 9 ท่านเพื่อมาร่วมประชุม สัมมนา กลุ่มสนทนา โดยได้ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสรุปผลได้ดังนี้

ด้านทัศนศิลป์

1. ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพระบายสี

2. ไม่ควรวาดภาพที่ให้ความสวยงามอย่างเดียว สาระในการวาด ควรมีประโยชน์ รับผิดชอบ ในสังคมด้วย

3. โดยเฉพาะการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ต้องการให้คนวาดภาพเข้าใจว่าสิ่งที่แม่น้ำมีความงามอย่างไร และจะหาวิธีการอย่างไรเพื่อให้เกิดสิ่งนี้ ซึ่งจะเป็นเรื่องที่ดีมาก ทำให้เป็นวิชาการจะได้เป็นประโยชน์ต่อคนที่จะนำไปสอนวาดภาพได้ ในการเรียนการสอนแบบก่อน สอนหน้าห้องให้นักเรียนวาดภาพอย่างเดียวไม่พอ ควรนำเทคนิคและวิธีการมาใช้ กับ เด็กที่วาดภาพ

จะได้ช่วยสังคมในภายภาคหน้าได้ ผู้วาดภาพต้องเข้าใจ มีความรู้ เห็นความสำคัญของแม่น้ำ ความงามจากธรรมชาติ โดยพานักเรียนไปวาดภาพจากของจริง ได้แก่แม่น้ำท่าจีน ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม นักเรียนจะเกิดความรักซึมซับธรรมชาติมากขึ้น ความตระหนัก คือ ความรู้สึก ความคิดต่อธรรมชาติ ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ และใช้หลักการสอนโดยบูรณาการ กับ สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

4. ควรสร้างแบบฝึก เพื่อให้ครูโรงเรียนอื่น ๆ สามารถนำไปใช้กับการเรียนการสอนได้

5. งานศิลปะ บางครั้งไม่จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูควรสาธิตให้เด็กดู ตามขั้นตอน และให้นักเรียนปฏิบัติตามได้ การสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ให้เกิดความ ตระหนักรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน จะวาดภาพที่ครั้งถึงจะเกิดความ ตระหนัก ทำอย่างไรจะให้นักเรียน และเยาวชนเกิดความตระหนัก เห็นความงามจากธรรมชาติ สาระการเรียนรู้ที่จะให้กับนักเรียน แบบฝึกควรจะมีขั้นตอน กระบวนการที่เหมาะสมถูกต้อง

6. การเขียนภาพให้เกิดความตระหนัก ควรจะต้องมีกระบวนการ สร้างประสบการณ์ โดยพานักเรียนไปดูสถานที่จริง แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี จากการเล่าเรื่องเมื่อนักเรียน รับรู้แล้ว ถ่ายทอดจากสิ่งที่เห็นจริงออกมาเป็นภาพและจินตนาการตามด้วยกระบวนการวัดผล ประเมินผล มีรูปแบบที่ชัดเจนให้นักเรียนวาดภาพจนเกิดความสุข วาดภาพจากความงามของ ธรรมชาติ นักเรียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์ การสร้างความตระหนักแล้วค่อยวาดภาพหรือวาด ภาพก่อนสร้างความตระหนัก

7. ก่อนการวาดภาพต้องเกิดการประทับใจก่อนแล้วจึงค่อยวาดภาพแม่น้ำ นักเรียนคิด ทำอย่างไร แม่น้ำสิ่งแวดล้อมจึงจะดี โดยให้ความรู้ นำสื่อมาให้ดู อ่านหนังสือ สัมผัสจากของจริง และใช้เหตุผล คำนึงถึงโรงงานใกล้แม่น้ำ ปล่อยน้ำเสียจริงไหม

8. การสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้วจึงให้นักเรียนวาดภาพ มีการวัดผลที่เหมาะสม การสร้างสื่อต้องเกิดความประทับใจ

9. การใช้สื่อให้นักเรียนมีความรู้กระบวนการทางศิลปะ จะช่วยสร้างความตระหนักได้

10. ให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ การใช้สีควรหลากหลาย และเปิดโอกาส ให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกใช้งานศิลปะเป็นงาน เชิงคุณภาพ ไม่เห็นด้วยกับ Rating Scale ที่จะใช้กับงานเชิงคุณภาพ ชื่อเรื่องที่จะวาดต้องตั้งให้ กว้าง การใช้อุปกรณ์ตามความเหมาะสม

ด้านจิตวิทยา

1. ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการพัฒนาความตระหนัก เมื่อตั้งจุดประสงค์แล้วค่อยใช้กระบวนการวัดความตระหนักด้วยรูปแบบต่าง ๆ
2. กำหนดนิยามคำว่า “ตระหนัก” ให้ชัดเจน ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ไหน คำทุกคำต้องนิยามให้ชัดเจน ใช้คะแนนด้านความรู้ ความเข้าใจ ความประทับใจ ทักษะ ทักษะ กำหนดคะแนน เกณฑ์ แล้วจึงทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล
3. การใช้เครื่องมืออย่างไรสร้างความตระหนักการวาดภาพต้องมีความรู้ และทักษะการวาดภาพควรมีลักษณะอย่างไร การสร้างกรอบความคิด เรื่องการวาดภาพ สิ่งแวดล้อม และการวัดผลสุดท้าย เกิดความตระหนักระดับไหนอย่างไรถึงจะตระหนักและไม่ตระหนักอย่างไร นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรวาดภาพอย่างไร
4. ควรตั้งเกณฑ์การวัดผลและมีเครื่องมือวัดที่เหมาะสม

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. สร้างความถูกต้องก่อน ควรให้ความรู้ มีทัศนคติที่ดีแล้วจึงนำเข้าสู่การวาดภาพด้านศิลปะ เมื่อนักเรียนมีความรู้ ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมดีก็เกิดจิตใจที่จะสร้างความตระหนัก มีความรักกับสิ่งนั้น ควรให้คะแนนความถูกต้องของภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมด้วย
2. ให้โรงเรียนเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนจะได้มีความรู้ และเข้าใจการนำศิลปะมาใช้ในการเรียนการสอนความประณีต ละเอียดอ่อนเป็นความถูกต้องของการสื่อด้วยภาพ

ด้านการวัดผล

1. นำความรู้ไปโยงเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดบางพระ การวัดผล Pretest และ Posttest ก็เป็นส่วนหนึ่งของการวาดภาพระบายสี
2. วัดความตระหนักควรวัด 3 ด้าน 1. ด้านความรู้ 2. ด้านความรู้สึกหรือความคิด 3. ด้านทักษะ และควรมีการวัดด้านสิ่งแวดล้อม และสุนทรียภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาสรุปผลจากกลุ่มสนทนา

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ การใช้สีควรหลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกใช้งานศิลปะ เป็นงานเชิงคุณภาพ ชื่อเรื่องที่จะวาดต้องตั้งให้กว้าง การใช้อุปกรณ์ตามความเหมาะสม

อาจใช้วิธีดีทัศน์ให้นักเรียนดู และให้นักเรียนวาดภาพ การออกข้อสอบต้องคำนึงด้านคุณธรรม ทักษะศิลปะจะวัดผลช่วงสุดท้ายของการวาด ภาพที่เสร็จสมบูรณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะศิลปะตรวจสอบ ผลงานการวาดภาพระบายสี

2.ให้ผู้วิจัยต้องดำเนินการไปศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อมตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดเตรียมสื่อต่างๆ ปรึกษาอาจารย์ฝ่ายทัศนศิลป์ จิตวิทยาและสิ่งแวดล้อม การวัดผลควรให้ครอบคลุม 3 ด้าน 1. ความรู้ 2. ความคิด 3. ทักษะ ความหมายของการสร้างความตระหนัก ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ตั้งกรอบแนวคิดรูปแบบกระบวนการ ของงานวิจัย เชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนเยาวชน และประชาชนทั่วไป

การสร้างและพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระ ทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

2. นำผลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) มาออกแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1 นำโครงสร้างแบบฝึกการเรียนรู้การเขียนภาพระบายสี มารับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 ออกแบบ และพัฒนาสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เป็นเอกสารคู่มือสำหรับครู และคู่มือนักเรียน 4 เรื่อง จำนวน 8 เล่ม มีดังต่อไปนี้

- คู่มือครูเรื่องที่ 1 การเขียนภาพระบายสี
- คู่มือครูเรื่องที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
- คู่มือครูเรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน
- คู่มือครูเรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

- คู่มือนักเรียนเรื่องที่ 1 การเขียนภาพระบายสี
- คู่มือนักเรียนเรื่องที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
- คู่มือนักเรียนเรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

- คู่มือนักเรียนเรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

3. นำแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีที่สร้างออกแบบมาให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้าน ทักษะศิลป์ 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่าน แนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อการเรียนการสอน

4. สร้างแบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะศิลป์ 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่าน ตรวจสอบให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ปรับปรุง เพิ่มเติม

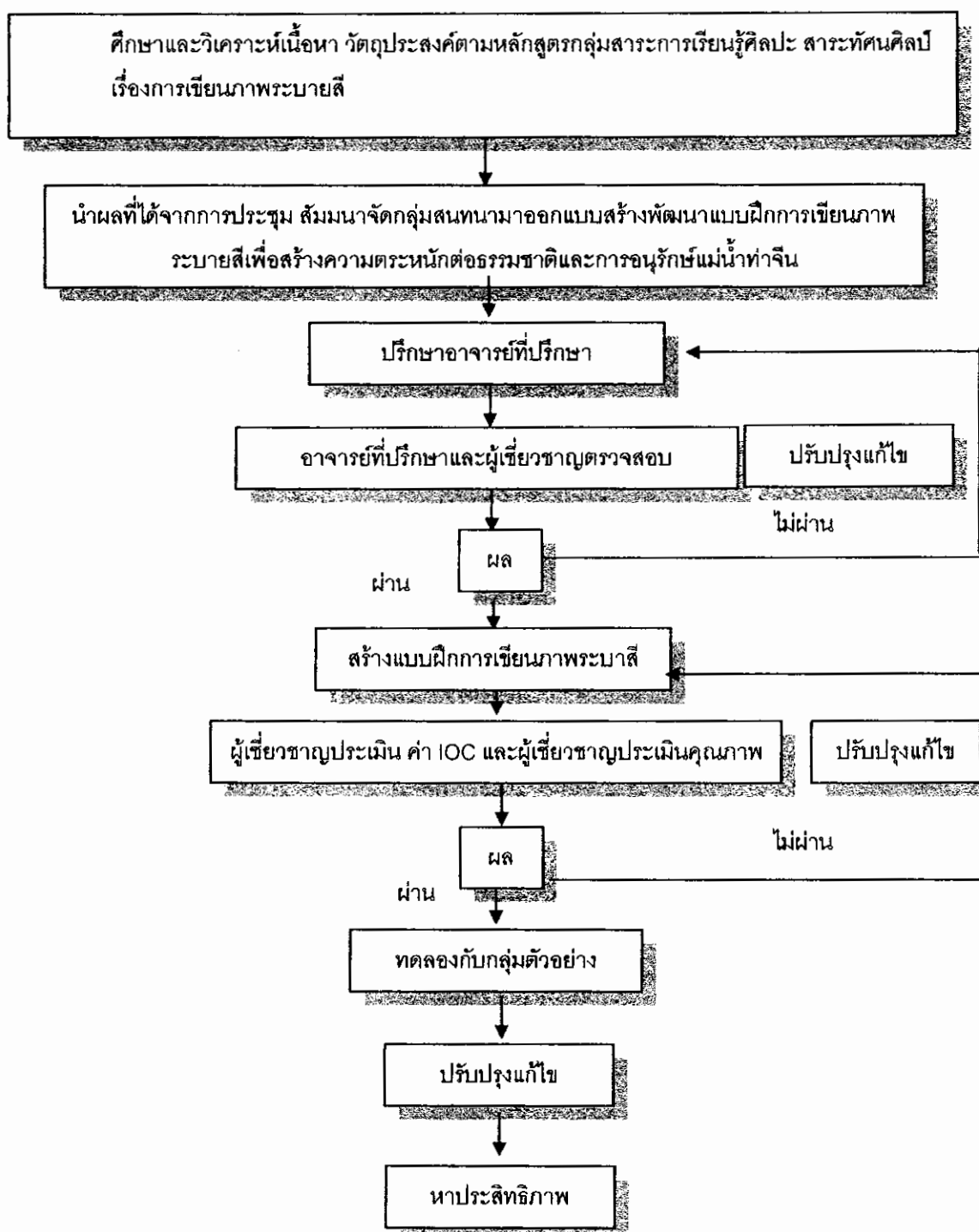
5. นำแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีที่สร้างขึ้นและแบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี ด้านทักษะศิลป์ 15 ข้อด้านสิ่งแวดล้อม 15 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินค่า IOC คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6. นำบทเรียนที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะศิลป์ 3 ท่าน และด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

7. นำแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนโดยให้นักเรียนวาดภาพระบายสีในเชิงสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ตามการประชุม สัมมนาของกลุ่มสนทนา

8. นำผลงานการวาดของนักเรียนจากกลุ่มตัวอย่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะศิลป์ 3 ท่าน ประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ

9. ความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน จากการนำแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนไปทดลองใช้กับการเรียนการสอน

แผนภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบารมี

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ผู้วิจัยได้ทำการประเมินทางด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ผู้วิจัยได้ทำการ ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. นำผลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) มาสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสร้างเป็นแบบทดสอบ 2 ตอน ตอนที่ 1 เลือกคำตอบแบบถูกหรือผิด จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 2 แบบปรนัยมี 4 ตัวเลือก จำนวน 70 ข้อ ที่แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียวให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้และวัตถุประสงค์

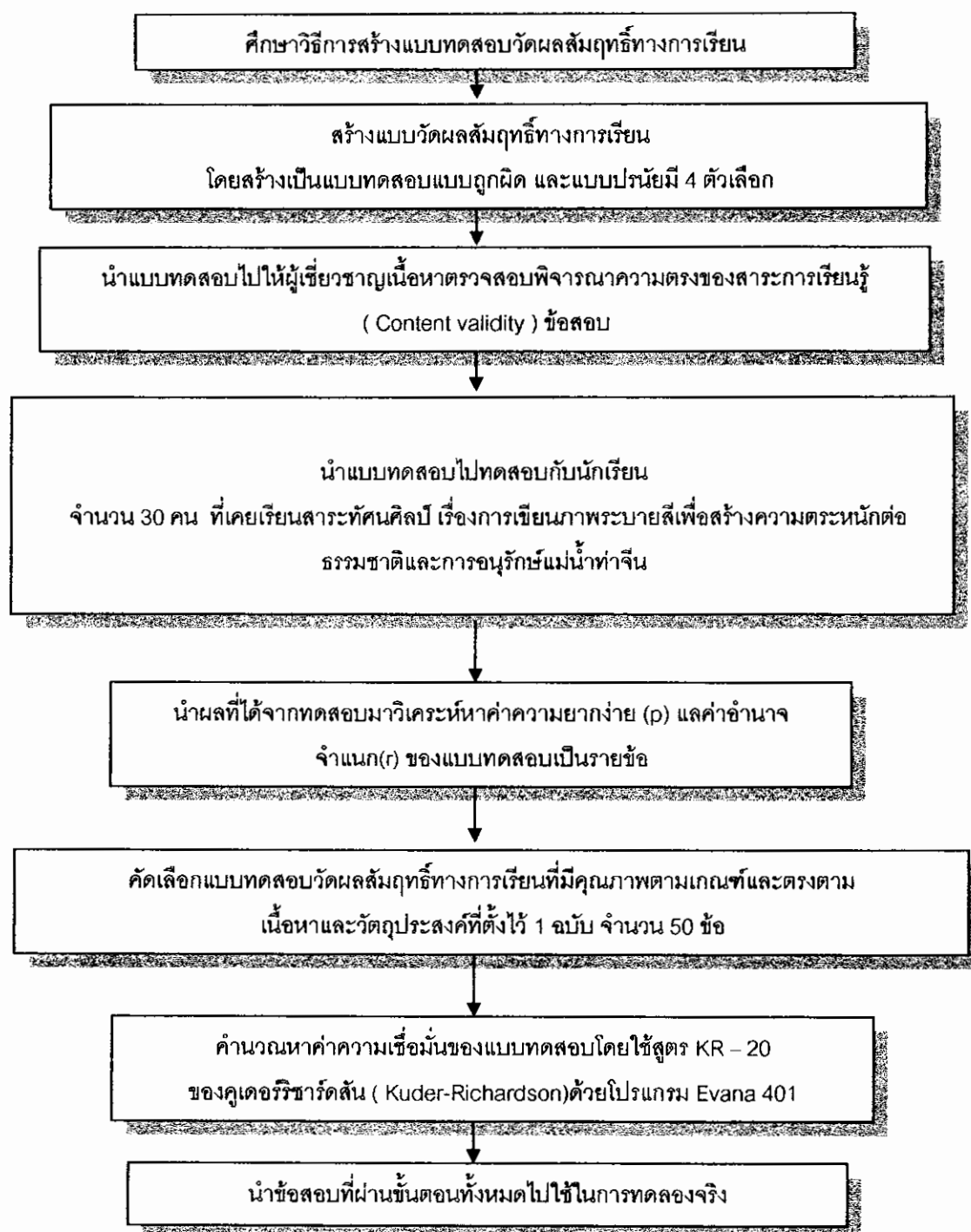
2. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา ตรวจสอบพิจารณาความตรงของเนื้อหา (Content validity) กับข้อสอบโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความถูกต้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์ IOC แล้วผู้วิจัยเลือกแบบทดสอบที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (บุญเขต ภิญโญนนตพงษ์ 2527: 69)

3. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียน ที่เคยเรียนสาระทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน จำนวน 30 คน

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ (r) ทำการคัดเลือกข้อสอบ ซึ่งได้ค่าความยากง่ายระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป

5. คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อมูลแล้วที่มีคุณภาพตามเกณฑ์และตรงตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จำนวน 50 ข้อ เพื่อนำมาเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

6. คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ด้วยโปรแกรม Evana 401 แบบทดสอบถูกผิด 20 คนได้ระดับ 0.12 แบบทดสอบเลือกตอบ จำนวน 50 ข้อ ได้ระดับ 0.75 นำข้อสอบที่ผ่านขั้นตอนทั้งหมดไปใช้ในการทดลองจริง

แผนภาพที่ 4 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสารงานวิจัยต่างๆ
2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert (Likert, อ้างถึงใน พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 107-108) ดังนี้

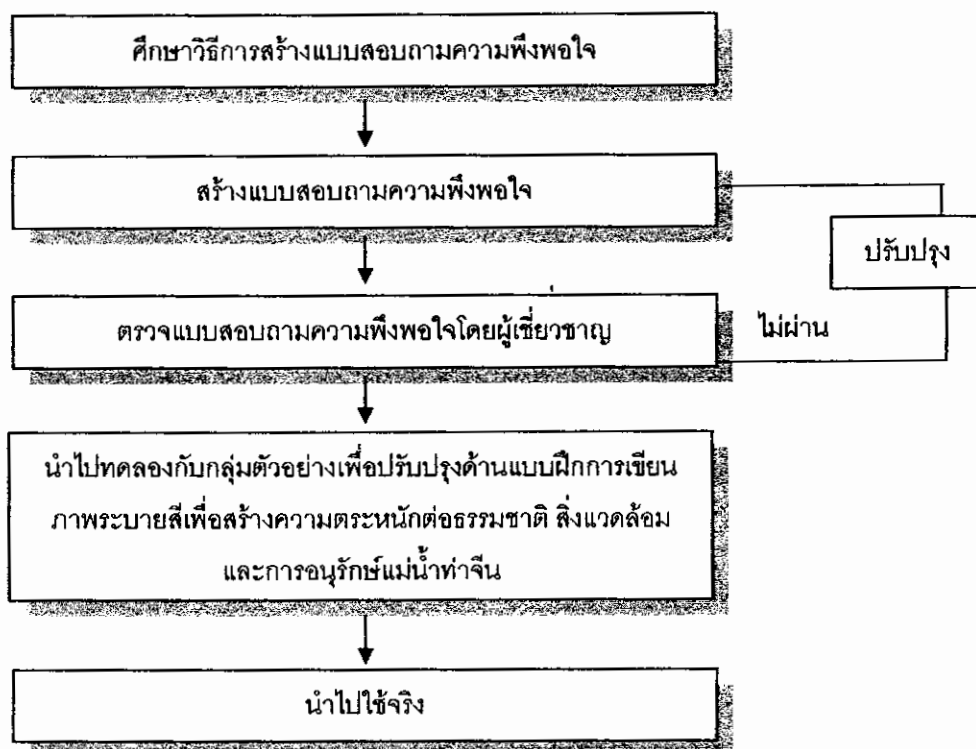
5	หมายถึงระดับความพึงพอใจ	มากที่สุด
4	หมายถึงระดับความพึงพอใจ	มาก
3	หมายถึงระดับความพึงพอใจ	ปานกลาง
2	หมายถึงระดับความพึงพอใจ	น้อย
1	หมายถึงระดับความพึงพอใจ	น้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 6 ท่าน ด้านทัศนศิลป์ 3 ท่าน ด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่านแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อปรับปรุงแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

แผนภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 เตรียมสถานที่ที่ใช้การเรียนการสอนเรื่องเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน บริเวณหน้าวัดบางพระ ติดกับแม่น้ำท่าจีน

1.2 เตรียมผู้เรียน และ อุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรมการเขียนภาพพระบายสี แจกให้นักเรียนทราบถึงวิธีการเรียนและสถานที่เรียน

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยแนะนำวิธีการใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

2.2 ดำเนินการวัดผลก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 กลุ่มทดลองศึกษาระการเรียนรู้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง

2.4 ดำเนินการวัดผลหลังเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.5 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้วนำผลการทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนรวมทั้งผลการปฏิบัติกิจกรรมการเขียนภาพระบายสีของผู้เรียนและสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มทดลองนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธี การทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. คำนวณหาค่าระดับความยาก(Level of Difficulty)ค่าอำนาจจำแนก(Discrimination Power) ด้วยโปรแกรม Evana 401
3. หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 (Kuder-Richardson) ด้วยโปรแกรม Evana 401
4. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)
5. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนจากสูตร E_2 เมื่อคือ E_2 คือ เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนถูกต้องโดยถือเป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ 2533: 129)

$$E_2 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum Y$ คือ คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
ของผู้เรียน

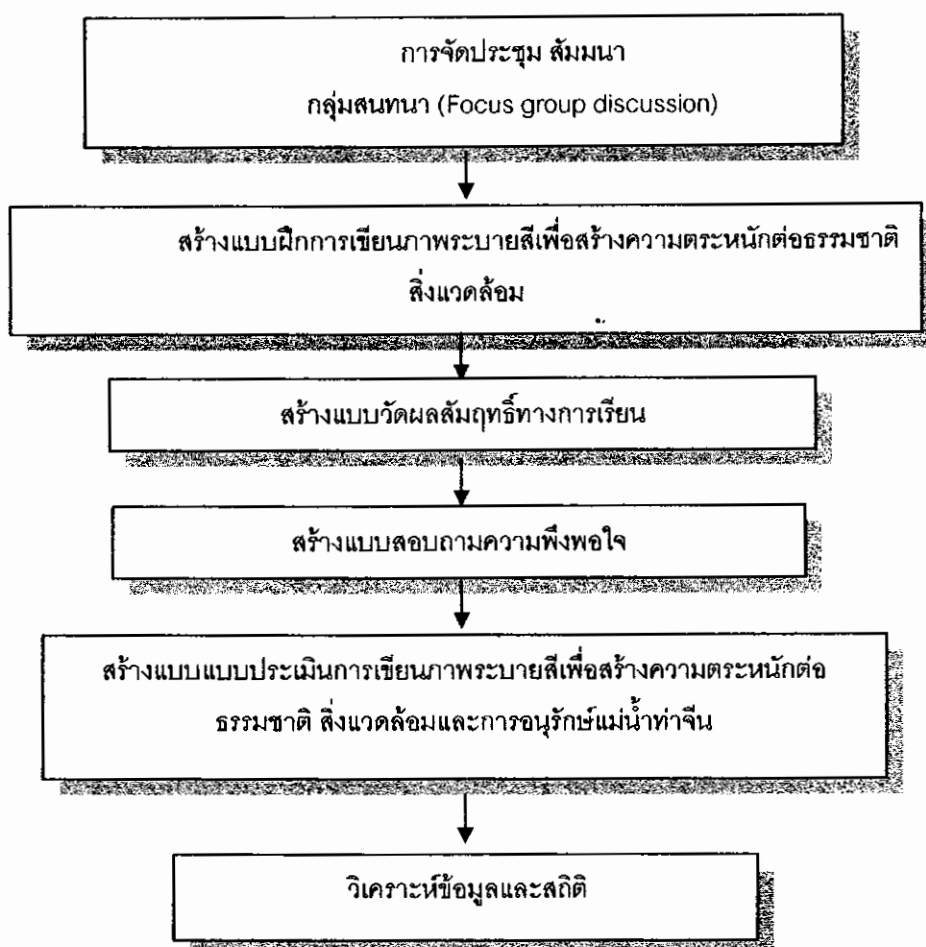
B คือ คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนผู้เรียน

6. การวิเคราะห์ข้อมูลของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ค่า T-test Dependent

7. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการเรียนด้วยแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การทำวิจัยแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

แผนภาพที่ 6 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อ
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ
สำหรับใช้ทำทดลองในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน
ทัศนศิลป์ ด้านสิ่งแวดล้อม รวม 6 ท่านประเมินคุณภาพของบทเรียน ได้ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีตามความคิดเห็น
ของผู้เชี่ยวชาญ

การประเมินคุณภาพ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี	ค่าเฉลี่ย แบบฝึกการเขียน ภาพระบายสี	ระดับความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ
ด้านทัศนศิลป์	4.53	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.36	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	4.45	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนัก
ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอยู่ที่ระดับเหมาะสม
มาก โดยเฉลี่ย 4.45

การวิเคราะห์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการวิเคราะห์ ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนพบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีระดับความยากง่ายอยู่ในเกณฑ์ .20 -.80
และ ค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไปจำนวน 50 ข้อและแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นตามสูตร KR-20
ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ด้วยโปรแกรม Evana 401 แบบทดสอบถูกผิด
20 ข้อ ได้ระดับ 0.12 แบบทดสอบเลือกตอบจำนวน 50 ข้อ ได้ระดับคะแนน 0.75

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลข้อมูลงานวิจัย การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามความมุ่งหมายดังนี้

1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน – หลังเรียน
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

การวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70 โดยให้นักเรียนใช้ความสามารถปฏิบัติกิจกรรม การเขียนภาพระบายสีในเชิงสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ที่บริเวณริมแม่น้ำท่าจีนข้างวัดบางพระ และนำผลงานของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ซึ่งผลการทดลองครั้งนี้พบว่าประสิทธิภาพที่แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนมีค่าเท่ากับร้อยละ 80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 5 การประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีจากการวาดภาพ

นักเรียนคนที่	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	รวมคะแนน
1	8	7	7	22
2	9	9	10	28
3	8	7	7	22
4	9	7	7	23
5	9	9	10	28

ตารางที่ 5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	รวมคะแนน
6	9	9	10	28
7	9	9	7	25
8	9	9	10	28
9	9	9	7	25
10	9	9	10	28
11	8	8	8	24
12	9	8	9	25
13	9	8	7	25
14	9	8	9	26
15	9	8	8	25
16	8	8	8	24
17	9	8	7	24
18	8	7	7	22
19	8	7	6	21
20	8	7	6	21
21	8	7	6	21
22	8	6	7	21
23	8	8	7	23
24	8	7	9	24
25	8	7	6	21
26	8	7	7	22
27	9	7	8	24
28	9	7	8	24
29	9	7	7	23
30	9	7	7	23
รวม			720	
ร้อยละ			80	
ค่าเฉลี่ย			24	

2. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนจากการเรียนแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

ผลต่าง ก่อนเรียน- หลังเรียน	Paired Differences							
	Mean	Std. Deviation	Std.Error Mean	95% Confidence Interval of the Differences		t	df	Sig.(2- tailed)
				Lower	Upper			
ก่อนเรียน- หลังเรียน	12.8333	3.4450	.6290	11.5470	14.6224	20.404	29	.000

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ในการคำนวณค่า Paired Sample- test พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนบทเรียนแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

การสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพ ระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการแปลผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพ ระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่นักเรียนมีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การออกแบบหน้าปกและรูปเล่มได้เหมาะสมสวยงาม	4.47	0.51	มาก
2. สารการเรียนรู้ด้านองค์ประกอบศิลป์สามารถเขียนภาพระบายสีได้	4.33	0.66	มาก
3. สารการเรียนรู้ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	4.63	0.67	มากที่สุด
4. ภาพประกอบแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	4.53	0.63	มากที่สุด
5. อักษรมีขนาด ชัดเจน อ่านง่าย เหมาะกับผู้เรียน	4.60	0.56	มากที่สุด
6. แบบฝึกมีกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องจุดประสงค์เกิดทักษะกระบวนการเขียนภาพระบายสี	4.60	0.67	มากที่สุด
7. แบบฝึกช่วยให้นักเรียนปฏิบัติสามารถเขียนภาพระบายสี สร้างสรรค์ภาพในเชิงธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนได้	4.70	0.65	มากที่สุด
8. แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิดเกิดการเรียนรู้ด้านการเขียนภาพระบายสี	4.47	0.68	มาก
9. แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิดเกิดการเรียนรู้ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	4.77	0.57	มากที่สุด
10. แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	4.73	0.52	มากที่สุด
รวม	4.58	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนกับ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดข้อที่ 3,4,5,6,7,9,10($\bar{X} = 4.58$)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แบบฝึกช่วยเสริมสร้างกระบวนการของความคิด เกิดการเรียนรู้

ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) ด้านแบบฝึกช่วยเสริมสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และด้านแบบฝึกช่วยให้นักเรียนปฏิบัติ สามารถเขียนภาพระบายสี สร้างสรรค์ภาพในเชิงธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เกณฑ์เจ็ลี่ยนนักเรียนมีความพึงพอใจกับแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 3 ข้อ วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70

2. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังเรียนกับก่อนเรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนัก ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ แม่น้ำท่าจีนมีเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนรู้ 4 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 การเขียนภาพระบายสี (การเรียนรู้พื้นฐานของการเขียนภาพระบายสี) ชุดที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (การเรียนรู้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมการสร้างสรรค์ภาพเชิงธรรมชาติสิ่งแวดล้อม) ชุดที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน(การเรียนรู้แม่น้ำท่าจีนและการดูแลรักษา การวาดภาพระบายสี) ชุดที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน (การเรียนรู้เรื่องการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน การวาดภาพระบายสี) ซึ่งในชุดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้ คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนการสอนเกณฑ์การประเมินการเขียนภาพระบายสี เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบ คู่มือนักเรียน คู่มือนักเรียนประกอบด้วย ใบงาน แบบฝึกแบบทดสอบ หลังเรียนเครื่องมือที่ใช้วัด ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบประเมินความสามารถในการเขียนภาพระบายสี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ(%) ค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระตามแนวทางการประชุมสัมมนา กลุ่มสนทนาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70 ซึ่งผลการทดลองครั้งนี้พบว่าประสิทธิภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนมีค่าเท่ากับ 80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนจากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ ซึ่งผลการทดลองครั้งนี้ โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คือก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 26.03 หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 38.87 และค่า $t = 20.40$ นักเรียนสามารถเขียนภาพภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระซึ่งผลการทดลองครั้งนี้ โดยมีโดยรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิดเกิดการเรียนรู้ ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ($\bar{X} = 4.73$) แบบฝึกช่วยให้นักเรียนปฏิบัติสามารถระบายสี สร้างสรรค์ภาพ ในเชิงธรรมชาติและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ($\bar{X} = 4.70$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลจากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) ในการสร้างและพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำผลจากการประชุมสัมมนา อาจารย์ที่ปรึกษามา

เป็นข้อมูล พื้นฐานมาสร้างแบบฝึกการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้ คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู ประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ เอกสารความรู้สำหรับครู แบบประเมินความสามารถในการเขียน ภาพระบายสี คู่มือสำหรับนักเรียน ประกอบด้วย เอกสารความรู้ ใบงาน แบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียนพร้อมเฉลย สอดคล้องกับบุญเกื้อ ครอบหาเวช (2533 : 71-72) กล่าวว่า องค์ประกอบของแบบฝึกการเรียนรู้ภาพระบายสีได้แก่ คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการเรียนรู้ที่ชี้แจงอย่างเป็นระเบียบ อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับ บัตรคำสั่งเป็นคำแนะนำให้ผู้เรียนทำตามอย่างมีขั้นตอน เนื้อหาสาระและสื่อ แบบประเมินผล และจากงานวิจัยของ ศรีสมร ประเสริฐศรี (2547 : 124) ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้ เรื่องโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบฝึกการเรียนรู้ภาพระบายสี ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครูประกอบด้วย แผนการเรียนรู้ เอกสารความรู้สำหรับครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน คู่มือนักเรียนประกอบด้วย ใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยรัตน์ อันดี (2544 : 140) ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน สำหรับนักเรียนประถมศึกษา อำเภอสนมั่ง จังหวัดราชบุรี แบบฝึกการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อประกอบการใช้ชุดการเรียนรู้ และชุดการเรียนรู้เป็นชุดที่สร้างขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน คือ 1)การจัดประชุมสัมมนา จากกลุ่มสนทนา 2) นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบฝึกการเรียนรู้ภาพระบายสีนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงขอคำแนะนำ ลำดับต่อไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ 3 ท่าน ด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่าน เพื่อปรับปรุง เพิ่มเติม แบบฝึกการเรียนรู้ภาพระบายสี เอกสารของครู 4 เล่ม และนักเรียนจำนวน 4 เล่ม แบบประเมินคุณภาพของสื่อด้านสาระทัศนศิลป์ ด้านสาระสิ่งแวดล้อม และนำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมิน ความสอดคล้อง (IOC) จากแบบประเมินคุณภาพแบบฝึกการเรียนรู้ภาพระบายสี ได้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ .05 และได้ นำแบบประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ภาพระบายสีไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านทัศนศิลป์ 3 ท่าน ด้านสิ่งแวดล้อม 3 ท่านเพื่อประเมิน ผลที่ได้อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสมร ประเสริฐศรี (2547 : 103) ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้ เรื่องโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนในการพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) ผลการประชุม สัมมนา 2) พัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้ 3) ทดลองใช้แบบฝึกการเรียนรู้ 4) ปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกการเรียนรู้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดบางพระ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 26.03 หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 38.87 และค่า $t = 20.40$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีการผ่านอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการวัดผล ประเมินผล ตามลำดับขั้นตอน มีสาระการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ รูปภาพ รูปเล่ม เหมาะสมสวยงาม จึงได้สื่อที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพดี การนำสื่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีมาใช้ในการเรียนการสอนโดยเน้นที่เรียนรู้จากสภาพจริง ทำให้นักเรียนมีความประทับใจอยากเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการวาดระบายสีได้อย่างมีทักษะกระบวนการเขียนภาพเกิดความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงใจ ศรีธวัชชัย (2535, อ้างถึงในพิรวัฒน์ ชัยสุข 2543:97) ได้ทดสอบการใ้บปเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชินีบน จำนวน 24 คน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะ และด้านทัศนคติที่ดี มีความรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ช่วยกันดูแลรักษาให้สะอาด มีประโยชน์กับการดำรงชีวิตสืบไปตามแนวทางของกลุ่มสนทนาที่มีความมุ่งมั่นหวังให้มีประโยชน์กับเยาวชน ประชาชน ประเทศชาติต่อไป

ความสามารถในการวาดภาพระบายสีที่นักเรียนได้มีความรู้และทักษะจากการศึกษาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีที่มีผลค่าคะแนนเฉลี่ย 24 คิดเป็นร้อยละ 80 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ภาพ มีจิตสำนึก มีความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน มีความสุขกับการวาดภาพระบายสี มีความรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและช่วยกันดูแลแม่น้ำท่าจีนให้มีความสะอาดมีประโยชน์กับการดำรงชีวิตอย่างเศรษฐกิจพอเพียง

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ได้ค่าเฉลี่ย 4.58 อยู่ในระดับที่ดี เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนกับการพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดข้อที่ 3,4,5,6,

7,9,10 ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิดเกิดการเรียนรู้ ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) ด้านแบบฝึกช่วยเสริมสร้างความรู้ความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ($\bar{X} = 4.73$) และด้านแบบฝึกช่วยให้นักเรียนปฏิบัติสามารถเขียนภาพระบายสี สร้างสรรค์ภาพในเชิงธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนได้ ($\bar{X} = 4.70$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนท์ เศรษฐแสงศิริ (2544:37) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ควรให้โอกาสผู้เรียนทุกคนได้แสดงออก เต็มศักยภาพ นอกจากนั้นต้องตระหนักถึงความแตกต่างโดยธรรมชาติของผู้เรียน การพัฒนาสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เป็นคู่มือสำหรับครู และคู่มือนักเรียน 4 เรื่อง จำนวน 8 เล่ม คู่มือครูเรื่องที่ 1 การเขียนภาพระบายสี เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับการเขียนภาพระบายสี คู่มือครูเรื่องที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นพื้นฐานของความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมความงามที่น่าประทับใจของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม คู่มือครูเรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน มุ่งเน้นการให้ความรู้สำหรับครูเกี่ยวกับความสำคัญของแม่น้ำท่าจีน การอนุรักษ์ การดูแลรักษาให้น้ำสะอาดเป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำ น้ำมีประโยชน์สูงสุดในด้านการเกษตร คมนาคม และทั่วไป คู่มือครูเรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ แม่น้ำท่าจีนต้องการให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เอกสาร

แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีตรงตามความต้องการของกลุ่มสนทนา ที่มุ่งเน้นด้านความรู้ให้กับครูที่ใช้กับการเรียน การสอน คู่มือนักเรียนแบ่งเอกสารประกอบสอนออกเป็น 4 เล่ม โดยมีจุดประสงค์ให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการเขียนภาพระบายสีเพื่อรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลรักษาผู้วิจัยได้สร้างตามขั้นตอนตามที่กลุ่มสนทนาและอาจารย์ที่ปรึกษาได้แนะนำเอกสารคู่มือนักเรียนเรื่องที่ 1 การเขียนภาพระบายสี มุ่งเน้นพื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ สารการเรียนรู้เรื่องการเขียนภาพ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม นักเรียนมีความสุขกับการเรียน และได้ปฏิบัติตามใบงาน แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี นักเรียนมีพึงพอใจอยู่ในระดับที่ดี คู่มือนักเรียนเรื่องที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นนักเรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมการเขียนภาพในเชิงความงามของธรรมชาติสิ่งที่น่าประทับใจของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การนำองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการเขียนภาพระบายสีที่ได้รับจากเอกสาร เรื่องการเขียนภาพระบายสีได้พบว่านักเรียนมีความรู้และเข้าใจสร้างภาพได้ดีขึ้นมีความสนใจกับเอกสารแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเป็นเป็นอย่างดี คู่มือนักเรียนเรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน เป็นการเรียนรู้เรื่องแม่น้ำที่จีน ความสำคัญและเป็นมา การดูแลรักษาแม่น้ำท่าจีนให้สะอาด และการเขียนภาพระบายสี นักเรียนสนใจมากเพราะใช้สถานที่เรียนอยู่บริเวณหน้า

วัดบางพระที่อยู่ใกล้โรงเรียนวัดบางพระ เอกสารคู่มือนักเรียนเรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนเป็นแนวทางการเรียนการสอนกิจกรรมการ วาดภาพของสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ มีความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ที่สวยงาม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน นักเรียนสนุกสนานมีความสุขกับ การสร้างสรรค์ และรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ผลการเรียนรู้การสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนภาพ ระบายสี พบว่านักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นในการเรียน รวมถึงให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี นักเรียนได้ปฏิบัติงานด้วยตนเอง ทั้งปฏิบัติงานเดี่ยวและกลุ่ม นักเรียนมีโอกาสดำเนินการออกในการปฏิบัติงานอย่างอิสระ สามารถนำประสบการณ์ตรงจากการ เรียนรู้ด้วยแบบฝึกการเรียนรู้โดยมีธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม แม่น้ำท่าจีนจากสถานที่จริง ทำให้นักเรียน นำความรู้มาปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ เนื่องจากชุดการเรียนรู้ที่พัฒนา ทำให้นักเรียนได้ เรียนรู้จากเรื่องราวธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมด้วยตัวเอง มีความสนใจและตื่นตัวกับเรื่องที่ตนเองได้ เรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ แม่น้ำ ท่าจีนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข สร้างสรรค์ความคิดและประสบการณ์ชีวิตที่ มีคุณค่า สอดคล้องกับ ศรีสมร ประเสริฐศรี (2546 : 9)

ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนพบว่า นักเรียนมีความสนใจตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมทั้ง จากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยว กับการเรียนด้วยแบบฝึกการเรียนรู้ที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ใกล้ ๆ ตัวของนักเรียน และจาก การทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการเรียนจากสถานที่จริง ทำให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ตรงนำมาถ่ายทอดความคิด จินตนาการได้อย่างอิสระเป็นผลงานเขียนภาพระบายสี สอดคล้องกับ วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (นางเยาว์ เข้มเล็ก 2539 : 4) กล่าวว่ากิจกรรมการวาดภาพ ระบายสี เป็นกิจกรรมเบื้องต้นของเด็ก ที่จะถ่ายทอดบรรยายความรู้สึกนึกคิดจากประสบการณ์ โดยใช้วิธีวาดภาพไปสู่ผู้อื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของสัทธา สืบตา (2545 : 146) ได้พัฒนา ชุดการสอนเรื่องโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น พบว่านักเรียนสามารถ ประยุกต์เรื่องราวในท้องถิ่นมาสร้างเป็นโจทย์ปัญหา และเชื่อมโยงศิลปะมาบูรณาการคือหนังสือ เล่มใหญ่ได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสมร ประเสริฐศรี (2546 : 9) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่ามีนักเรียนได้เรียนรู้และสามารถนำความรู้จากการศึกษา โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ และบูรณาการแต่งเป็นโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้

4. ผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี ผลการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเขียนภาพพระบายสี โดยหลังจากการใช้แบบฝึกการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแบบฝึกการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตรงกับความต้องการนักเรียน โดยนักเรียนได้เรียนรู้จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตนเองได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรงจากสถานที่จริงได้ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง ช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ คือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระ เรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และผู้เรียนมีความรู้มากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการทดลองใช้แบบฝึกการเรียนรู้มาหาค่าประสิทธิภาพแบบสนาม (Field Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน พบว่ามีประสิทธิภาพ 80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70 แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแบบฝึกการเรียนรู้นี้ได้ผ่านตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนศิลป์ ด้านสิ่งแวดล้อม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีสมร ประเสริฐศรี (2546 : 115) สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ (2540 : 101-102) กล่าวว่า เมื่อสร้างชุดการสอนแล้วจำเป็นต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีนั้นมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้กับการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

ผลการประเมินด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือแบบฝึกการเรียนรู้มีรูปแบบที่น่าสนใจ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและอยากเรียนรู้สาระทัศนศิลป์มากขึ้น และทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกในการเรียน รองลงมาได้แก่ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนสามารถวาดภาพได้ด้วยตนเอง การเรียนด้วยแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสีทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาพพระบายสีดีขึ้น ทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากกว่าฟังครูอธิบาย และในด้านประโยชน์ในการเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพพระบายสี ทำให้ผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับการเขียนภาพพระบายสีดีขึ้น ทำให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจในการเรียน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 22 กล่าวว่า การศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด สอดคล้องกับชานนท์ เศรษฐแสงศิริ (2544 : 37) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ควรให้โอกาส

ผู้เรียนทุกคนได้แสดงออกเต็มตามศักยภาพ นอกจากนั้นต้องตระหนักถึงความแตกต่างโดยธรรมชาติของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสมร ประเสริฐศรี (2546 : 128) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้การเขียนภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความสุขสนุกในการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น รักและภูมิใจในท้องถิ่น รู้จักคิด อย่างมีระบบมีขั้นตอน และในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า นักเรียนทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่มช่วยเหลือกันได้

ผลการประเมินด้านความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน นักเรียนสามารถ ทำงานเขียนภาพระบายสีในหัวข้อต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้ได้ ซึ่งผลงานของนักเรียนนั้นนักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ว่าการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ แสดงออกอย่างอิสระ

ผลการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ ได้ปรับปรุงในด้านรูปแบบให้มีความน่าสนใจ โดย เพิ่มรูปภาพ ปรับปรุงเนื้อหาสาระให้สั้นกระชับมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงขนาดตัวอักษร และปรับปรุง กิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้และการเขียนภาพระบายสีสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ความสามารถในการเขียนภาพระบายสีอยู่ในระดับสูงและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อ ชุดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศ ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และด้านประโยชน์ในการเรียน ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรสนับสนุนให้ครูนำแบบ ฝึกการเขียนภาพระบายสีไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยปรับเนื้อหา เรื่องราว ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่า เมื่อนักเรียนเรียนด้วยแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีนักเรียน มีความสามารถสร้างสรรค์ในการเขียนภาพระบายสีดีขึ้นจากการวัดและประเมินผลด้าน

ความสามารถ อาจใช้การประเมินเชิงคุณภาพ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะอย่างน้อย 3-5 คน ร่วมกันพิจารณาให้คะแนนและนำมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งจะได้ผลการประเมินที่เที่ยงตรงมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปสำหรับผู้สนใจในการพัฒนาแบบฝึก การเขียนภาพพระบายสีในรูปแบบต่างๆ เพื่อรักษารักรรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ พัฒนาแบบฝึกสาระ การเรียนรู้ศิลปะเพื่อความคิดสร้างสรรค์เป็นแนวทางแก้ปัญหาสถานะโลกร้อนเพื่อสร้างความ ตระหนักให้มีรักษารักรรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกการเรียนรู้กับ วิธีการสอนแบบอื่น เช่นวิธีสอนแบบร่วมมือ วิธีสอนแบบโครงงาน เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียนภาพพระบายสี จากศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น พัฒนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ควรมีการวิจัยเพื่อค้นหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถ มีทักษะในการ เขียนภาพพระบายสีเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2539.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. เอกสารประกอบหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.

_____. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.

_____. ศักยภาพเด็กไทยด้านทักษะการคิด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

กรมวิชาการ. ทฤษฎีและปฏิบัติการวิจารณ์ศิลปะ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.

_____. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา 2534.

_____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : 2535.

กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

_____. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : บริษัทเอดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด, 2535.

_____. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน.[นามแฝง]. วิกฤตแม่น้ำท่าจีนในปี 2543. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2543.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. การประเมินผลเรื่องการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษาหน่วยที่ 11-15. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามเจริญพานิชย์, 2523.

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "การหาค่าประสิทธิภาพชุดการสอน. "ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
สื่อการศึกษาพัฒนาการหน่วยที่ 1-15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 101-102.นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2533.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. การวิจัยทางศิลปะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2543.
- ชานนท์ เศรษฐแสงศิริ. ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครุต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ การสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม เรียนรู้เป็นกลุ่มมุ่งเน้นประสบการณ์.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดับบลิว เอ พีร็อพเพอร์ตี้ จำกัด, 2544.
- ชีรวุฒิ นิเจนตร. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ณะการพิมพ์, 2537.
- ชูชัย บุญญา. "การสร้างชุดการสอนวิชา การเขียนและการอ่านแบบเครื่องกล 1 เรื่องการเขียน
แบบด้วยปากกาเขียนแบบมาตรฐาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์ ภาควิชาครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2535.
- ชะลูด นิมเสมอ. องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- ฐิติมา สุทธิเวชกุล. "ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาล เขต
การศึกษา 1." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541.
- เดชา ศิริเกษณ์. "การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาของครูศิลปศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 9 กับการประกวดศิลปะเด็ก." วิทยานิพนธ์
สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ณรงค์ เจริญพานิชกุล. พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพฯ : พิมพ์บริษัทแปลนพับลิชชิง, 2533.
- ณัฐศักดิ์ วีระกุล. "เหตุผลของการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน." ศึกษาศาสตร์ 14, 1
(กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2533) : 54 – 57.
- เทียนชัย ตั้งพระประเสริฐ. ทฤษฎีวาดเขียน. กรุงเทพฯ : บริษัทเฟื่องฟ้าพรินติ้ง จำกัด, 2544.
- ทวีเดช จีวบาง. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, 2537.

ธนา เทศทอง. "การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาเลือกเสรี ศ016 จิตรกรรม 2 เรื่อง การจัดองค์ประกอบศิลป์กับงานจิตรกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชินีบูรณะ." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

น.ณ. ปากน้ำ.[นามแฝง]. หลักการใช้สี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

นุกูล ชมภูนิช. วัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำ นครชัยศรี. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2540.

_____. เที่ยวแม่น้ำนครชัยศรี. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2543.

นัยนา คณานุกรักษ์. "การศึกษาการแสดงออกทางศิลปะโดยการเขียนภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2530.

นิภาพ โสภาสัมฤทธิ์. "การศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะจะเข้เบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้วิทยาลัยนาฏศิลป์." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิชาเอกศึกษาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

นิภาพรณ กุลดิลก. "ลักษณะของครูศิลปะที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของครูศิลปะและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2530

บุญชอบ ศรีสกุลปลั่ง. ลายไทยและศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อุดมศึกษา, 2526.

บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวิริยาสาสน, 2537.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเขน, 2530.

บรรจง บุญการี. "สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2537

ป. มหาจันทร์.[นามแฝง]. สอนเด็กให้รักสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2544.

ปัญญา ทรงเสถียร, เศรษฐศิริ สายกระสุน และศุภกร สอนมั่งมี. ศิลปะกับชีวิต 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2540.

_____. สมุดปฏิบัติการจิตรกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2542.

ประทุม สอสะอาด. "การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

ประเทิน มหาจันทร์. ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2531.

ประนอม มณีวงศ์. "การศึกษาค้นคว้าสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.

พิเศษฐ์ อินโสม. "การสร้างหนังสือภาพ การ์ตูน ประกอบการเรียนรู้ เรื่องดินสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

พนิจดา วีระชาติ. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : อนุสารพิมพ์, 2537.

พรรณี ข.เจนจิต. จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ตันอ้อแกรมมีจำกัด, 2538.

มะลิฉัตร เชื้ออานันท์. ศิลปศึกษาความเป็นมาปรัชญาหลักการวิวัฒนาการด้านหลักสูตรทฤษฎีการสอนและการค้นคว้าวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

มานพ ถนอมศรี. ภาพวาดของลูก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปประภา, 2542.

มาลี จุฑา. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรพัฒนา, 2542.

มานิต เศรษฐศิริ. การออกแบบ 1. กรุงเทพฯ : พิมพ์พัฒนาพานิช, 2542.

ยนต์ ชุ่มจิต. สังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.

วารินทร์ รัศมีพรหม. สื่อการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2531.

วิรุณ ตั้งเจริญ. การออกแบบ. กรุงเทพฯ : วิมลฉัตร, 2526

_____. ทัศนศิลป์ศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ตันอ้อ, 2530.

_____. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2532.

วิรุณ ตั้งเจริญ. ทัศนศิลป์ศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2532.

วิฑูรย์ ไสแก้ว. ทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ : พิมพ์วัฒนาพานิช, 2544.

วิชัย วงษ์ใหญ่. กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.

วิชัย วงศ์ใหญ่. ศิลปะเด็ก สภาพปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2529

วีระศักดิ์ นาชัยดี. "การวิจัยและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับเด็กเรื่อง
พญางง พญาพาน", 2546.

วันวิสา นิยมทรัพย์. นครปฐม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แมสพับลิชชิง, 2538.

วาริ เขียนสระคู. "การสร้างชุดการสอนสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานอาชีพเน้นภูมิปัญญา
ท้องถิ่นหรือเครื่องจักสาน."วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538.

วิชัย วงษ์ใหญ่. กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.

วุฒิ วัฒนสิน. การศึกษาภาพเขียนทิวทัศน์ของเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2529

ศิริพงศ์ พยอมแย้ม. เทคนิคงานกราฟิก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537.

ศรีสมร ประเสริฐศรี. "การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยใช้แหล่งเรียนรู้
ในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

สมศักดิ์ สันธุระเวช. ศิลปะ ๕. กรุงเทพฯ : พิมพ์วัฒนาพานิช, 2547.

สมศักดิ์ อรุณี. ศิลปะ 5. กรุงเทพฯ : พิมพ์วัฒนาพานิช, 2547

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม. จังหวัดนครปฐมกับแม่น้ำท่าจีน. นครปฐม : เพชรเกษม
การพิมพ์, 2543.

สุชาติ เกาทอง. หลักการทัศนศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์, 2538.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533.

สังัด อุทรานันท์. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สังคม ทองมี. ทัศนของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการด้านศิลปศึกษาและผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อวิชาศิลปศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษา วิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยของแก่น, 2536.

สมศักดิ์ สนใจ. "การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ตสากลในรายวิชา คส.1114 คีตศิลป์สากล2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.

สัทธา สืบดา. "การพัฒนาชุดการสอนเรื่องโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์โดยมใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. โครงการศึกษา และวิจัย คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก(ท่าจีน). กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การเรียนรู้สู่ทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ การศาสนา, 2542.

_____. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2535.

_____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8(พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2540.

_____. รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องการศึกษาเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. รายงานการวิจัยการจัดรูปแบบการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านทักษะการคิดระดับสูง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.

สุดาพร สิทธิเวดิน. "ผลของการใช้รายการวิทยุโรงเรียนศิลปศึกษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา โสิตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

สุรพล พยอมแย้ม. จิตวิทยาพื้นฐานสำหรับการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2540.

สุรศักดิ์ วงศ์กาฬสินธุ์."ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะกับชีวิตของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม."
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต.เทคโนโลยีการศึกษา.กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ, 2528.

เสาวลักษณ์ ประทุมศิริ."การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องโครงงานวิทยาศาสตร์ เรื่องระบบนิเวศน์
ในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3."วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,2546.
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม. รัชช แม่ น้ำท่าจีน. นครปฐม : องค์การบริหารส่วนจังหวัด
นครปฐม, 2546.

อรพรรณ พรสีมา. เทคโนโลยีทางการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

อารี พันธมณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ้อ, 2538.

_____. ความคิดสร้างสรรค์. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2526.

_____. การระบายสีน้ำ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระดาศา, 2526.

_____. ศิลปะกับมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2539.

_____. แบบฝึกปฏิบัติการระบายสีน้ำ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2539.

อารี พันธมณี. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2532.

_____. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2537.

อุทัย หิรัญโต. หลักสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2537.

อุบลรัตน์ กิจไมตรี."การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดเพลงอีแซว จังหวัดสุพรรณบุรี
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

อารี สุทธิพันธุ์. การระบายสีน้ำ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระดาศสา, 2526.

_____. การวาดเขียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิมลวาทิต, 2528.

_____. แบบฝึกปฏิบัติการระบายสีน้ำ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2539.

อนิรุทธิ์ สติมัน. "การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

อารี รังสินนท์. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2532.

ภาษาอังกฤษ

Alessi, M., and S. Trollip. Computer-Based Instruction Method and Development.

Englewood Cliff: Prentice Hall, 1991.

Burnstein, S., and L. McGerry. Making Art on Your Computer. New York : Watson – Guptill
Publication, 1986.

Clement, F. J. "Affective Consideration in Computer – Based Education." Educational
Technology, no. 4 (March 1981) : 28 – 32.

Lewis, Eleanor Evans. "Development and Demonstration of an Art Curriculum Model
Secondary Education." Dissertation Abstracts International 40, 5
(January 1979) : 18, 25.

Torrance, E. P. Guiding Creative Talent. New Jersey : Prentices-Hall, Inc, 1965.

Thonburn, Ray Wallace. "Place of Teacher Attitude in Curriculum Design : A case
Study of How Art Teachers in Zealand Primary and Secondary Schools
View Their Role." Dissertation Abstracts International
(January 1982) : 31, 36.

Wright, Joyce Ellen. "Arts Education in Secondary School classrooms : Factors Related
To what Students Learn." Dissertation Abstracts International 45, 3
(February 1989) : 26, 30.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- **รายนามผู้ทรงวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มสนทนา**
(Focus Group Discussion)
- **รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย**

รายนามผู้ทรงวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มสนทนา
(Focus Group Discussion)

1. รศ.สมหญิง เจริญจิตรกรรม	หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รศ.ศิริพงศ์ พยอมแย้ม	อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. อาจารย์ ดร.อนิรุทธิ์ สติมัน	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. ผศ.นุกูล ชมพูนิช	ผู้ทรงวุฒิ ศิลปวัฒนธรรม จังหวัดนครปฐม
มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม
5. อาจารย์เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา
กรมอาชีวศึกษา อาชีวศึกษานครปฐม
6. อาจารย์มนัส อารีรอบ	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
7. รศ.ดร.สุรพล พะยอมแย้ม	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ด้านจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. ผศ.ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ด้านจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
9. อาจารย์สาธิต จันทร์วิจิ	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ด้านการวัดผล คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. อาจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ด้านการวัดผล คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
11. ผศ.ดร.นัทธีรา สรรมนี	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ หัวหน้าภาควิชาสิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
12. รศ.ดร.กัณท์รีย์ ศรีพงศ์พันธุ์	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ภาควิชาสิ่งแวดล้อม
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
13. ผศ.กฤษณทัตน์ บุญมี	อาจารย์ผู้ทรงวุฒิ ด้านศิลปศึกษา
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข

- สรุปรการประชุม สัมมนา กลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)
- ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนศิลป์ ด้านสิ่งแวดล้อม
- การหาคำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบประเมินเครื่องมือแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
- แบบประเมินคุณภาพของสื่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
- แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้จากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- แบบประเมินความสามารถในการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

**สรุปผลการประชุม สัมมนา กลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)
พัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน**

จากการจัดเทคนิคกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสาระทัศนศิลป์ 3 ท่าน ด้านจิตวิทยา 2 ท่าน ด้านการวัดผล 2 ท่าน ด้านสิ่งแวดล้อม 2 ท่าน จำนวน 9 ท่านเพื่อมาร่วมประชุม สัมมนา กลุ่มสนทนา โดยได้ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสรุปได้ดังนี้

ด้านทัศนศิลป์

1. ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ เรื่องการเขียนภาพพระบายสี

2.ไม่ควรวาดภาพที่ให้ความสวยงามอย่างเดียว สาระในการวาดควรมีประโยชน์ รับผิดชอบในสังคมด้วย

3.โดยเฉพาะการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนอยากให้คนวาดภาพเข้าใจว่าสิ่งที่แม่น้ำมีความงาม และสำคัญอย่างไร ต้องหาวิธีการให้เกิดสิ่งนี้ จะเป็นเรื่องที่ดีมาก ทำให้เป็นวิชาการ จะได้เป็นประโยชน์ต่อคนที่จะนำไปสอนวาดภาพได้ ในการเรียนการสอนแบบก่อน สอนหน้าห้องให้นักเรียนวาดภาพอย่างเดียวไม่พอ ควรนำเทคนิค และวิธีการมาใช้ กับ เด็กที่วาดภาพจะได้ช่วยสังคมในภายภาคหน้าได้ ผู้วาดภาพต้องเข้าใจ มีความรู้ เห็นความสำคัญของแม่น้ำความงามจากธรรมชาติ โดยพานักเรียนไปวาดภาพจากของจริงได้แก่แม่น้ำท่าจีน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนจะเกิดความรักซึมซับธรรมชาติมากขึ้น ความตระหนักคือ ความรู้ลึก ความคิดต่อธรรมชาติ ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ และใช้หลักการสอนโดยบูรณาการ สาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ

4. ควรสร้างแบบฝึก เพื่อให้ครูโรงเรียนอื่น ๆ สามารถนำไปใช้กับการเรียนการสอนได้

5.งานศิลปะบางครั้งไม่จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูควรสาธิตให้เด็กดูตามขั้นตอน และให้นักเรียนปฏิบัติตามได้ การสร้างแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี ให้เกิดความตระหนักรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน จะวาดภาพกี่ครั้งถึงจะเกิดความตระหนัก ทำอย่างไรจะให้นักเรียน และเยาวชนเกิดความตระหนัก เห็นความงามจากธรรมชาติ สาระการเรียนรู้ที่จะให้กับนักเรียน แบบฝึกควรมีขั้นตอน กระบวนการที่เหมาะสมถูกต้อง

6. การเขียนภาพให้เกิดความตระหนัก ควรจะต้องมีกระบวนการ สร้างประสบการณ์ โดยพานักเรียนไปดูสถานที่จริงแบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี จากการเล่าเรื่องเมื่อนักเรียนรับรู้

แล้ว ถ่ายทอดจากสิ่งที่เห็นจริงออกมาเป็นภาพและจินตนาการตามด้วยกระบวนการวัดผล ประเมินผล มีรูปแบบที่ชัดเจนให้นักเรียนวาดภาพจนเกิดความสุขวาดภาพจากความงามของ ธรรมชาติ นักเรียนเล่าเรื่องจากประสบการณ์ การสร้างความตระหนักแล้วค่อยวาดภาพหรือ วาดภาพก่อนสร้างความตระหนัก

7. ก่อนการวาดภาพต้องเกิดการประทับใจก่อนแล้วจึงค่อยวาดภาพแม่น้ำ นักเรียนคิด ทำอย่างไร แม่น้ำสิ่งแวดล้อมจึงจะดี โดยให้ความรู้ นำสื่อมาให้ดู อ่านหนังสือ สัมผัสจากของจริง และใช้เหตุผล คำนึงถึงโรงงานใกล้แม่น้ำ ปล่อยน้ำเสียจริงไหม

8. การสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้วจึงให้นักเรียนวาดภาพ มีการวัดผลที่ เหมาะ การสร้างสื่อต้อง เกิดความประทับใจ

9. การใช้สื่อให้นักเรียนมีความรู้กระบวนการทางศิลปะ จะช่วยสร้างความตระหนักได้

10. ให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ การใช้สีควรหลากหลาย และเปิด โอกาสให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกใช้งานศิลปะ เป็นงานเชิงคุณภาพ ไม่เห็นด้วยกับ Rating Scale ที่จะใช้กับงานเชิงคุณภาพ ชื่อเรื่องที่จะวาด ต้องตั้งให้กว้าง การใช้อุปกรณ์ตามความเหมาะสม

ด้านจิตวิทยา

1. ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการพัฒนาความตระหนัก เมื่อตั้งจุดประสงค์แล้วค่อยใช้ กระบวนการวัดความตระหนักด้วยรูปแบบต่าง ๆ

2. กำหนดนิยามคำว่า “ตระหนัก” ให้ชัดเจน ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ไหน คำทุกคำ ต้องนิยามให้ชัดเจน ใช้คะแนนด้านความรู้ ความเข้าใจ ความประทับใจ ทักษะคิด กำหนด คะแนน เกณฑ์ แล้วจึงทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

3. การใช้เครื่องมืออย่างไรสร้างความตระหนักการวาดภาพต้องมีความรู้ และทักษะ การวาดภาพควรมีลักษณะอย่างไร การสร้างกรอบความคิด เรื่องการวาดภาพ สิ่งแวดล้อม และ การวัดผลสุดท้าย เกิดความตระหนักระดับไหนอย่างไรถึงจะตระหนักและไม่ตระหนักอย่างไร นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรวาดภาพอย่างไร

4. ควรตั้งเกณฑ์การวัดผลและมีเครื่องมือวัดที่เหมาะสม

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. สร้างความถูกต้องก่อน ควรให้ความรู้ มีทัศนคติที่ดีแล้วจึงนำเข้าสู่การ วาดภาพด้าน

ศิลปะ เมื่อนักเรียนมีความรู้ ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมดีก็จะเกิดจิตใจที่จะสร้างความตระหนัก มีความรักกับสิ่งนั้น ควรให้คะแนนความถูกต้องของภาพ ด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

2. ให้โรงเรียนเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนจะได้มีความรู้ และเข้าใจการนำศิลปะมาใช้ในการเรียนการสอน ความประณีต ละเอียดอ่อนเป็นความถูกต้องของการสื่อด้วยภาพ

ด้านการวัดผล

1. นำความรู้ไปโยงเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดบางพระ การวัดผล Pretest และ Posttest ก็เป็นส่วนหนึ่งของการวาดภาพระบายสี

2. วัดความตระหนักควรวัด 3 ด้าน 1) ด้านความรู้ 2) ด้านความรู้สึกหรือความคิด 3) ด้านทักษะ และควรมีการวัดด้านสิ่งแวดล้อม และสุนทรีย์ภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาสรุปผลจากกลุ่มสนทนา

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ การใช้สีควรหลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้สีน้ำหรือสีชอล์กวาดภาพก็ได้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกใช้งานศิลปะเป็นงานเชิงคุณภาพ ชื่อเรื่องที่จะวาดต้องตั้งให้กว้าง การใช้อุปกรณ์ตามความเหมาะสม อาจใช้วิธีทัศนียภาพให้นักเรียนดู และให้นักเรียนวาดภาพ การออกข้อสอบต้องคำนึงด้านคุณธรรม ทัศนศิลป์จะวัดผลช่วงสุดท้ายของการวาด ภาพที่เสร็จสมบูรณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนศิลป์ตรวจสอบผลงานการวาดภาพระบายสี

2. ให้ผู้วิจัยต้องดำเนินการไปศึกษาเรื่องสิ่งแวดล้อม ตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดเตรียมสื่อต่าง ๆ ปรึกษาอาจารย์ฝ่ายทัศนศิลป์ จิตวิทยาและสิ่งแวดล้อม การวัดผลควรให้ครอบคลุม 3 ด้าน 1. ความรู้ 2. ความคิด 3. ทักษะ ความหมายของการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ตั้งกรอบแนวคิดรูปแบบกระบวนการของงานวิจัย เชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนเยาวชน และประชาชนทั่วไป

ข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนศิลป์ ด้านสิ่งแวดล้อม
การสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

การสร้างแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ควรสร้างเอกสารประกอบการสอนของครูและนักเรียน
2. ควรให้ความรู้ในส่วนเอกสารที่เป็นของครูมากกว่านักเรียน
3. ควรเน้นเรื่องความงามที่ได้จากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
4. การสร้างควรให้ความรู้พื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์
5. สร้างกระบวนการคิด การทำงานอย่างระบบ การแก้ปัญหาอย่างเสีย
6. กิจกรรมการวาดภาพระบายสีให้นักเรียนปฏิบัติจริงทำงานร่วมกันได้
7. สถานที่เรียนควรเรียนสถานที่จริงเพื่อความประทับใจและรักธรรมชาติ
8. การใช้สีและอุปกรณ์ที่หลากหลาย มีอิสระในด้านความคิด ปฏิบัติงาน
9. การวัดผลควรวัด ด้านความรู้ ความคิด และทักษะในการวาดภาพ

เอกสารที่สร้างและพัฒนาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา

1. แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเป็นแนวทางสู่การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
2. ควรเน้นเรื่องการปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนนำความรู้เป็นพื้นฐานของการเขียนภาพระบายสี
3. ควรเน้นกระบวนการคิดสู่การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนให้สะอาดทำให้มีประโยชน์สูงสุด

ตารางที่ 8 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือ แบบฝึก
การเขียนภาพระบายสี ด้านทัศนศิลป์

ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน			$\bar{x}$
	+1	0	-1	
1	///			1
2	///			1
3	///			1
4	//	/		0.66
5	//	/		0.66
6	///			1
7	///			1
8	///			1
9	//	/		0.66
10	///			1
11	//	/		0.66
12	///			1
13	///			1
14	///			1
15	///			1

สรุป การประเมินการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบประเมินคุณภาพของ เครื่องมือแบบฝึกการ
เขียนภาพระบายสีด้านทัศนศิลป์ผ่านตามเกณฑ์

ตารางที่ 9 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือแบบฝึก
การเขียนภาพระบายสี ด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน			$\bar{x}$
	+1	0	-1	
1	///			1
2	//	/		0.66
3	///			1
4	//	/		0.66
5	//	/		0.66
6	//	/		0.66
7	//	/		0.66
8	///			1
9	///			1
10	///			1
11	///			1
12	//	/		0.66
13	///			1
14	//	/		0.66
15	//	/		0.66

สรุป การประเมินการหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือแบบฝึก
การเขียนภาพระบายสีด้านสิ่งแวดล้อมผ่านตามเกณฑ์

**แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ผู้เชี่ยวชาญด้านสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์และด้านสิ่งแวดล้อม**

เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

และการอนุรักษ์แม่น้ำจันทน์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ

คำชี้แจง แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์

จากท่านโปรดตอบจากความเป็นจริง แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านทัศนศิลป์

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โปรดพิจารณาเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 โปรดพิจารณาตามความเหมาะสมและใส่เครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านเห็นสมควร

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมที่สุด

**ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อ
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ด้านทัศนศิลป์**

รายการประเมิน	ระดับของคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. การออกแบบเอกสาร					
1.1 การออกแบบรูปเล่ม	/	//			
1.2 การวางโครงร่างของรูปเล่ม	/	//			
1.3 การออกแบบหน้าปกได้เหมาะสมสวยงาม	//	/			
1.4 การจัดวางรูปประกอบได้เหมาะสมตรงตามสาระ การเรียนรู้	///				
1.5 การวางรูปประกอบและเนื้อหาตรงตามความ เหมาะสมของ ผู้เรียน	//	/			
2. องค์ประกอบของศิลป์					
2.1 รูปแบบตัวอักษรมีขนาด ชัดเจน อ่านง่ายและ เหมาะสมกับผู้เรียน	//	/			
2.2 การเลือกใช้สีมีความเหมาะสมและกลมกลืนกับเรื่อง และรูป	//	/			
2.3 การสื่อความหมายของรูปภาพมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์	/	//			
2.4 ในแต่ละหน้ามีการวางรูปและอักษรได้เหมาะสม สวยงาม	//	/			
2.5 เอกสารแต่ละเล่มมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการ วาดภาพระบายสี	//	/			

**ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อ
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ด้านทัศนศิลป์**

รายการประเมิน	ระดับของคะแนน				
	5	4	3	2	1
3. ประโยชน์ของแบบฝึก					
3.1 แบบฝึกมีสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน		///			
3.2 แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิด เกิดการเรียนรู้ กระบวนการเขียนภาพระบายสี	/	//			
3.3 แบบฝึกช่วยส่งเสริมให้เกิดทักษะในการเขียนภาพ ระบายสี	//	/			
3.4 แบบฝึกทำให้เกิดความคิด การเรียนรู้ มีความรัก ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	//	/			
3.5 แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความตระหนักต่อ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	/	//			
รวม	120	96	-	-	-
ค่าเฉลี่ย	4.53				

**ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความ
ตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
ด้านสิ่งแวดล้อม**

รายการประเมิน	ระดับของคะแนน				
	5	4	3	2	1
1.การนำเสนอเอกสาร					
1.1 คำแนะนำการใช้เอกสารเหมาะสมชัดเจน	//	/			
1.2 ลำดับการนำเสนอเอกสารชัดเจน	//	/			
1.3 สารการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการนำเสนอ	/	//			
1.4 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	//	/			
1.5 ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ	/	//			
2. สารการเรียนรู้					
2.1 สารการเรียนรู้ที่ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์	/	/			
2.2 ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ		///			
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ สารการเรียนรู้		///			
2.4 กิจกรรมการฝึกปฏิบัติการประเมินผลที่ครอบคลุม จุดประสงค์	/	//			
2.5 มีสารการเรียนรู้นำไปสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติและ แม่ท่าจีน	/	//			

**ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนัก
ต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ด้านสิ่งแวดล้อม**

รายการประเมิน	ระดับของคะแนน				
	5	4	3	2	1
3. ประโยชน์ของแบบฝึก					
3.1 แบบฝึกช่วยเสริมสร้างให้มีความตระหนักต่อ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	/	//			
3.2 อนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	/	//			
3.4 การมีความคิดสร้างสรรค์ในการวาดภาพ		///			
3.5 สร้างความเข้าใจระหว่าง ครู นักเรียน และชุมชน	/	//			
รวม	75	108			
ค่าเฉลี่ย	4.36				

แบบทดสอบ
ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการเรียนรู้
เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการเรียนรู้เพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

คำชี้แจง แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบถูกผิด จำนวน 10 ข้อ

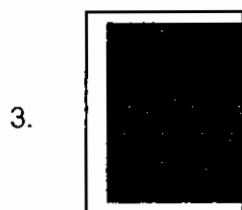
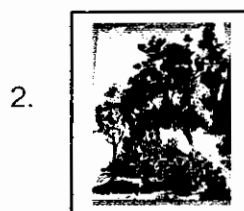
ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ผิด

-1. ในการวาดภาพต้นไม้ ป่าไม้ที่ให้ความรู้สึกสดชื่น ควรระบายด้วยสีเขียว
-2. รูปทรง คือรูปร่างที่มีความหนา มี 3 มิติ คือ กว้าง ยาว หนา
-3. มนุษย์เป็นผู้ทำลายธรรมชาติและเป็นผู้เสริมสร้างให้ธรรมชาติสวยงาม
-4. นักเรียนทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนที่ครูจัดให้ทำ แสดงว่านักเรียนมีความ ตระหนักต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
-5. การวาดภาพระบายสีที่ดีควรใช้หลักขององค์ประกอบศิลป์
-6. การวาดภาพแม่น้ำขณะที่เรือกำลังแล่นควรใช้เส้นตรงแนวนอน
-7. นักเรียนช่วยปลูกต้นไม้และวาดภาพระบายสีจากธรรมชาติที่สวยงามก็เป็น การแก้ปัญหาเรื่องโลกร้อนด้วย
-8. นักเรียนศึกษาแหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตามกฎหมาย แสดงว่านักเรียนรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
-9. แม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจังหวัดนครปฐม ที่อำเภอนครชัยศรี อำเภอดอนตูม และอำเภอกำแพงแสน
-10. การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนต้องอาศัยนักเรียน เยาวชน ประชาชนร่วมกันแก้ไข ภาวน้ำเสียที่เป็นสาเหตุทำให้ปลาตาย

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อความที่ถูกต้องที่สุด

คำชี้แจง ข้อ 11-13 ให้นักเรียนดูภาพแล้วตอบคำถาม

11. ภาพที่มีจุดเด่นชัดเจนที่สุด คือภาพในข้อใด

ก. ภาพที่ 1	ข. ภาพที่ 2
ค. ภาพที่ 3	ง. ภาพที่ 4

12. ภาพในข้อใดเป็นเทคนิคการหยุดสี

ก. ภาพที่ 3	ข. ภาพที่ 4
ค. ภาพที่ 2	ง. ภาพที่ 1

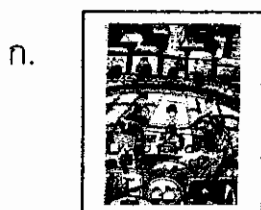
13. ภาพในข้อใดเป็นลักษณะของการวาดเส้น

ก. ภาพที่ 3	ข. ภาพที่ 4
ค. ภาพที่ 1	ง. ภาพที่ 2

14. ภาพใดเป็นรูปทรง

15. ภาพใดแสดงถึงความตระหนักรู้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

16. ภาพใดเป็นภาพธรรมชาติที่น่าประทับใจ

17. ภาพใดแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ก.

ข.

ค.

ง.

18. ภาพใดแสดงถึงการอนุรักษ์น้ำ

ก.

ข.

ค.

ง.

19. ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายผู้ที่ทำให้เกิดปัญหามากที่สุดคืออะไร

ก. สัตว์

ข. พืช

ค. นักเรียน

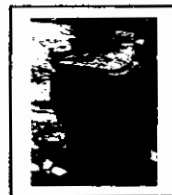
ง. มนุษย์

20. ถ้ามีการแยกขยะถึงสี่อะไรรองรับขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักเป็นปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้

ก.

ข.

ค.

ง.

21. ข้อใดไม่ใช่หลักของการเขียนภาพที่ดี

ก. ฝึกปฏิบัติครั้งเดียว

ข. ปฏิบัติบ่อย ๆ จะเกิดความรู้

ค. วาดภาพที่หน้าวัดบางพระ

ง. ปฏิบัติตามขั้นตอน

22. วัสดุอะไรที่ทำลายยาก

ก. ใบไม้ ต้นไม้

ข. พลาสติก

ค. ซากพืชซากสัตว์

ง. เศษอาหาร

23. แหล่งเรียนรู้ที่ดี เรื่องรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม คือข้อใด

ก. นิทรรศการรถยนต์

ข. องค์พระปฐมเจดีย์

ค. แม่น้ำ น้ำตก ภูเขา

ง. โรงงานอุตสาหกรรม

24. ข้อใดเป็นการปฏิบัติการวาดภาพพระบายสีที่ดี

ก. ดช.แดงไปวาดภาพที่บริเวณหน้าวัดบางพระติดกับแม่น้ำท่าจีน

ข. ดช.ดำไปวาดภาพที่โรงอาหาร

ค. ดช.เขียวไปวาดภาพที่สนามฟุตบอล

ง. ดช.เหลืองนั่งวาดภาพที่ห้องเรียน

25. ข้อใดไม่ใช่ขั้นตอนการวาดภาพพระบายสี

- ก. ศึกษาความประพจน์ผู้ร่วมงาน ข. เตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้
ค. ปฏิบัติตามขั้นตอนของการวาด ง. ศึกษารูปร่างรูปทรงของใบไม้

26. แม่น้ำท่าจีนมีต้นกำเนิดจากแม่น้ำอะไร

- ก. แม่น้ำบางปะกง ข. แม่น้ำเจ้าพระยา
ค. แม่น้ำมูล ง. แม่น้ำแม่กลอง

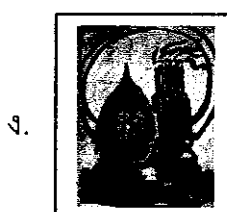
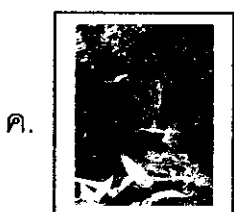
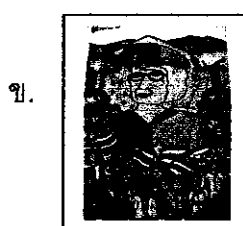
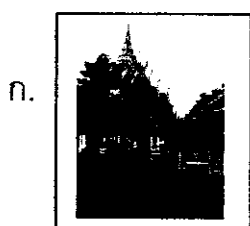
27. แม่น้ำท่าจีนไหลผ่านอำเภออะไรบ้างในจังหวัดนครปฐม

- ก. บางเลน กำแพงแสน ดอนตูม ข. กำแพงแสน นครชัยศรี พุทธมณฑล
ค. บางเลน นครชัยศรี สามพราน ง. ดอนตูม กำแพงแสน สามพราน

28. “ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว” เป็นคำกล่าวอยู่ที่จังหวัดอะไร

- ก. สุพรรณบุรี ข. ราชบุรี
ค. กาญจนบุรี ง. นครปฐม

29. ภาพใดเป็นภาพที่แสดงถึงความงามของธรรมชาติ

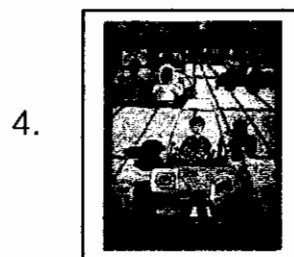
30. อาชีพใดให้ความสำคัญกับแม่น้ำท่าจีนมากที่สุด

- ก. เกษตรกรรม ข. อุตสาหกรรม
ค. ข้าราชการ ง. รัฐวิสาหกิจ

31. เห็นคนโยนไก่ตายลงในแม่น้ำจะเป็นอย่างไร

- ก. รีบไปเตือนว่าไม่ควรทำเพราะน้ำจะเสีย ข. ไม่สนใจเพราะไม่ใช่เรื่องของเรา
ค. ส่งเสริมอาหารปลาจะได้กิน ง. ทำตามอย่างบ้างโดย
โดยนำขยะทิ้งลงแม่น้ำ

ใช้ภาพต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อ 32 – 34

32. ภาพใดที่แสดงถึงความงามของธรรมชาติ

- ก. ภาพที่ 1 ข. ภาพที่ 2
ค. ภาพที่ 3 ง. ภาพที่ 4

33. ภาพใดเกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

- ก. ภาพที่ 2 ข. ภาพที่ 3
ค. ภาพที่ 4 ง. ภาพที่ 1

34. ภาพใดเห็นความสำคัญของแม่น้ำทำนุ

- ก. ภาพที่ 1 ข. ภาพที่ 2
ค. ภาพที่ 3 ง. ภาพที่ 4

35. ภาพใดทำให้ธรรมชาติที่สวยงามเสียหาย

ก. ภาพที่ 2

ข. ภาพที่ 3

ค. ภาพที่ 4

ง. ภาพที่ 1

36. ข้อใดไม่เกี่ยวกับแม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย

ก. โรงงานปล่อยน้ำเสีย

ข. น้ำที่เกิดจากฝนตกไหลลงมาสู่แม่น้ำ

ค. ขยะมูลฝอยที่มีคนทิ้งลงแม่น้ำ

ง. น้ำจากพืชฟางข้าวที่เน่าไหลลงสู่แม่น้ำ

37. แม่น้ำที่มีหลายชื่อคือแม่น้ำอะไร

ก. แม่น้ำแม่กลอง

ข. แม่น้ำบางปะกง

ค. แม่น้ำท่าจีน

ง. แม่น้ำเจ้าพระยา

38. อะไรที่ไม่ใช่แหล่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นริมแม่น้ำท่าจีน

ก. บ้านริมน้ำ

ข. เขื่อนท่าจีน

ค. วัดต่างๆ

ง. ศาลาท่าน้ำ

39. จังหวัดอะไรที่ไม่อยู่ใกล้จังหวัดนครปฐม

ก. นนทบุรี

ข. ราชบุรี

ค. เพชรบุรี

ง. สมุทรสาคร

40. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของผักตบชวา

ก. นำไปสานตะกร้า

ข. นำไปทำปุ๋ยหมัก

ค. นำไปหั่นเป็นอาหารสัตว์

ง. นำไปรับประทาน

ใช้ภาพต่อไปนี้ตอบคำถาม ข้อ 41 – 42

1.

2.

3.

4.

41. ภาพใดที่แสดงการจัดภาพได้เหมาะสมสวยงาม

ก. ภาพที่ 1

ข. ภาพที่ 2

ค. ภาพที่ 3

ง. ภาพที่ 4

42. ภาพใดแสดงถึงการศึกษา ดูแลธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ก. ภาพที่ 1

ข. ภาพที่ 2

ค. ภาพที่ 3

ง. ภาพที่ 4

43. ข้อใดเป็นวิธีการจับปลาเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

ก. ใช้ยาฆ่าแมลงเทลงในแม่น้ำจะจับปลาได้มาก

ข. จับปลาบริเวณวัดต่าง ๆ ที่อยู่ริมแม่น้ำ

ค. ไม่จับปลาในฤดูวางไข่

ง. จับปลาในฤดูวางไข่จะขายได้ราคาดี

44. การนำวิธีการการวาดภาพระบายสีมาใช้ในการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาด้านใด

ก. พัฒนาด้านพุทธิปัญญา

ข. พัฒนาด้านพฤติกรรม

ค. พัฒนาด้านร่างกาย

ง. พัฒนาด้านอารมณ์

45. ข้อความใดถูกต้องในการช่วยกันสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

- ก. แม่น้ำท่าจีนดีอยู่แล้วช่วยกันดูแลไม่ให้เน่าเสีย
- ข. แม่น้ำท่าจีนควรมีโรงงานมาก ๆ จะได้เจริญ
- ค. แม่น้ำท่าจีนสูบน้ำไปทำน้ำประปาจะดีมาก น้ำเค็มจะได้ขึ้นมาถึงต้นน้ำ
- ง. ปลาในแม่น้ำมีมากมายเราควรทิ้งขยะ เศษอาหารลงไปมาก ๆ ปล่อยน้ำเสีย ปลาตายจะได้จับไปขาย

46. ภาพใดแสดงถึงการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้ดี

47. ข้อความใดไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

- ก. เขียนป้ายรณรงค์รักแม่น้ำท่าจีน
- ข. ล่องเรือชมทิวทัศน์ความงามของแม่น้ำ
- ค. ร่วมกันคิดพัฒนาประชาธิปไตย
- ง. รักษาศิลปวัฒนธรรมของสองฝั่งแม่น้ำ

48. กิจกรรมใดแสดงถึงความรักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

- ก. ล่องเรือวาดภาพ
- ข. ล่องเรือตกปลา
- ค. แข่งขันเรือเร็วในแม่น้ำ
- ง. ล่องเรือรับประทานอาหารและทิ้งเศษอาหารลงแม่น้ำ

49. ภาพใดไม่ใช่หลักขององค์ประกอบศิลป์มาสร้างภาพ

ก.

ข.

ค.

ง.

50. ข้อความไม่สร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ก. ดำปลูกไม้ดอกไม้ประดับหน้าบ้าน

ข. เหลืองนำขยะมูลฝอยทิ้งลงแม่น้ำเพื่อให้หน้าบ้านสะอาด

ค. ชมพูชวนเพื่อนวาดภาพจินตนาการเกี่ยวกับธรรมชาติที่รัก

ง. นำเงินนำซากสัตว์ไปซุกดูลุมฝัง

**เฉลยคำตอบของแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
เรื่องการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน**

ตอนที่ 1 แบบทดสอบถูกและผิด

1 ✓	2 ✓	3 ✓	4 ✕	5 ✓
6 ✕	7 ✓	8 ✓	9 ✕	10 ✓

ตอนที่ 2 แบบทดสอบแบบเลือกตอบ

11 ก	12 ข	13 ก	14 ค	15 ง
16 ข	17 ค	18 ง	19 ง	20 ก
21 ก	22 ข	23 ค	24 ก	25 ก
26 ข	27 ค	28 ง	29 ค	30 ก
31 ก	32 ก	33 ค	34 ค	35 ก
36 ข	37 ค	38 ข	39 ค	40 ง
41 ค	42 ข	43 ค	44 ข	45 ก
46 ง	47 ค	48 ก	49 ค	50 ข

**แบบประเมินความสามารถในการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความ
ตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6**

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะเป็นผู้ประเมินผลงานของนักเรียนตามระดับคะแนนที่ต้องการ
โดยให้วงกลมตามระดับคะแนนที่ต้องการประเมินดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชื่อ	รูปทรง	การใช้สี	การจัดภาพ	จินตนาการ	รวม
ด.ช.รักดี	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	

เกณฑ์ในการประเมิน

คะแนน	17 – 20	=	ดีมาก
คะแนน	14 – 16	=	ดี
คะแนน	11 - 13	=	พอใช้
คะแนน	0 - 10	=	ต้องปรับปรุง

เลข ที่	ชื่อ - นามสกุล	รูปทรง	การใช้สี	การจัดภาพ	จินตนาการ	รวม
1		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	
2		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	
3		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	
4		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	
5		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	
6		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	
7		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	
8		5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	

**เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความ
ตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

หัวข้อ	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. รูปทรง	รูปทรงสร้างสรรค์ตามความคิดจินตนาการ	รูปทรงเหมือนจริง มีการดัดแปลงเพียงบางส่วน	รูปทรงถ่ายทอดเลียนแบบเหมือนจริง	รูปทรงวาดตามแบบใช้เครื่องมือช่วยบางส่วน	รูปทรงวาดตามแบบใช้เครื่องมือช่วยเป็นส่วนใหญ่
2. การใช้สี	ระบายสีผสมความคิดของตนเองทั้งภาพ	ระบายสีเลียนแบบธรรมชาติใช้ความคิดตนเองบางส่วน	ระบายสีเลียนแบบธรรมชาติ	ระบายสีเลียนแบบเพื่อนบางส่วน	ระบายสีเลียนแบบเพื่อนเป็นส่วนใหญ่
3. การจัดภาพ	องค์ประกอบของภาพแสดงความเป็นเอกภาพความสมดุลจุดเด่น การเน้น	องค์ประกอบของภาพแสดงความเป็นเอกภาพความสมดุลจุดเด่น เน้นเพียง 3 อย่าง	องค์ประกอบของภาพแสดงความเป็นเอกภาพความสมดุลจุดเด่น เน้นเพียง 2 อย่าง	องค์ประกอบของภาพแสดงความเป็นเอกภาพความสมดุลจุดเด่น เน้นเพียง 1 อย่าง	ไม่แสดงองค์ประกอบของภาพในด้านความสมดุล ความสมดุลจุดเด่น การเน้น
4. จินตนาการ	แสดงจินตนาการสื่อความหมายชัดเจนและแสดงออกถึงความคิดที่แตกต่างจากประสบการณ์ที่ตนพบเห็น	แสดงจินตนาการสื่อความหมายชัดเจน	แสดงจินตนาการแต่สื่อความหมายไม่ชัดเจน	แสดงจินตนาการเป็นส่วนน้อย ลอกเลียนแบบจากของจริงมีการดัดแปลงบ้าง	ลอกเลียนแบบจากของจริงทั้งหมด

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้
- ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้จากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก/ง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ผลของค่าประสิทธิภาพแบบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Tryout) ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
- ผลของค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย (Small Group Tryout) ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
- ผลของค่าประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (Field Tryout) ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
- ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่นักเรียนมีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

ตารางที่ 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้

แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ
การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 1 แบบประเมินถูกผิด

ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน			$\bar{x}$	ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน			$\bar{x}$
	+1	0	-1			+1	0	-1	
1	//	/		0.66	11	///			1
2	///			1	12	///			1
3	//	/		0.66	13	///			1
4	///			1	14	///			1
5	//	/		0.66	15	//	/		0.66
6	///			1	16	///			1
7	//			0.66	17	//	/		0.66
8	//	/		1	18	//	/		0.66
9	///			1	19	///			1
10	///			1	20	///			1

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้

แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ
การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 แบบเลือกคำตอบ

ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน			$\bar{x}$	ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน			$\bar{x}$
	+1	0	-1			+1	0	-1	
1	///			1	31	///			1
2	//	/		0.66	32	///			1
3	///			1	33	//	/		0.66
4	///			1	34	//	/		0.66
5	//	/		0.66	35	///			1
6	//	/		0.66	36	///			1
7	//	/		0.66	37	///			1
8	//	/		0.66	38	//	/		0.66
9	///			1	39	//	/		0.66
10	///			1	40	//	/		0.66
11	///			1	41	//	/		0.66
12	///			1	42	///			1
13	///			1	43	///			1
14	///			1	44	///			1
15	//	/		0.66	45	///			1
16	//	/		0.66	46	//	/		0.66
17	//	/		0.66	47	//	/		0.66
18	//	/		0.66	48	//	/		0.66
19	///			1	49	///			1
20	//	/		0.66	50	///			1
21	///			1	51	//	/		0.66
22	///			1	52	//	/		0.66
23	///			1	53	//	/		0.66
24	//	/		0.66	54	///			1
25	//	/		0.666	55	///			1
26	///			1	56	///			1
27	//	/		0.66	57	///			1
28	///			1	58	///			1
29	///			1	59	//	/		0.66
30	///			1	60	//	/		0.66

โรงเรียนวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ผลการวิเคราะห์รายฉบับ โดยสุตรอย่างง่าย กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 25%
วิชา ศิลปะ เทอม 2/2550 อาจารย์ผู้สอน นายขวัญเมือง ปักขาสุข

จำนวนข้อสอบ	20
จำนวนกระดาษคำตอบ	30
คะแนนเฉลี่ย	12.8333
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.8988
ความเชื่อมั่น KR-20	.1272
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	2.0159

สรุปคุณภาพของข้อสอบ

ข้อสอบที่ดี ควรเก็บไว้ ได้แก่

- ข้อที่ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดี มี 5 ข้อ ได้แก่ข้อ
2 6 15 17 18
- ข้อที่ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี มี 5 ข้อ ได้แก่ข้อ
1 7 11 14 20
- ข้อที่ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี มี 2 ข้อ ได้แก่ข้อ
12 13

ข้อที่ควรปรับปรุงได้แก่

- ข้อที่ง่ายมาก อำนาจจำแนกดี ไม่มี
- ข้อที่ยากมาก อำนาจจำแนกดี ไม่มี
- ข้อที่ความยากปานกลาง อำนาจจำแนกไม่ดี มี 1 ข้อ ได้แก่ข้อ 9

ข้อสอบที่ควรตัดทิ้งได้แก่

- ข้อที่ยากมากหรือง่ายมา อำนาจจำแนกไม่ดี ไม่มี
- ข้อที่ไม่มีอำนาจจำแนก (อำนาจจำแนกเป็น 0) มี 3 ข้อ ได้แก่ข้อ
5 16 19
- ข้อที่อำนาจจำแนกเป็นลบ มี 4 ข้อ ได้แก่ข้อ
3 4 8 10

โรงเรียนวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ผลการวิเคราะห์รายฉบับ โดยสุทธอย่างง่าย กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 25%
วิชา ศิลปะ เทอม 2/2550 อาจารย์ผู้สอน : นายขวัญเมือง ปักษาสุข

จำนวนข้อสอบ	50
จำนวนกระดาษคำตอบ	30
คะแนนเฉลี่ย	26.9667
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	6.7403
ความเชื่อมั่น KR-20	.7527
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	3.3522

สรุปคุณภาพของข้อสอบ

ข้อสอบที่ดี ควรเก็บไว้ ได้แก่

1. ข้อที่ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดี มี 14 ข้อ ได้แก่ข้อ

1 2 7 8 9 11 15 16 20 23 37 38 42 45

2. ข้อที่ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี มี 24 ข้อ ได้แก่ข้อ

3 4 5 6 10 12 13 14 17 18 19 22 24 26 27
28 30 31 33 39 47 49 50

3. ข้อที่ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี มี 4 ข้อ ได้แก่ข้อ

25 32 34 46

ข้อที่ควรปรับปรุงได้แก่

1. ข้อที่ง่ายมาก อำนาจจำแนกดี ไม่มี

2. ข้อที่ยากมาก อำนาจจำแนกดี ไม่มี

3. ข้อที่ความยากปานกลาง อำนาจจำแนกไม่ดี ไม่มี

ข้อสอบที่ควรตัดทิ้งได้แก่

1. ข้อที่ยากมากหรือง่ายมา อำนาจจำแนกไม่ดี ไม่มี

2. ข้อที่ไม่มีอำนาจจำแนก (อำนาจจำแนกเป็น 0) มี 5 ข้อ ได้แก่ข้อ

36 40 41 44 48

3. ข้อที่อำนาจจำแนกเป็นลบ มี 3 ข้อ ได้แก่ข้อ

21 35 43

โรงเรียนวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
สรุป ค่า p ค่า r รายข้อ โดยใช้ตาราง CHUNG TEH FAN กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 27%
วิชา ศิลปะ เทอม 2/2550 อาจารย์ผู้สอนนายขวัญเมือง ปัทมาสุข

ข้อ	p	r	Delta	Zr
1	.53	.89	12.7	1.42
2	.65	.54	11.5	.60
3	.90	-.57	7.9	.65
4	.15	-.66	17.2	.79
5	.88	-	8.3	-
6	.76	.33	10.1	.34
7	.44	.39	13.6	.41
8	.69	-.14	11.0	.14
9	.69	.14	11.0	.14
10	.95	-.43	6.5	.46
11	.51	.73	12.9	.93
12	.37	.87	14.3	1.33
13	.25	.32	15.7	.33
14	.57	.38	12.3	.40
15	.71	.44	10.8	.47
16	.88	-	8.3	-
17	.65	.54	11.5	.60
18	.65	.54	11.5	.60
19	.50	-	13.0	-
20	.57	.38	12.3	.40
เฉลี่ย	.62	.46	11.6	.50

โรงเรียนวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
สรุป ค่า p ค่า r รายข้อ โดยใช้ตาราง CHUNG TEH FAN กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ 27%
วิชา ศิลปะ เทอม 2/2550 อาจารย์ผู้สอน นายขวัญเมือง ปักขาสุข

ข้อ	p	r	Delta	Zr
1	.76	.33	10.1	.34
2	.63	.27	11.7	.28
3	.51	.73	12.9	.93
4	.50	.50	13.0	.55
5	.57	.38	12.3	.40
6	.57	.38	12.3	.40
7	.71	.44	10.8	.47
8	.65	.54	11.5	.60
9	.65	.54	11.5	.60
10	.57	.38	12.3	.40
11	.63	.27	11.7	.28
12	.57	.38	12.3	.40
13	.57	.38	12.3	.40
14	.44	.39	13.6	.41
15	.71	.44	10.8	.47
16	.71	.44	10.8	.47
17	.57	.38	12.3	.40
18	.51	.73	12.9	.93
19	.50	.50	13.0	.55
20	.65	.54	11.5	.60
21	.69	-.14	11.0	.14
22	.50	.50	13.0	.55
23	.71	.44	10.8	.47
24	.51	.25	12.9	.26
25	.25	.78	15.8	1.05

ข้อ	p	r	Delta	Zr
26	.51	.25	12.9	.26
27	.50	.50	13.0	.55
28	.58	.63	12.2	.74
29	.51	.25	12.9	.26
30	.42	.62	13.8	.73
31	.44	.39	13.6	.41
32	.25	.78	15.8	1.05
33	.58	.63	12.2	.74
34	.25	.78	15.8	1.05
35	.57	-.13	12.3	.13
36	.50	-	13.0	-
37	.71	.44	10.8	.47
38	.63	.27	11.7	.28
39	.51	.25	12.9	.26
40	.75	-	10.3	-
41	.75	-	10.3	-
42	.76	.33	10.1	.34
43	.44	-.12	13.6	.12
44	.25	-	15.7	-
45	.71	.44	10.8	.47
46	.37	.27	14.3	.28
47	.57	.38	12.3	.40
48	.63	-	11.7	-
49	.51	.25	12.9	.26
50	.58	.63	12.2	.74
เฉลี่ย	.56	.41	12.4	.44

ตารางที่ 12 ผลของค่าประสิทธิภาพแบบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Tryout)
ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

นักเรียนคนที่	แบบทดสอบหลังเรียน
1	25
2	32
3	35
รวม	92
ร้อยละ	61.34
	$E2 = 61.34$

ตารางที่ 13 ผลของค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่มย่อย (Small Group Tryout)
ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

นักเรียนคนที่	แบบทดสอบหลังเรียน
1	32
2	35
3	38
4	36
5	37
6	34
7	38
8	36
9	35
รวม	321
ร้อยละ	71.34
	$E2 = 71.34$

ตารางที่ 14 ผลของค่าประสิทธิภาพแบบรายบุคคล (Field Tryout)

ของแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีความสามารถของนักเรียนวาดภาพระบายสีจาก
การเรียนรู้แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

นักเรียน คนที่	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	รวม คะแนน
1	8	7	7	22
2	9	9	10	28
3	8	7	7	22
4	9	7	7	23
5	9	9	10	28
6	9	9	10	28
7	9	9	7	25
8	9	9	10	28
9	9	9	7	25
10	9	9	10	28
11	8	8	8	24
12	9	8	9	25
13	9	8	7	25
14	9	8	9	26
15	9	8	8	25
16	8	8	8	24
17	9	8	7	24
18	8	7	7	22
19	8	7	6	21
20	8	7	6	21
21	8	7	6	21
22	8	6	7	21
23	8	8	7	23
24	8	7	9	24
25	8	7	6	21
26	8	7	7	22
27	9	7	8	24
28	9	7	8	24
29	9	7	7	23
30	9	7	7	23
รวม				720
ร้อยละ				80

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่นักเรียนมีต่อแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การออกแบบหน้าปกและรูปเล่มได้เหมาะสมสวยงาม	4.47	0.51	มาก
2. สารการเรียนรู้ด้านองค์ประกอบศิลป์สามารถเขียนภาพระบายสีได้	4.33	0.66	มาก
3. สารการเรียนรู้ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	4.63	0.67	มากที่สุด
4. ภาพประกอบแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	4.53	0.63	มากที่สุด
5. อักษรมีขนาด ชัดเจน อ่านง่าย เหมาะกับผู้เรียน	4.60	0.56	มากที่สุด
6. แบบฝึกมีกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องจุดประสงค์เกิดทักษะกระบวนการเขียนภาพระบายสี	4.60	0.67	มากที่สุด
7. แบบฝึกช่วยให้นักเรียนปฏิบัติสามารถเขียนภาพระบายสี สร้างสรรค์ภาพในเชิงธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนได้	4.70	0.65	มากที่สุด
8. แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิดเกิดการเรียนรู้ด้านการเขียนภาพระบายสี	4.47	0.68	มาก
9. แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิดเกิดการเรียนรู้ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	4.77	0.57	มากที่สุด
10. แบบฝึกช่วยเสริมสร้างความคิดตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน	4.73	0.52	มากที่สุด
รวม	4.58	0.28	มากที่สุด

ภาคผนวก ง
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ผลการวิเคราะห์ค่า T- test
- ผลการวิเคราะห์ค่า Descriptives
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้จากแบบฝึก
การเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่า T-test

T- test

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	POST	38,8667	30	3.2772	.5983
	PER	26,0333	30	2.1413	.3909

Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 POST-PER	30	.246	.189

Paired Samples Test

	Paired Differences				
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference	
				Lower	Upper
Pair 1 POST-PER	12.8333	3.4450	.6290	11.5470	14.1197

Paired Samples Test

	t	df	Sig. (2-tailed)
Pair 1 POST - PER	20.404	29	.000

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ค่า Descriptve Statistics

Descriptve

Descriptve Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviaiiion
A1	30	4	5	4.47	.51
A2	30	3	5	4.33	.66
A3	30	3	5	4.63	.67
A4	30	3	5	4.53	.63
A5	30	3	5	4.60	.56
A6	30	3	5	4.60	.67
A7	30	3	5	4.70	.65
A8	30	3	5	4.47	.68
A9	30	3	5	4.77	.57
A10	30	3	5	4.73	.52
TOTAL	30	4	5	4.58	.28
Valid (listwise)	30				

ตารางที่ 17 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้

จากแบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

นักเรียนคนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	23	29
2	26	32
3	25	34
4	28	41
5	32	40
6	28	38
7	25	37
8	25	37
9	25	35
10	26	41
11	26	38
12	29	42
13	28	40
14	29	41
15	25	40
16	26	38
17	24	39
18	23	40
19	25	43
20	26	41
21	25	42
22	27	41
23	23	42
24	25	42
25	27	42
26	26	40
27	24	41
28	28	38
29	29	37
30	23	35
รวม	781	1166
ร้อยละ	52.06	77.73
ค่าเฉลี่ย	26.03	38.87

ภาคผนวก จ

กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพพระบายสี

ตารางที่ 18 กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้าง
ความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

สัปดาห์ที่	วัน เดือน ปี	แบบฝึกการ เขียนภาพ ระบายสี	เรื่อง	เวลา ช.ม.
-	3 ธ.ค. 50	-	ทดสอบ(Pre -Test)	1
1	6 ธ.ค. 50	1	การเขียนภาพ ระบายสี	2
2	12 ธ.ค. 50	2	รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	2
3	19 ธ.ค. 50	3	ร่วมใจรักพิทักษ์ แม่น้ำท่าจีน	2
4	26 ธ.ค. 50	4	การสร้างความตระหนักต่อ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ การอนุรักษ์ แม่น้ำท่าจีน	2
-	27 ธ.ค. 50	-	ทดสอบ(Post-Test)	1

ภาคผนวก จ

แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

คู่มือสำหรับครู

เรื่องที่ 1

การเขียนภาพระบายสี

โดย

ขวัญเมือง ชักนาค

คำนำ

การจัดทำแบบฝึกการเรียนรู้เรื่องการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้างความตระหนักต่อ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จัดทำเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครู ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ นักเรียนมีความสุขกับการประกอบกิจกรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ครูต้องพัฒนา ปรับปรุงสื่อ สร้างนวัตกรรม การวิจัยในชั้นเรียนจากแหล่ง การเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากของจริงประสบการณ์ตรงนั้น โดย การปฏิบัติและฝึกทักษะตามขั้นตอนกระบวนการทางด้านศิลปะ จนสามารถสร้างสรรค์ผลงาน ทางด้านทัศนศิลป์ และเป็นการสร้างความตระหนัก มีจิตสำนึกให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เห็น ความสำคัญ มีความรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ร่วมกันอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

ผู้จัดทำมีความมุ่งหวังว่าแบบฝึกการเรียนรู้เรื่องการเขียนภาพระบายสี เพื่อสร้าง ความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน จะเป็นประโยชน์กับ การพัฒนาการเรียนการสอนของครู นักเรียน เยาวชน และเกิดทักษะการเขียนภาพ ระบายสี สร้างสรรค์ผลงานทางด้านทัศนศิลป์ มีความรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยร่วมกัน อนุรักษ์ไว้สืบไป

ขวัญเมือง บัณฑิต

คำชี้แจง

แบบการเรียนรู้เรื่อง การเขียนภาพระบายสีเพื่อสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน เป็นแบบการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่ง การเรียนรู้ที่มี ในท้องถิ่น แม่น้ำท่าจีนสายสำคัญไหลผ่านจังหวัดนครปฐมที่อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามปราชญ์ ในปีหนึ่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมได้ถูกทำลายทำให้เกิดความเสียหายเป็น จำนวนมาก แต่ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมก็มีสุนทรีย์ภาพมีความงามที่น่าประทับใจ จากแนวคิดในการแก้ปัญหา ได้นำกิจกรรมการเรียนรู้การสอน กระบวนการเขียนภาพระบายสี องค์ประกอบศิลป์ มาเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ และให้นักเรียนได้ฝึกการวาดภาพระบายสี โดย ปฏิบัติจากสถานที่จริง แบบฝึกทักษะการเรียนรู้มีจำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 การเขียนภาพระบายสี

เรื่องที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

เรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

เรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์

แม่น้ำท่าจีน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาและมีทักษะการเขียนภาพพระบายสี
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเขียนภาพพระบายสี
3. เพื่อให้นักเรียนมีความตระหนักรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมีการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนโดยใช้กระบวนการทางด้านศิลปะ

ส่วนประกอบของแบบฝึกการเรียนรู้

1. ครูมือสำหรับครู

- แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่องที่ 1 การเขียนภาพพระบายสี
แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่องที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน
แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

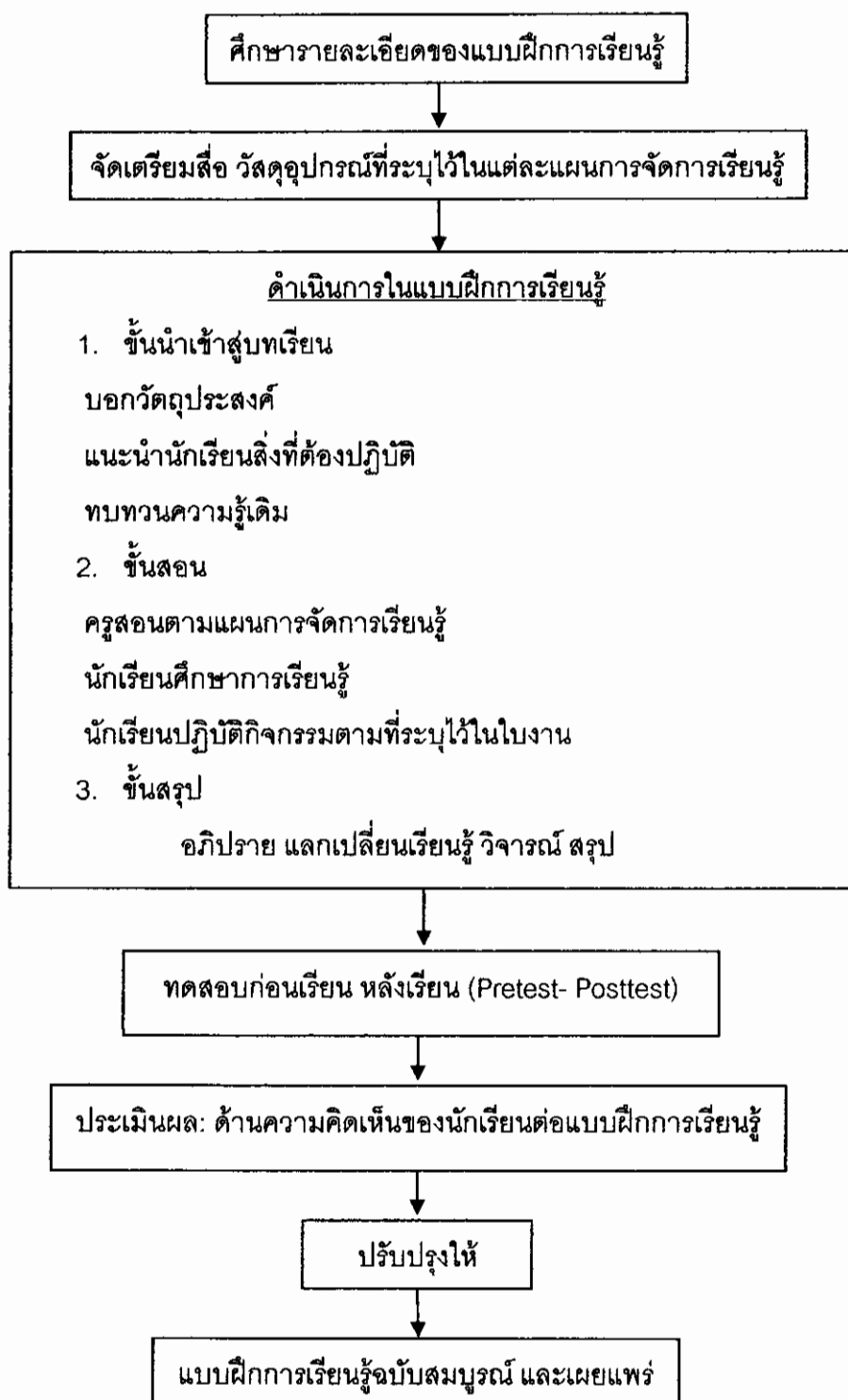
- เอกสารความรู้สำหรับครู

2. แบบฝึกการเรียนรู้

- ใบงาน

- แบบฝึกหัด

3. สื่อประกอบแบบฝึกการเรียนรู้ได้แก่ อุปกรณ์ในการเขียนภาพพระบายสี

แผนภาพที่ 7 ขั้นตอนแบบฝึกการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

แบบฝึกการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การเขียนภาพระบายสี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 โรงเรียน..... สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. เวลา 2 ชั่วโมง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความหมาย องค์ประกอบศิลป์ กระบวนการขั้นตอนการเขียนภาพ
 ระบายสี

สาระสำคัญ

มนุษย์กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่พึ่งพาซึ่งกันและกันต้องมีความสมดุล การนำธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีคุณค่า มีการอนุรักษ์ สร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมมีความงามที่เกิดจากธรรมชาติเกิดขึ้น การนำรูปร่าง รูปทรง สี องค์ประกอบที่สำคัญทางด้านศิลปะมาสร้างสรรค์ทำให้เกิดความงาม ความพอใจ และเกิดความรู้สึกที่จะ เตือนใจ ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ในท้องถิ่น และมีความรักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเข้าใจ

1. มีความรู้พื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์
2. ปฏิบัติตามขั้นตอน กระบวนการเขียนภาพระบายสี
3. มีความตระหนัก รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. สร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะจากความงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สาระการเรียนรู้

- ความหมายการเขียนภาพระบายสี
- ขั้นตอนการเขียนภาพระบายสี
- องค์ประกอบศิลป์
- การเขียนภาพความงามของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

การเขียนภาพได้แก่การใช้ของแหลม เช่น ดินสอ ปากกา สีเทียน สีเมจิก หรือเหล็กแหลม ขีดเขียนเป็นภาพลายเส้น บนกระดาษหรือพื้นราบ ส่วนพื้นจะเป็นสีขาวของกระดาษ ไม่ทำสี แก้วสีอ่อนเป็นแสงและเงา เป็นภาพ 2 มิติ การระบายสีได้แก่ การใช้พู่กันหรือวัสดุอื่นที่ใช้

เขียน เขียนแล้วระบายทับใช้เป็นสีแก๊สอ่อนมีแสงและเงา มองดูเป็นภาพ 3 มิติ นำความงามจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีนมาเป็นเนื้อเรื่อง ในการเขียนภาพระบายสี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึง เรื่อง “การเขียนภาพระบายสี”
2. ครูอธิบายตามขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ความหมาย การเขียนภาพระบายสี
 - 2.2 ความรู้และหลักการของการเขียนภาพระบายสี
 - 2.3 องค์ประกอบศิลปะนำมาออกแบบภาพ
 - 2.4 สร้างสรรค์ผลงานทางด้านทัศนศิลป์
3. ลักษณะการเขียนภาพระบายสีจากความงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ขั้นสอน

1. นำนักเรียนไปเรียนจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม แม่น้ำท่าจีน บริเวณหน้าวัดบางพระ
2. นักเรียนปฏิบัติตามใบความรู้ เรื่องการเขียนภาพระบายสี
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออก 5 กลุ่มๆเท่ากัน ศึกษาใบงานและปฏิบัติตามกิจกรรม
4. ยกตัวอย่างประกอบผลงานสร้างสรรค์ การเขียนภาพระบายสี เรื่อง เรารักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
5. ทบทวนความรู้ เรื่อง การเขียนภาพระบายสีตามขั้นตอน ของการวาดภาพ
 - 5.1 การเตรียมอุปกรณ์
 - 5.2 การร่างภาพ ออกแบบภาพ
 - 5.3 การใช้ทัศนธาตุสร้างสรรค์ผลงาน
 - 5.4 การระบายสี ด้วยอุปกรณ์ที่หลากหลาย เช่น สีน้ำ สีชอล์ก สีโปสเตอร์ และดินสอสี
 - 5.5 อธิบายองค์ประกอบศิลป์ เรื่อง เส้น สี รูปทรง รูปทรง สีชนิดต่างๆ ฯลฯ
6. ครูคอยแนะนำและช่วยแก้ปัญหาให้แก่แต่ละกลุ่มและเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มทำงานแบบอิสระ ออกแบบภาพสร้างสรรค์ผลงานตามความเหมาะสม

7. นักเรียนนำความรู้จากขั้นตอนทำงานจากการปฏิบัติกิจกรรม จากผลงานมาอภิปราย ครูคอยแนะนำวิธีการ หลักการเขียนภาพระบายสี ความงามจากธรรมชาติและ ความประทับใจ ต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

สรุป

8. นำผลงาน จากการเขียนภาพระบายสีมาอภิปราย อธิบายภาพ ตามลักษณะ ขององค์ประกอบศิลป์ ลักษณะของการเขียนภาพระบายสีที่ดี

9. อธิบายสาธิต เทคนิค การเขียนภาพที่ดีสวยงาม

10. นักเรียน ทำแบบฝึกหัด หลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงานที่ 1, 2
2. แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
3. คู่มือครู คู่มือนักเรียน
4. ใบความรู้
5. ผลงานของนักเรียน และครู
6. อุปกรณ์ เช่น สีแบบต่างๆ ที่หลากหลาย
7. ภาพความงามจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ภาพความงามของแม่น้ำท่าจีนในโรงเรียน
9. ความสุนทรีย์ภาพของแม่น้ำท่าจีน

อุปกรณ์การเรียนรู้

1. ดินสอ ยางลบ
2. กระดาษวาดภาพ
3. กระดาษรองการวาดภาพ
4. สีน้ำ, สีเทียน, สีชอล์ก, สีโปสเตอร์, ดินสอสี, ดินสอ B – 6B หรือ EE สีประเภทต่างๆ

การวัดผล

1. แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. แบบตรวจผลงาน
3. แบบทดสอบหลังเรียน
4. แบบสังเกตพฤติกรรม

คู่มือครู เรื่องการเขียนภาพระบายสี

ชีวิตคนเราดำรงอยู่ได้ด้วยปัจจัยสี่ประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งตอบสนองความต้องการทางกาย แต่มนุษย์ยังมีความต้องการอาหารทางใจ มาช่วย ผ่อนคลายความเคร่งเครียดในชีวิตประจำวัน และช่วยพัฒนาอารมณ์จิตใจ จึงจะทำให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาหารใจที่มนุษย์ต้องการ และได้สร้างสรรค์พัฒนาสืบทอดจากอดีตมาถึงปัจจุบัน ก็คือผลงานศิลปะนั่นเอง

ศิลปะเป็นผลอันเกิดจากความพากเพียรพยายามของมนุษย์ ในอันที่จะสร้างสรรค์ ความงาม เพื่อจรรโลงจิตใจ และประโยชน์ใช้สอยผลงานศิลปะเป็นเครื่องยืนยันความมีวัฒนธรรมอันสูงส่ง งานศิลปะทางด้านทัศนศิลป์ ประกอบด้วย ศิลปะ 3 แขนงคือ

งานจิตรกรรม ได้แก่ การเขียนภาพและการระบายสี

งานประติมากรรม ได้แก่ งานการปั้น การแกะสลักและการหล่อ

งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานก่อสร้าง อาคารบ้านเรือน ปราสาทราชวัง

วัด สถาปัตยกรรม เป็นต้น

งานศิลปะทั้ง 3 แขนงนี้ งานการเขียนภาพและระบายสีเป็นงานที่สำคัญที่สุด

งานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรม

งานจิตรกรรม ผลงานความคิดสร้างสรรค์ด้านการเขียนภาพระบายสี
ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพระ

ทัศนศิลป์หมายถึง ศิลปะที่มองเห็นได้ด้วยตา ทำให้เกิด ความงาม ความ
พอใจ และเกิดอารมณ์ที่สะท้อนใจ ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ทั้งนี้
ขึ้นอยู่กับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ที่ได้สร้างสมมา
มนุษย์ ถ่ายทอด ความคิดสร้างสรรค์ จากสิ่งแวดล้อม แล้วสร้างผลงานทางศิลปะให้
เกิดความงามและมีคุณค่าเกิดสุนทรียภาพ

ความหมายของการเขียนภาพและการระบายสี

การเขียนภาพได้แก่ การใช้ของแหลม เช่น ดินสอ ปากกา สีเทียน
สีเมจิก หรือเหล็กแหลม ขีดเขียนเป็นภาพลายเส้นบนกระดาษหรือพื้นราบ ภาพที่
เขียนจะเป็นลายเส้น ส่วนพื้นจะเป็นสีขาวของกระดาษ ไม่ทำสีแก่สีอ่อนเป็นแสงและ
เงา เป็นภาพ 2 มิติ การระบายสี ได้แก่ การใช้พู่กันหรือวัสดุอื่นที่ใช้เขียน เขียนแล้ว
ระบายสีทับ ให้เป็นสีแก่ สีอ่อน มีแสงและเงา จะเป็นภาพ 3 มิติ

วัสดุในการเขียนภาพและการระบายสี

อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการเขียนภาพระบายสีเบื้องต้น วัสดุและเครื่องมือ
พื้นฐานเบื้องต้น ที่นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องมีไว้สำหรับการวาดภาพ ซึ่งนับว่าเป็น

เครื่องมือสำคัญอันดับแรกของการวาดเขียนที่ควรจัดเตรียมให้พร้อม และดูเหมือนว่าจะเป็นอุปกรณ์การวาดเขียนที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัสดุและเครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้การวาดเขียนประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี วัสดุและเครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้การวาดเขียนประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีวัสดุและเครื่องมือเหล่านี้

1. กระดาษ

ปัจจุบันกระดาษสำหรับการวาดภาพค่อนข้างจะหาซื้อได้ง่าย มีทั้งเนื้อหนา เนื้อบาง พื้นผิวเรียบ พื้นผิวหยาบและมีสีต่าง ๆ กระดาษมีทั้งเป็นเล่มและเป็นแผ่นขนาดต่าง ๆ กัน กระดาษเป็นใยหรือปูของพืชที่ใยเกี่ยวพันประสานกันเป็นแผ่น ผลิตขึ้นเพื่อเป็นพื้นระนาบรองรับงานวาดเขียน ระบายสีน้ำ ฯลฯ กระดาษที่ใช้ในงานจิตรศิลป์ผลิตมาจากใยของผ้าลินินและผ้าฝ้าย ส่วนกระดาษที่มีคุณภาพต่ำจะผลิตมาจากใยไม้และส่วนผสมของใยผ้ากับใยไม้นั้นการเลือกกระดาษสำหรับการวาดภาพ จึงควรคำนึงถึงคุณภาพของเนื้อกระดาษและพื้นผิวสำหรับการใช้งานเป็นต้น

พื้นผิวของกระดาษแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1.1 กระดาษพื้นผิวเรียบ เป็นกระดาษที่มีผิวหน้าเรียบ ผิวละเอียดเหมาะสำหรับการกลี้น้ำหนักจะได้น้ำหนักนุ่มนวล ประณีต เช่น กระดาษด้าน กระดาษพิมพ์ หนังสือพิมพ์ หรือที่เรียกกันว่ากระดาษปรีฟ

1.2 กระดาษพื้นผิวหยาบปานกลาง เป็นกระดาษที่มีผิวหน้าหยาบปานกลางเหมือนรอยฟันหมีเล็ก ๆ ทั้งแผ่น เช่น กระดาษ 80 ปอนด์เรียบ มีรอยขรุขระเพียงเล็กน้อย

1.3 กระดาษพื้นผิวหยาบ เป็นกระดาษผิวหยาบเป็นหลุมเล็ก ๆ บนผิวหน้าตลอดทั้งแผ่น เหมาะสำหรับการระบายสีน้ำ กระดาษสีน้ำคุณภาพดีที่สุดจะทำด้วยมือ ผิวหน้ากระดาษสำหรับการวาดเขียนนับว่ามีความสำคัญ และมีผลต่อการวาดภาพเป็น อันมาก กระดาษส่วนใหญ่จะผลิตด้วยเครื่องจักรจึงมีคุณสมบัติ และพื้นผิวเหมือนกันทุกแผ่น

กระดาษพื้นผิวแบบต่าง ๆ

การเลือกกระดาษ

การเลือกเนื้อกระดาษสำหรับการวาดเขียนนับว่าสำคัญ เพราะคุณสมบัติของเนื้อกระดาษแต่ละชนิดจะให้ผลต่อการวาดต่างกัน ดังนั้นจิตรกรจึงควรรู้จักเลือกเนื้อกระดาษอย่างระมัดระวัง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมระหว่างกระดาษกับสื่อที่ใช้ ดังนี้

1. กระดาษสำหรับวาดด้วยดินสอ ควรเลือกกระดาษผิวหน้าเรียบจะเหมาะกับการวาดเส้น แรแสง แรเงา และเก็บรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดีกว่ากระดาษผิวหน้าหยาบถ้าหากต้องการใช้กระดาษผิวหน้าหยาบก็สามารถใช้ได้ ถ้าต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างในภาพ เช่น เข้มแข็ง หนักแน่น ฯลฯ

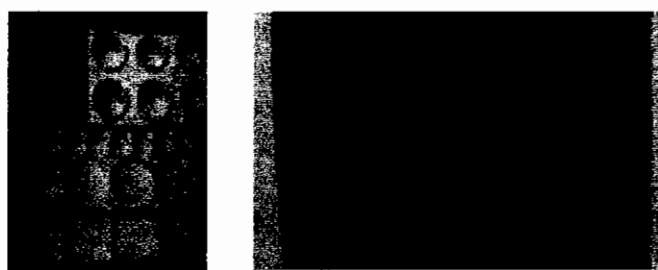
2. กระดาษสำหรับวาดด้วยดินสอสี ผิวหน้ากระดาษสามารถใช้ได้ทั้งผิวหน้าเรียบและผิวหน้าหยาบปานกลาง ส่วนดินสอสีที่ต้องใช้น้ำช่วยละลายเพื่อระบายด้วยพู่กันกระดาษที่ใช้จึงควรมีความหนามากกว่าปกติ

3 กระดาษสำหรับวาดด้วยสีพาสเทลและแท่งถ่าน สื่อทั้งสองชนิดนี้จะมีคุณสมบัติเป็นฝุ่น กระดาษผิวเรียบที่มีผิวมันจะไม่เหมาะสมกับการวาดด้วยสื่อเหล่านี้ สีพาสเทลจะเกาะติดกับกระดาษที่ผลิตจากใยผ้า ซึ่งมีหลายชนิดทั้งเนื้อนุ่ม เนื้อกระด้าง ผิวเรียบและผิวชนิดอื่น ๆ กระดาษที่ใช้กับสีพาสเทลจะเป็นสีเทา สีนํ้าเงิน ส่วนแท่งถ่านจะนิยมเขียนบนกระดาษพื้นผิวสีขาว

4. กระดาษที่ใช้กับปากกาและหมึก ส่วนใหญ่จะเป็นกระดาษผิวหน้าเรียบ สีขาวเนื้อกระดาษแน่นซึมน้ำได้ปานกลาง หากซึมซับน้ำมากเกินไปมักจะไม่นิยมนำมาใช้ เช่นกระดาษพิมพ์หนังสือพิมพ์และกระดาษชนิดอื่น ๆ

สมุดวาดภาพ

สมุดวาดภาพ มีหลายขนาดและมีความแตกต่างกันสำหรับใช้งาน การเลือกจึงควรคำนึงถึงคุณภาพของกระดาษ สมุดวาดภาพขนาดเล็กที่สุดจะมีขนาด 4 X 6 นิ้ว จึงสะดวกในการนำติดตัวไปได้ตลอดเวลา เพื่อบันทึกและวาดภาพต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวด้วยกลวิธีดินสอดำหรือปากกาถูลื่น สมุดวาดภาพเป็นสมุดที่ค่อนข้างหาซื้อได้ง่าย จิตรกรสามารถนำไปใช้วาดภาพตามสถานที่ต่าง ๆ ได้สะดวก โดยปกติสมุดวาดภาพจะมีขนาด 9 X 12 นิ้ว อาจใหญ่หรือเล็กกว่านี้บ้าง และสมุดวาดภาพขนาดใหญ่จะมีขนาดถึง 14 X 17 นิ้ว และ 18 X 24 นิ้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการใช้งาน สำหรับสมุดวาดภาพขนาดเล็กจะมีข้อจำกัดเรื่องขนาด จึงมีค่าเป็นเพียงสมุดร่างภาพคร่าว ๆ เท่านั้น แต่จิตรกรสามารถวาดให้เป็นผลงานที่สำเร็จสมบูรณ์ได้ ข้อดีของสมุดวาดภาพขนาดเล็ก คือ จิตรกรจะรู้สึกว่าจะสามารถนำไปใช้ได้ง่าย และไม่เป็นการระคายในการนำติดตัวไปตามสถานที่ต่าง ๆ

สมุดวาดภาพและจานสี

การเขียนภาพเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมหมายถึงสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเราเช่น ต้นไม้ ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร หนองบึง แม่น้ำ ทะเล อากาศ บ้านเมือง สัตว์น้ำ สัตว์บก สัตว์ป่า ถ้ำ น้ำตก การทำมาหากิน ที่อยู่อาศัย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้บางอย่างก็ให้คุณ บางอย่างก็ให้โทษ เช่น อากาศเป็นพิษ แม่น้ำเน่าเสีย มีขยะจำนวนมาก การเขียนภาพเพื่อสร้างจิตสำนึกของการดูแลรักษาธรรมชาติให้คงอยู่สืบไปตราบนานเท่านาน เช่น การปลูกต้นไม้ การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน การรักสัตว์ การท่องเที่ยวธรรมชาติที่น่าประทับใจ ฯลฯ

ขวัญเมือง ปักซาสุข "รักแม่น้ำท่าจีน" ด.ช.กฤษฎา ปรานภัย ป.6 "รักธรรมชาติ"

โรงเรียนวัดบางพระ

การเขียนภาพเหตุการณ์ในชุมชน

ในชุมชนมักจะมีเหตุการณ์ต่างๆที่ก่อให้เกิดการประทับใจอยู่เสมอ เช่น งานพิธีต่างๆ พิธีทางศาสนา ขบวนแห่ การทำบุญใส่บาตร การแข่งขันเรือยาว ประเพณี หรือเหตุการณ์ที่สะเทือนใจ อุบัติภัยสึนามิ ไฟไหม้ น้ำท่วม ฯลฯ ให้นักเรียนเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและให้วาดภาพประกอบเรื่องราว

ด.ญ.โสธยา ชัยดุขฎีกุล โรงเรียนศิลปรัตนกาจน์ กรุงเทพฯ

การเขียนภาพตามแตกต่างระหว่างน้ำหนักรู้สึก

เป็นการเขียนภาพที่ใช้องค์ประกอบของการเขียนภาพใช้ประกอบกับการใช้สีในการระบายบางครั้งสีในแต่ละสีนอกจากจะมีความหมายแล้วยังให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป ตลอดจนความรู้สึกที่มีต่อน้ำหนักของสีแต่ละสี เช่น ระหว่างสีเหลืองกับ สีน้ำเงิน สีเหลืองรู้สึกเบากว่าสีน้ำเงินเป็นต้น

ภาพตัวอย่าง ด.ช.ประภาพ โคติวงศ์ โรงเรียนชอยแอนแนกซ์ กรุงเทพฯ

การเขียนภาพเน้นเรื่องความสมดุลของภาพ

ความสมดุลหรือดุลยภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นในการออกแบบเขียนภาพ ระบายสีบางครั้งอาจจัดภาพให้อยู่ในลักษณะสองข้างเท่ากันและบางภาพเน้นการจัดภาพไม่เท่ากันจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่เบื่อง่ายตามที่ตามองเห็น ส่วนพื้นฐานของการเขียนภาพก็ต้องคำนึง รูปร่างรูปทรง เส้น สี องค์ประกอบของศิลปะ

ด.ช.นที ประทุมมุข “อนุรักษแม่น้ำท่าจีน” ป.6 โรงเรียนวัดบางพระ

การวาดภาพด้วยสีน้ำ

การวาดภาพด้วยสีน้ำมีขั้นตอนลักษณะการออกแบบการวาดภาพคล้าย การวาดทั่วไป แต่สีน้ำมีลักษณะที่โดดเด่นหลายประการ เช่นคุณค่าของสีที่ซึมไหล โปร่งใส มีบรรยากาศ แต่ช่วงที่ต้องระบายด้วยสีน้ำควรมีขั้นตอนต่างๆ การเตรียมพร้อม สำหรับการวาดภาพและระบายสี โดยมีหลักการดังนี้

1. รู้จักสี อุปกรณ์และกระบวนการพื้นฐานของสีน้ำ
2. รูปทรงเรขาคณิตปริมาตร ด้าน ลักษณะผิว และทฤษฎีรูปและพื้นหลัง
3. รูปทรงตามธรรมชาติ รูปทรงที่มนุษย์สร้าง และทฤษฎีแสงและเงา
4. เรื่องสี ความสำคัญของอิทธิพลของสี และทฤษฎีการใช้สี
5. การผสมสี กระบวนการต่างๆและการสร้างสรรค์

การเรียนรู้เรื่องสีน้ำควรที่ต้องฝึกปฏิบัติสีน้ำด้วยตนเองแล้วจะพบคำตอบที่แท้จริง จากสื่อวัสดุสำหรับระบายสีน้ำตรงหน้า ลักษณะสำคัญในธรรมชาติของสีน้ำ ต้องตระหนักอยู่เสมอคือ

สีน้ำเมื่อระบายเวลาเปียกมีความเข้มของสีต่างกับเวลาแห้ง

สีน้ำชอบไหล เพราะเป็นของเหลว ดังนั้น ถ้าเราควบคุมความลาดเอียงของกระดาษได้เราก็สามารถคุมรูปแบบที่คาดหวังได้ส่วนหนึ่ง

1. สีน้ำขณะที่เรากำลังระบายจะอยู่ในสภาพที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หากมี แรงลมมาปะทะสีน้ำก็เปลี่ยนแปลง การใช้ลมเย็นลมร้อนพัดผ่านสีที่กำลังอยู่ในสภาพเปียก มีผลต่อรูปแบบที่คาดหวังตอนแห้งแล้วทั้งสิ้น

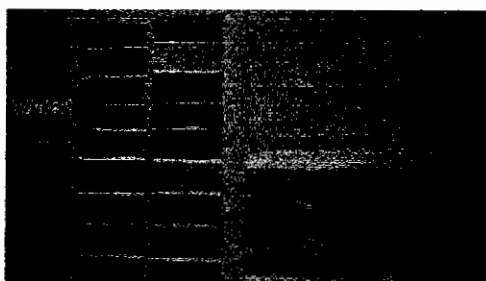
2. สีน้ำสามารถควบคุมรูปแบบได้ด้วยการผสมสารบางอย่างในน้ำ เพื่อช่วยให้แห้งเร็วหรือแห้งช้าซึ่งผลต่อรูปแบบด้วย

3. สีน้ำเมื่อระบายบนกระดาษรองรับ สามารถเตรียมกระดาษรองรับไว้ก่อนได้ เช่น ทา สีเทียนกับพื้นผิวบางส่วนไว้ หรือใช้กระดาษทรายถูไว้ก่อน หรือขณะเปียก จะใช้สารบางอย่างโรยก็ได้ การกระทำดังกล่าวมีผลต่อรูปทรงคาดหวังทั้งสิ้น

4. สีน้ำระบายเพิ่มทับได้ทั้งเวลาที่กำลังเปียกและที่แห้งแล้ว

5. สีน้ำเป็นวัสดุทำลายให้ทดลองลงมือทำ ถ้านักเรียนทำมากเท่าใด ก็จะประหยัดคำถามในข้อสงสัยของนักเรียนได้มากเท่านั้น

แนวการวาดสีน้ำจาก อารี สุทธิพันธุ์ นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ การปฏิบัติการวาดภาพด้วยสีน้ำ ทำมากเท่าใดก็รู้จริงและรักจริงมากเท่านั้น

การรู้จักสี รู้จักกระดาษ พู่กัน และวัสดุอื่นๆ

การระบายหลายๆสีเข้าหากัน

ผลงานการวาดภาพสีน้ำของ อารี สุทธิพันธุ์

ผลงานการวาดภาพสีน้ำของ อารี สุทธิพันธุ์

ผลงานการวาดภาพสีน้ำของ อารี สุทธิพันธุ์

ตัวอย่างการวาดภาพสีน้ำ

ผศ.นุกุล ชมภูนิช
วิทยาลัยครุนครปฐม

ผศ.ธิดา ชมภูนิช
วิทยาลัยครุนครปฐม

คู่มือสำหรับนักเขียน เรื่องที่ 1

การเขียนภาพระบายสี

โดย

ขวัญเมือง ปัทมาสุ

คู่มือนักเรียน เรื่องการเขียนภาพระบายสี

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพระบายสี
2. นักเรียนมีทักษะปฏิบัติ กิจกรรมการวาดภาพระบายสี
3. นักเรียนวาดภาพจากความงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. อธิบายผลงาน วิพากษ์ วิเคราะห์การสร้างสรรค์ภาพของตนเองและผู้อื่นได้

คำชี้แจง

การใช้แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

1. ครูแจกเอกสาร ได้แก่ คู่มือนักเรียน ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกการเรียนรู้
2. อธิบายประกอบการปฏิบัติจริง
3. กิจกรรมนักเรียนต้องปฏิบัติ
 - 3.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออก 5 กลุ่ม เท่า ๆ กัน
 - 3.2 ศึกษาใบความรู้ ใบงาน
 - 3.3 ปฏิบัติตามกิจกรรมใบงานเรื่องการออกแบบและสร้างสรรค์ภาพตามใบงาน
 - 3.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการเขียนภาพระบายสีของแต่ละกลุ่ม
 - 3.5 การใช้สีที่หลากหลายนำเรื่องธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเป็นสาระการเรียนรู้ สำหรับการเขียนภาพระบายสี
 - 3.6 การเขียนภาพระบายสีเป็นขั้นตอนตามกระบวนการวาดภาพ
 - 3.7 สรุปผลของผลงานและอธิบายภาพได้

คู่มือนักเรียน เรื่องการเขียนภาพระบายสี

ทัศนศิลป์หมายถึง ศิลปะที่มองเห็นได้ด้วยตา ทำให้เกิด ความงาม ความพอใจ และเกิดอารมณ์ที่สะท้อนใจ ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ที่ได้สร้างสมมามนุษย์ ถ่ายทอด ความคิดสร้างสรรค์ จากสิ่งแวดล้อม แล้วสร้างผลงานทางศิลปะให้เกิดความงามและมีคุณค่าเกิดสุนทรียภาพ

ความหมายของการเขียนภาพและการระบายสี

การเขียนภาพได้แก่ การใช้ของแหลม เช่น ดินสอ ปากกา สีเทียน สีเมจิก หรือเหล็กแหลม ขีดเขียนเป็นภาพลายเส้นบนกระดาษหรือพื้นราบ ภาพที่เขียนจะเป็นลายเส้น ส่วนพื้นจะเป็นสีขาวของกระดาษ ไม่ทำสีแก่สีอ่อนเป็นแสงและเงา เป็นภาพ 2 มิติการระบายสี ได้แก่ การใช้พู่กันหรือวัสดุอื่นที่ใช้เชียด เขียนแล้วระบายสีทับให้เป็นสีแก่สีอ่อน มีแสงและเงา มองดูเป็นภาพ 3 มิติ

วัสดุในการเขียนภาพและระบายสี

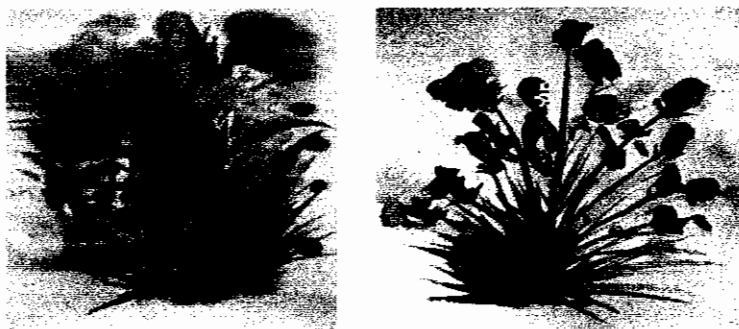
อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการเขียนภาพระบายสีเบื้องต้น วัสดุและเครื่องมือพื้นฐานเบื้องต้น ที่นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องมีไว้สำหรับการวาดภาพ ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญอันดับแรกของการวาดเขียนที่ควรจัดเตรียมให้พร้อม และดูเหมือนว่าจะเป็นอุปกรณ์การวาดเขียนที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะวัสดุและเครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้การวาดเขียนประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี วัสดุและเครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้การวาดภาพระบายสีประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

กระดาษ

ปัจจุบันกระดาษสำหรับการวาดภาพค่อนข้างจะหาซื้อได้ง่าย มีทั้งเนื้อหนาเนื้อบาง พื้นผิวเรียบ พื้นผิวหยาบและมีสีต่าง ๆ กระดาษมีทั้งเป็นเล่มและเป็นแผ่นขนาดต่าง ๆ กัน กระดาษเป็นใยของพืชที่โยงใยเกี่ยวพันประสานกันเป็นแผ่นผลิตขึ้นเพื่อเป็นพื้นระนาบรองรับงานวาดเขียน ระบายสีน้ำ ฯลฯ กระดาษที่ใช้ในงานจิตรศิลป์ผลิตมาจากใยของผ้าลินินและฝ้าย ส่วนกระดาษที่มีคุณภาพต่ำจะผลิตจากใยไม้และส่วนผสมของใยผ้ากับใยไม้ ดังนั้นการเลือกกระดาษสำหรับการวาดภาพ จึงควรคำนึงถึงคุณภาพของเนื้อกระดาษ และพื้นผิวสำหรับการใช้งานเป็นต้นพื้นผิวของกระดาษแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ 1. กระดาษพื้นผิวเรียบ เป็นกระดาษที่มีผิวหน้าเรียบ ผิวละเอียดเหมาะสำหรับการเกลี่ยน้ำหนักจะได้น้ำหนักนุ่มนวล ประณีต เช่น กระดาษด้าน กระดาษพิมพ์ หนังสือพิมพ์ หรือที่เรียกกันว่ากระดาษปรู๊ฟ 2. กระดาษพื้นผิวหยาบปานกลาง เป็นกระดาษที่มีผิวหน้าหยาบปานกลางเหมือนรอยฟันหวีเล็ก ๆ ทั่วแผ่น เช่น กระดาษ 80 ปอนด์เรียบ มีรอยขรุขระเพียงเล็กน้อย 3. กระดาษพื้นผิวหยาบ เป็นกระดาษผิวหยาบเป็นหลุมเล็ก ๆ บนผิวหน้าตลอดทั้งแผ่น เหมาะสำหรับ ระบายสีน้ำ กระดาษสีน้ำคุณภาพดีที่สุดจะทำด้วยมือผิวหน้ากระดาษสำหรับการวาดเขียนนับว่ามีความสำคัญ และมีผลต่อการวาดภาพเป็น อันมาก กระดาษส่วนใหญ่จะผลิตด้วยเครื่องจักรจึงมีคุณสมบัติ และพื้นผิวเหมือนกันทุกแผ่น

กระดาษพื้นผิวแบบต่าง ๆ

ผลงานของนักเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนวัดบางพระ

การสร้างภาพโดยวิธีการชุดสี ผลงาน ด.ช.สุรเดช ปราบภัย

การเขียนภาพระบายสี

เป็นการออกแบบสร้างสรรค์ภาพโดยการนำหลักการของการของ องค์ประกอบศิลป์ เช่น จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง ขนาด สัดส่วน ลักษณะผิว แสง-เงา และสี การนำเอาองค์ประกอบต่างๆ มาผสมผสานโดยยึดหลักส่วนที่เป็นจุดสนใจเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดส่วนรองลงมาก็คือการมีเอกภาพ ความสมดุล ความเด่นหรือจุดเด่น เส้นแย้ง เส้นผ่าน การซ้ำ ความกลมกลืน ความขัดแย้ง ต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และควรมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

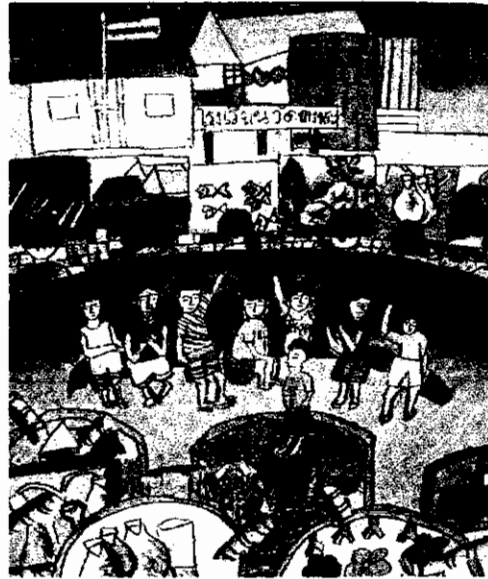
ขั้นที่ 1 การเตรียมอุปกรณ์ การออกแบบภาพ การร่างภาพ

ขั้นที่ 2 การระบายสีให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 การตกแต่งภาพ

การเขียนภาพเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลงาน ด.ญ.วิริยะ ลามคำ

โรงเรียนวัดบางพระ

สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมหมายถึงสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเราเช่น ต้นไม้ ภูเขา แม่น้ำลำธาร หนองบึง แม่น้ำ ทะเล อากาศ บ้านเมือง สัตว์น้ำ สัตว์บก สัตว์ป่า ถ้ำ น้ำตก การทำมาหากิน ที่อยู่อาศัย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้บางอย่างก็ให้คุณ บางอย่างก็ให้โทษ เช่นอากาศเป็นพิษ แม่น้ำเน่าเสีย มีขยะจำนวนมาก การเขียนภาพเพื่อสร้างจิตสำนึกของการดูแลรักษาธรรมชาติให้คงอยู่สืบไปตราบนานเท่านาน เช่น การปลูกต้นไม้ การอนุรักษ์ แม่น้ำท่าจีน การรักสัตว์ การท่องเที่ยวธรรมชาติที่น่าประทับใจ ฯลฯ

ขวัญเมือง บัณฑิตสุข "รักแม่น้ำท่าจีน " ด.ช.กมลภา ปราบภัย ป.6 "รักธรรมชาติ"

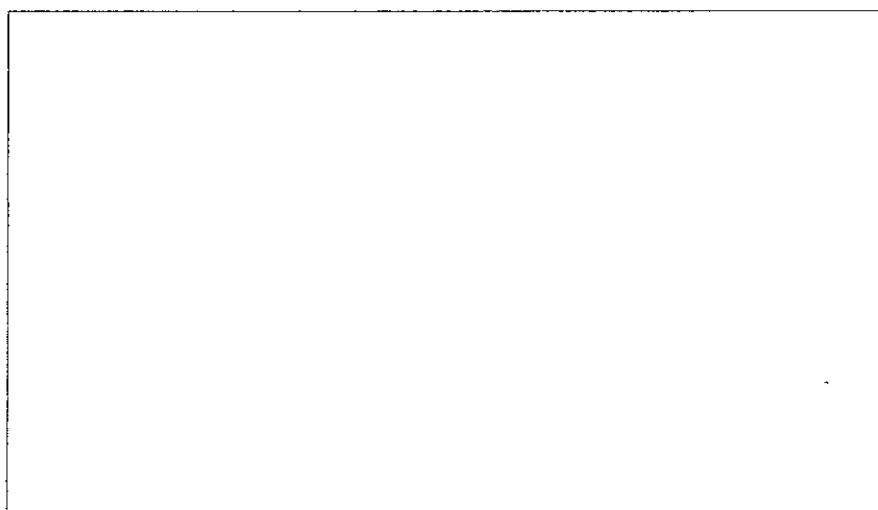
โรงเรียน วัดบางพระ

ใบงาน

เรื่อง การเขียนภาพระบายสี

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนภาพระบายสี โดยสร้างภาพจากรูปร่าง รูปทรงของส่วนต่างๆ ของต้นไม้ เช่น ลำต้น ใบ ดอก ผล นำเส้นลักษณะต่างๆ มาประกอบเป็นภาพ

คำสั่ง การใช้สีอะไรก็ได้ที่นักเรียนมีอยู่ ลงบนกระดาษวาดภาพ ตามบริเวณของโรงเรียน เรื่องฉันรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ผลงานภาพชื่อ

.....

อธิบายเรื่องจากภาพ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบฝึกหัด เรื่องการเขียนภาพระบายสี

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่มกลุ่มละ 5 คนแต่ละคนภายในกลุ่มเขียนภาพระบายสี โดยใช้ขนาดกระดาษวาดภาพ 20×28 (A4) กำหนดใช้สีแต่กลุ่มที่มีอยู่วาดภาพระบายสีตามหัวข้อเรื่องดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ทิวทัศน์ยามเช้าของแม่น้ำนครชัยศรี

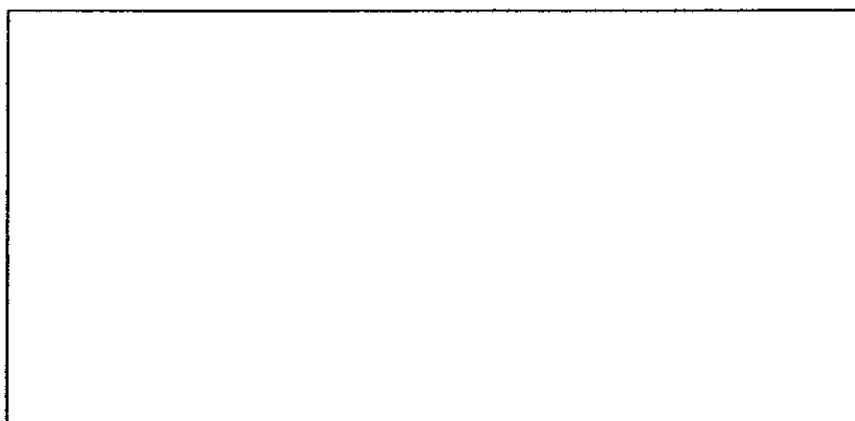
กลุ่มที่ 2 ในน้ำมีปลาในนามีข้าว

กลุ่มที่ 3 การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

กลุ่มที่ 4 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่ 5 การประกอบอาชีพของชุมชนทั้งสองฝากฝั่งนครชัยศรี

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมวาดภาพระบายสีที่บริเวณริมแม่น้ำท่าจีน
หน้าวัดบางพระ

ผลงานชื่อ.....

อธิบายภาพ.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

คู่มือสำหรับครู

เรื่องที่ 2

กิจกรรมชาติสิ่งแวดล้อม

โดย

ขวัญเมือง นักประสิทธิ์

แผนการจัดการเรียนรู้

แบบฝึกการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียน.....สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์
วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ความหมายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิธีการ ขั้นตอนการเขียนภาพ
ระบายสี

สาระสำคัญ

ปัจจุบันธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความช่วยเหลือพยายามแก้ไขความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และภาวะมลพิษที่เกิดขึ้นเอง จากมนุษย์ทำให้เกิดสภาวะที่ไม่คงสภาพเดิม เสียหายทรุดโทรม ไม่มีสุนทรียภาพ ดังนั้นนักเรียน นักศึกษา เยาวชน ประชาชน มาช่วยกันอนุรักษ์ต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความสวยงาม และเกิดประโยชน์สูงสุดในแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำกิจกรรมการวาดภาพระบายสีมาให้นักเรียนและเยาวชนสร้างสรรค์ผลงานจากธรรมชาติที่สวยงาม มาสร้างผลงานทางศิลปะ ก็จะก่อให้เกิดความตระหนักต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรักและหวงแหนรักษาสืบไปได้ตลอดไป

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. มีทักษะการเขียนภาพระบายสีจากความงามของธรรมชาติ
3. มีความตระหนักต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. รู้จักขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะจากความงามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สาระการเรียนรู้

- ความหมายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- วิธีการขั้นตอนการเขียนภาพ
- การเขียนภาพระบายสีจากความงามของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติคือสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยที่มนุษย์ไม่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เช่น ดิน น้ำ อากาศ ภูเขา ต้นไม้ ลำธาร ห้วยหนอง คลองบึง ทะเล มหาสมุทร ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ สิ่งแวดล้อมคือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ป่า ป่าไม้ ต้นน้ำ ลำธาร กำลังถูกทำลายอย่างรวดเร็ว ปัญหาและแหล่งกำเนิด สิ่งที่เกิดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม มักมาจากน้ำมือมนุษย์ ทุกคนต้องร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยให้ปัญหาดังกล่าวลดลงได้

ทัศนธาตุ หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัย หรือส่วนประกอบของการเขียนภาพระบายสี ได้แก่ จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ทำให้ภาพ 2 มิติ มีความกว้าง ความยาว และ 3 มิติ มีความกว้าง ความยาว และความลึกหรือหนา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. สนทนาทบทวนกับนักเรียน เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนการแก้ปัญหา ด้วยรูปแบบกระบวนการเขียนภาพระบายสี
2. อธิบายวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ขั้นสอน

3. แนะนำและคำชี้แจงใบงาน ใบความรู้
4. สนทนาปฏิบัติตามขั้นตอนการเขียนภาพระบายสี และเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะ
5. ครูสาธิตการวาดภาพสีน้ำจากความงามของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
6. แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามใบงาน และศึกษาจากใบความรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. การใช้สีต่าง ๆ วาดภาพและกระบวนการเขียนภาพระบายสีที่เหมาะสมสวยงาม
8. ครูคอยช่วยเหลือแนะนำการสร้างภาพที่มีจิตสำนึกต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
9. นำผลงานของแต่ละกลุ่มมาอภิปรายหาจุดดีจุดด้อย และสิ่งที่ควรแก้ไข เทคนิควิธีการการวาดภาพระบายสี

ขั้นสรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายจากภาพโดยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดแบบอิสระ วิเคราะห์สร้างสรรค์ จินตนาการภาพ
11. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี เรื่องรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
2. ใบงานที่ 1, 2
3. ใบความรู้สำหรับครู
4. คู่มือครู และคู่มือนักเรียน
5. ผลงานการวาดภาพของนักเรียน
6. ผลงานการวาดภาพของครู
7. สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ระบายสีที่หลากหลาย

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้
3. ตรวจผลงาน

คู่มือครู เรื่องรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดิน น้ำ ต้นไม้ ล้วนเป็นทรัพยากรในดินสินในน้ำที่ใช้แล้วหมดไปทั้งสิ้น ซึ่งหลายสิบปีที่ผ่านมาทรัพยากรธรรมชาติของไทย ได้มีการนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมมากมาย โดยขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรม ของทรัพยากรอย่างรุนแรง เรื่อง การบุกรุกพื้นที่ที่มีความสมบูรณ์ทางการเกษตร ปัญหาคุณภาพของน้ำ และขาดแคลนน้ำ ปัญหาดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร ตลอดจนปัญหาความไม่สมดุลในระบบนิเวศ และความหลากหลายของชีวภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมกันบริหารจัดการ

การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ จากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน ตลอดไป

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเอง เช่น ดิน น้ำ หิน ต้นไม้ ลำธาร
ตลอดจนพืชและสัตว์ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยพึ่งพาซึ่งกันและกัน

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น มลภาวะทางน้ำ ทางอากาศ
ตลอดจนขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลต่าง ๆ
ความงามของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ
เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก
ภาชนะที่ใส่อาหาร เศษมูลสัตว์ หรือ
ซากสัตว์ รวมไปถึงของเสียหรือวัสดุที่
เหลือใช้ที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์

กระบวนการผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรม มูลฝอยติดเชื้อ

ปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอย

1. เกิดมลพิษ
2. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ สะสมของเชื้อโรคและ แมลง
3. การเล็ดรอดสู่สุขภาพ
4. สูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ
5. เป็นเหตุแห่งความรำคาญ ชุมชนขาดความสวยงาม

การเขียนภาพระบายสี เรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

สภาพทั่วไป

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมองแล้วก็จะเกิดความงดงาม มีสุนทรียภาพ เช่น ดอกไม้ ต้นไม้ ภูเขา ลำธาร น้ำตก ทะเล มหาสมุทร ดิน หิน แร่ ฯลฯ ถ้านักเรียนสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จะพบว่า รูปร่าง รูปทรง เส้น สี มีความสอดคล้องและกลมกลืนต่อกัน ถ้าเรานำองค์ประกอบศิลป์มา ใช้สำหรับการเขียนภาพระบายสี ก็จะได้ภาพที่สวยงามจนเกิดความรัก มีความ ตระหนักต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยกันรักษาสืบไป

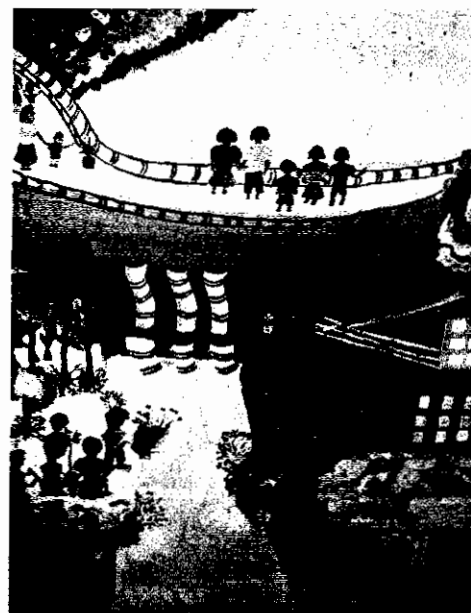
หลักขององค์ประกอบศิลป์

ประกอบด้วย

1. เอกภาพ (Unity) หมายถึง

การวาดภาพที่มีเนื้อหาสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสัมพันธ์ต่อการนำรูปร่าง รูปทรง เรื่องราว ความคิด เส้น สี ฯลฯ ของต้นไม้ ผลไม้ ดอกไม้ ใบไม้ ลักษณะรูปทรง ต้นไม้ เช่น การวาดภาพ การปลูกต้นไม้ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้มีความประสานกลมกลืนต่อกัน

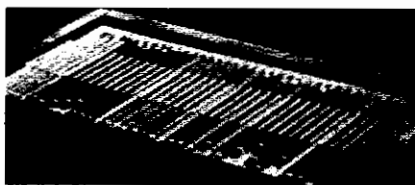

2. ความสมดุล (Balance) หมายถึง การจัดรูปร่างรูปทรงให้เกิด ดุลยภาพบนพื้นที่ระนาบรองรับมีความเท่าเทียมหรือสมดุลกันทั้งด้านซ้ายและด้านขวาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ที่มีลักษณะภาพที่มีรูปร่างรูปทรง เส้นและสี มีความสอดคล้องและเท่าเทียมต่อกัน

3. จุดเด่นและการเน้น (Dominance Emphasis) จุดเด่น หมายถึง ส่วนที่สำคัญในภาพ มีความชัดเจน สะดุดตา เป็น

แห่งแรก การเน้น
หมายถึง การกำหนด
หรือเจตนากระทำให้
บริเวณที่ต้องการเน้น
เด่นชัดขึ้น เป็นต้น

อุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพระบายสี

วิธีการเขียนภาพระบายสี

ขั้นตอนการวาดภาพระบายสี

1. ตั้งชื่อเรื่องและออกแบบภาพ

การตั้งชื่อของภาพควรให้เหมาะสมกับการเขียนภาพ เช่น เทคโนโลยีกับการเกษตรกรรม
ฉันรักธรรมชาติ ความงามของธรรมชาติที่ประทับใจ

2. การร่างภาพ

การร่างภาพเป็นการออกแบบภาพเพื่อเอาไว้เปลี่ยนแปลงภาพตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงองค์ประกอบด้านศิลปะ เช่น รูปร่าง รูปทรง การจัดภาพ ลักษณะของภาพ

3. ระบายสี

ระบายสีต้องระบายไปตามสภาพของความเป็นจริงตามความเหมาะสม ลักษณะของภาพ ควรจะมีความรู้ขั้นพื้นฐานของทฤษฎีสี ลักษณะของสี เทคนิคการใช้สี

5. ตกแต่งภาพ หมายถึง การเก็บรายละเอียดของภาพ เทคนิคต่างๆ ให้เหมาะสมสวยงาม

6. ภาพที่สมบูรณ์ หมายถึง ภาพที่เสร็จสมบูรณ์ทั้งรูปร่าง รูปทรงพื้นหลังตามเจตนารมณ์ จินตนาการของผู้วาดภาพระบายสี

7. วิพากษ์วิจารณ์ภาพ การนำผลงานของการเขียนภาพ ระบายสีมาวิพากษ์วิจารณ์ภาพถึงสิ่งที่สวยงามและสิ่งที่ควรแก้ไขตามหลักขององค์ประกอบศิลป์

สรุป การวาดภาพระบายสีจากธรรมชาติ-สิ่งแวดล้อม

การเขียนภาพระบายสีจากความงามของธรรมชาติ-สิ่งแวดล้อม นักเรียนควรคำนึงถึงองค์ประกอบศิลป์ ในการพิจารณาออกแบบภาพและทำกิจกรรมการเขียนภาพ ควรทำตามขั้นตอน โดยเน้นการปฏิบัติจริง จะเกิดความรู้ ทักษะและกระบวนการ การใช้เทคนิคต่างๆ จะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองก็ได้ ภาพจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่สวยงาม

คู่มือสำหรับนักเรียน
เรื่องที่ 2

กิจกรรมชาติสิ่งแวดล้อม

โดย

ขวัญเมือง นักสาธิต

คู่มือนักเรียน

เรื่องที่ 2 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้เรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
2. เห็นความสำคัญต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
3. มีทักษะการเขียนภาพระบายสีจากความงามของธรรมชาติได้
4. มีความสุขกับการเขียนภาพระบายสีและตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง การใช้แบบฝึกเรื่องร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

1. ครุณำนักเรียนไปเรียนที่บริเวณหน้าวัดบางพระบริเวณริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน
2. ครูร่วมอภิปรายกับนักเรียนเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความสำคัญ
ความงามจากธรรมชาติ กระบวนการเขียนภาพระบายสี
3. ครูแจกเอกสารให้นักเรียน
 - 3.1 เอกสารความรู้
 - 3.2 ใบงาน
 - 3.3 แบบทดสอบหลังเรียน
3. ไม่เข้าใจสอบถามครูก่อนปฏิบัติกิจกรรม
4. นักเรียนทำกิจกรรมตามลำดับดังนี้
 - 4.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน เลือกหัวหน้ากลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่ม
 - 4.2 นักเรียนศึกษาคู่มือให้เข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
 - ศึกษาเอกสารเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
 - ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้
 - ปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1,2 ทำแบบทดสอบหลังเรียน
 - สรุปผลงานวิพากษ์วิจารณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

เอกสารสำหรับนักเรียน

รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดิน น้ำ ต้นไม้ ล้วนเป็นทรัพยากรในดินสิ้นในน้ำที่ใช้แล้วหมดไปทั้งสิ้น ซึ่งหลายสิบปีที่ผ่านมาทรัพยากรธรรมชาติของไทยได้มีการนำมาใช้เพื่อประโยชน์เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมมากมาย โดยขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหา

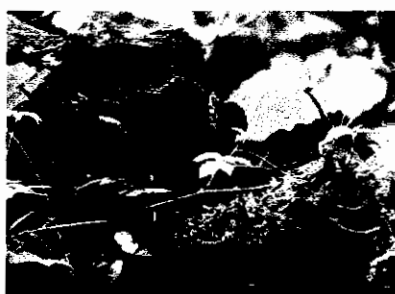

ความเสื่อมโทรม ของทรัพยากรอย่างรุนแรง เรื่อง การบุกรุกพื้นที่ที่มีความสมบูรณ์ทางการเกษตร ปัญหาคุณภาพของน้ำ และขาดแคลนน้ำ ปัญหาดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร ตลอดจนปัญหาความไม่สมดุลในระบบนิเวศ และความหลากหลายของ

ชีวภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมกันบริหารจัดการบำรุงรักษา ประโยชน์ จากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้สมดุลและยั่งยืน ตลอดไปและกำจัดการะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิต

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเอง เช่น ดิน น้ำ หิน ต้นไม้ ลำธาร ตลอดจนพืชและสัตว์ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยพึ่งพาซึ่งกันและกัน

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัว เช่น มลภาวะทางน้ำ ทางอากาศ ตลอดจนขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ความงามของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า อุปกรณ์พลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้ามูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมไปถึงของเสียหรือวัสดุที่เหลือใช้ที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ กระบวนการผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรม มูลฝอยติดเชื้อ

ปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอย

1. เกิดมลภาวะ
 2. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ สะสมของเชื้อโรคและ แมลง
 3. การเสื่อมต่อสุขภาพ
 4. สูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ
 5. เป็นเหตุแห่งความรำคาญ
- ชุมชนขาดความสวยงาม

การเขียนภาพระบายสี เรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

สภาพทั่วไป

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมอง
แล้วก็จะเกิดความงดงาม มีสุนทรียภาพ
เช่น ดอกไม้ ต้นไม้ ภูเขา ลำธาร น้ำตก
ทะเล มหาสมุทร ดิน หิน แร่ ฯลฯ

ถ้านักเรียนสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม จะพบว่า รูปร่าง รูปทรง เส้น สี มี
ความสอดคล้องและกลมกลืนต่อกัน ถ้าเรานำ
องค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการเขียนภาพ
ระบายสี ก็จะได้ภาพที่สวยงามจนเกิดความรัก มี

ความตระหนัก
ต่อธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
ช่วยกันรักษาสืบไป

หลักขององค์ประกอบศิลป์ ประกอบด้วย

1. เอกภาพ (Unity) หมายถึง การวาดภาพที่
มีเนื้อหาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสัมพันธ์ต่อกัน
โดยการนำรูปร่าง รูปทรง เรื่องราว ความคิด เส้น สี ฯลฯ ของต้นไม้ ผลไม้
ดอกไม้ ใบไม้ ลักษณะรูปทรง ต้นไม้ เช่น การวาดภาพการปลูกต้นไม้
การอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้มีความประสานกลมกลืนต่อกัน

2. **ความสมดุล (Balance)** หมายถึงการจัดรูปร่างรูปทรงให้เกิด ดุลยภาพบนพื้นที่ระนาบรองรับมีความเท่าเทียมหรือสมดุลกันทั้งด้านซ้ายและด้านขวาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่มีลักษณะภาพที่มีรูปร่างรูปทรง เส้น และสี มีความสอดคล้องและเท่าเทียมต่อกัน

3. **จุดเด่นและการเน้น (Dominance Emphasis)**
จุดเด่น หมายถึง ส่วนที่สำคัญในภาพ มีความชัดเจน สะดุดตา เป็นแห่งแรก การเน้น หมายถึง

การกำหนดหรือ

เจตนากระทำให้บริเวณที่ต้องการเน้นเด่นชัดขึ้นเป็นต้น

อุปกรณ์การวาดภาพพระบายสี
ขั้นตอนการวาดภาพพระบายสี

1. ศึกษารูปร่างและรูปทรงธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม ดูตามลักษณะราก ใบ ลำต้น สีดอก รูปทรง ฯลฯ

2. ตั้งชื่อเรื่องและออกแบบภาพ

การตั้งชื่อของภาพควรให้เหมาะสมกับการเขียนภาพ เช่น เทคโนโลยีกับการเกษตรกรรม
ฉันรักธรรมชาติ ความงามของธรรมชาติที่
ประทับใจ ฉันรักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
เรา รัก แม่ น้ำท่าจีน

3. การร่างภาพ

การร่างภาพเป็นการออกแบบภาพเพื่อ
เอาไว้เปลี่ยนแปลงภาพตามความ
เหมาะสมโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ
ด้านศิลปะ เช่น รูปร่าง รูปทรง การจัด
ภาพลักษณะของภาพ
จุดเด่นของภาพ

4. ระบายสี

การ ระบายสีต้องระบายไปตามสภาพของความเป็นจริงตามความ
เหมาะสม ลักษณะของภาพ ควรจะมี
ความรู้ขั้นพื้นฐานของทฤษฎีสี
ลักษณะของสี เทคนิคการใช้สี
ขั้นตอนการใช้สี

5. ตกแต่งภาพ

หมายถึง การเก็บรายละเอียดของภาพ
ให้เหมาะสมละเอียดประณีตสวยงาม

6. ภาพที่สมบูรณ์

หมายถึง ภาพที่เสร็จสมบูรณ์ทั้งรูปร่าง
รูปทรง พื้นหลัง

7. วิพากษ์วิจารณ์ภาพ

หมายถึง การนำผลงานของการเขียนภาพ
ระบายสีมาวิพากษ์วิจารณ์ภาพถึงสิ่งที่
สวยงามและสิ่งที่ควรแก้ไขตามหลัก
ขององค์ประกอบศิลป์

สรุป การวาดภาพระบายสีจากธรรมชาติ- สิ่งแวดล้อม

การเขียนภาพระบายสีจากความงามของ
ธรรมชาติ-สิ่งแวดล้อม นักเรียนควรคำนึงถึง
องค์ประกอบศิลป์ ในการพิจารณาออกแบบภาพและทำกิจกรรมการเขียนภาพ
ควรทำตามขั้นตอน โดยเน้นการปฏิบัติจริง จะเกิดความรู้ทักษะและ
กระบวนการ การใช้เทคนิคต่าง ๆ จะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองก็จะได้ภาพจาก
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่สวยงาม

ใบงานที่ 1
เรื่องที่ 2 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5 คนให้วาดภาพพระบายสีเรื่อง " รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม "

โดยใช้สีอะไรก็ได้ที่นักเรียนมีอยู่

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจบริเวณโดยรอบของโรงเรียนที่เป็นธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

Date	Time	Location	Remarks

ผลงานภาพชื่อ

อธิบายเรื่องจากภาพ

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

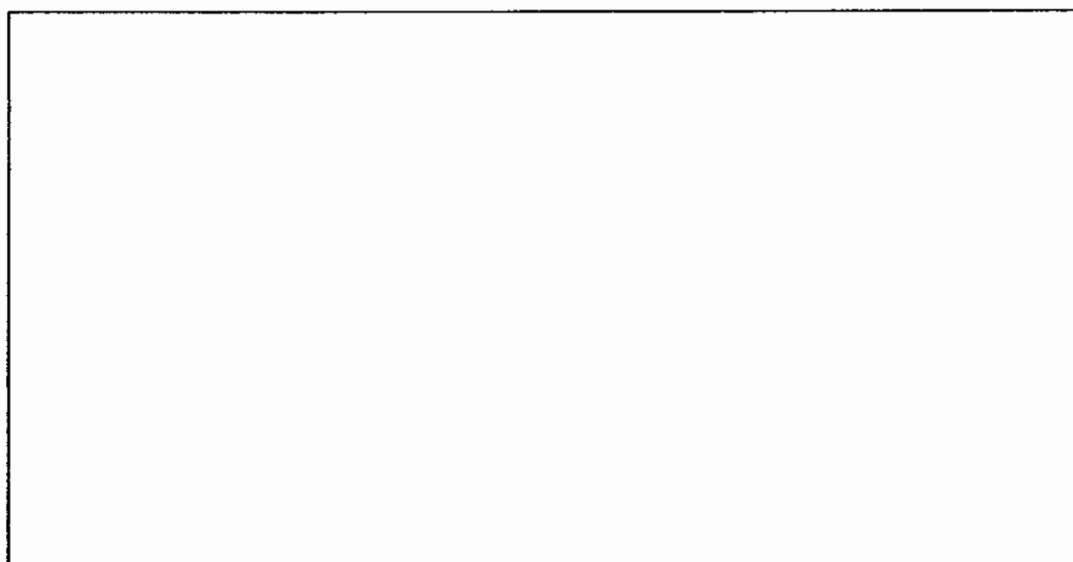
ใบงานที่ 2

เรื่องที่ 2 รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละคนวาดภาพระบายสีเรื่อง " ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่สวยงาม "
โดยให้สื่ออะไรก็ได้ที่นักเรียนมีอยู่และใช้องค์ประกอบศิลป์ในการสร้างสรรคภาพ

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละคนวาดรูปที่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนบริเวณหน้าวัดบางพระวัดบางพระ

ผลงานภาพชื่อ

.....

อธิบายเรื่องจากภาพ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบฝึกหัด

เรื่องที่ 2 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย × หน้าข้อความที่ผิด

-1. รูปทรงมีความกว้าง ความยาว และความสูงหรือความหนา
-2. ธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองไม่จำเป็นต้องดูแลรักษา
-3. นักเรียนช่วยกันเก็บเศษกระดาษเป็นการดูแลสิ่งแวดล้อม
-4. ใต้น้มีมะม่วงจัดว่าเป็นรูปร่างมีความกว้างและความยาว
-5. แสงจากดวงอาทิตย์ขึ้นตอนเช้าและตกตอนเย็นเป็นความงามของธรรมชาติ
-6. แสงและเงาทำให้ภาพเหมือนจริงเป็นรูปทรง 3 มิติ
-7. รถยนต์ที่วิ่งตามท้องถนนทำให้เกิดความงามและมีมลภาวะดีขึ้น
-8. องค์ประกอบศิลป์ทำให้การเขียนภาพระบายสีสวยงามขึ้น
-9. ปัญหาส่วนใหญ่ของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมถูกทำลายมักมาจากน้ำมือมนุษย์
-10. นักเรียนฝึกการเขียนภาพบ่อยๆจะเกิดทักษะเรียนรู้ด้วยตนเองและมีเทคนิคต่างๆ

เฉลย 1 / 2 × 3 / 4 / 5 / 6 / 7 8 . × 9. / 10. /

คู่มือสำหรับครู

เรื่องที่ 3

เรื่องรวมใจรักนิเทศแม่บ้านทาส

สาระการเรียนรู้

แม่น้ำท่าจีนมีประวัติความเป็นมาควบคู่กับจังหวัดนครปฐมอย่างยาวนาน สาเหตุที่เรียกกันว่าแม่น้ำท่าจีน ก็เพราะว่าบริเวณที่แม่น้ำไหลสู่ทะเลที่ตำบลบางหญ้าแพรก และตำบลโกรกกราก ในอดีตเคยเป็นที่อยู่อาศัยของคนจีนที่เดินทางมาจากทะเล มาขึ้นท่าแห่งนี้ บ้างก็ตั้งรกรากบ้างก็อพยพถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น

ทัศนธาตุ คือ จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว มาสร้างผลงานด้านศิลปะ

องค์ประกอบศิลป์ คือ การวางรูปร่าง รูปทรงให้มีความหมายมีความสัมพันธ์ต่อการวาดจุดเด่น หรือจุดเน้นของภาพ การวางภาพให้มีลักษณะที่สมดุลต่อกัน พื้นผิว แสงเงา ให้เหมาะสม

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนร่วมกัน อภิปรายถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญของแม่น้ำท่าจีน ตลอดจนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ครูและนักเรียน อภิปรายถึงการวาดภาพระบายสีจากความงามตามธรรมชาติของแม่น้ำท่าจีน
3. เตรียมอุปกรณ์สำหรับสร้างผลงานด้านศิลปะ

ขั้นสอน

4. ชี้แจงจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนศึกษาเอกสารสาระการเรียนรู้คู่มือนักเรียน
6. ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน
7. แนะนำช่วยเหลือปฏิบัติกิจกรรมวาดภาพระบายสี เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อธรรมชาติ มีใจรักแม่น้ำท่าจีน

สรุป

1. นำผลงานแต่ละกลุ่มอภิปราย และแนะนำลักษณะของการวาดภาพที่ดี ลักษณะการจัดภาพที่เหมาะสม การใช้อุปกรณ์ที่ถูกต้อง
2. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงานที่ 1, 2
2. แบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
3. เอกสารคู่มือครู
4. เอกสารคู่มือนักเรียน
5. ผลงานของนักเรียน และครู
6. แม่น้ำท่าจีน

อุปกรณ์การเรียนรู้

1. ดินสอ ยางลบ
2. กระดาษวาดภาพ
3. กระดาษรองวาดภาพ
4. สีน้ำ สีเทียน ดินสอสี สีโปสเตอร์ ฯลฯ

การวัดผลและประเมินผล

1. แบบสังเกตการปฏิบัติงาน
2. แบบทดสอบหลังเรียน
3. แบบตรวจผลงาน

เอกสารสำหรับครู เรื่อง ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

สภาพทั่วไปของแม่น้ำท่าจีน

แม่น้ำท่าจีนมีต้นกำเนิดจากแม่น้ำเจ้าพระยา โดยแยกออกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาด้านฝั่งขวาที่บ้านคลองมะขามเฒ่า อำเภอดอนสัก จังหวัดชัยนาท

ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม และไหลลงสู่อ่าวไทยที่

จังหวัดสมุทรสาคร มีความยาว

ทั้งสิ้น 325 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำ

สายเดียวที่อยู่ระหว่างพื้นที่ราบลุ่ม

แม่น้ำเจ้าพระยากับที่ราบลุ่มแม่น้ำ

แม่กลอง ที่มีความสำคัญต่อ

เศรษฐกิจของประเทศ โดยมีพื้นที่

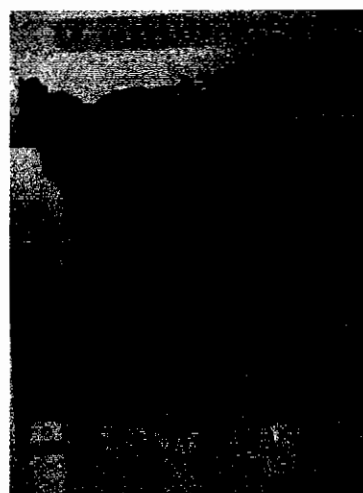
ของลุ่มน้ำ 19,536 ตารางกิโลเมตร

(11.6 ล้านไร่) พื้นที่ทางเกษตร 7.8 ล้านไร่ ป่าไม้ 21 ล้านไร่ ที่อยู่อาศัย

1.7 ล้านไร่

แม่น้ำท่าจีน

แม่น้ำท่าจีน

มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปากน้ำ
คือ

- ช่วงไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่า
“แม่น้ำสุพรรณ”

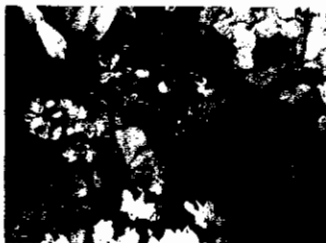
- ช่วงไหลผ่านจังหวัดนครปฐม เรียกว่า
“แม่น้ำนครชัยศรี” ด้วยนครปฐมเดิมเป็น
มณฑลนครชัยศรี

- ช่วงไหลผ่านจังหวัดสมุทรสาคร
เรียกว่า “แม่น้ำท่าจีน”

ลักษณะพื้นที่ของกลุ่มแม่น้ำท่าจีน

พื้นที่ลุ่มแม่น้ำท่าจีน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน ซึ่งมีบริเวณติดต่อกับพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำผืนเดียวกับที่ราบลุ่ม แม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก หน้าน้ำน้ำจะท่วมซังเป็นส่วนใหญ่ เหมาะแก่การทำการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา ทำสวนผลไม้ พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีนเป็นบริเวณที่ราบขนาดใหญ่มีความลาดเอียงสูงกว่าฝั่งตะวันออก ทำให้เกิดทิศทางการไหลของน้ำจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก

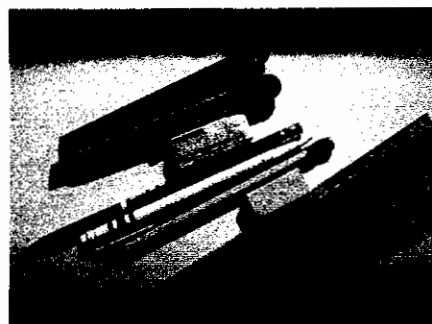

การวาดภาพระบายสีจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนและเยาวชนรักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมร่วมกันอนุรักษ์พิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

วิธีการเขียนภาพระบายสี

1. เตรียมอุปกรณ์ ที่ใช้สำหรับ

วาดภาพ เช่น กระดาษรองภาพ ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด สีต่าง ๆ กระดาษสำหรับวาดภาพ น้ำ กระป๋องน้ำ แก้ว ฯลฯ

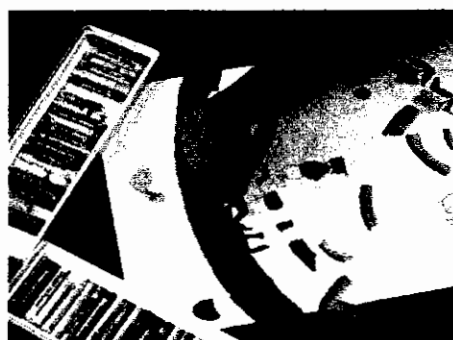
2. ตั้งชื่อเรื่อง ออกแบบภาพนำหลักการของ

องค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการออกแบบภาพ โดยคำนึงถึงความงามจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

3. ระบายสี จากเรื่องราวที่ได้ร่างภาพ โดย

ระบายสี ไปตามขั้นตอนของการ วาดภาพ นำความรู้เรื่องของสี เทคนิคมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน การวาดภาพเพื่อให้เกิดความงามตามที่จิตสำนึกจินตนาการ จากความงดงามของธรรมชาติ ความน่าประทับใจ ของแม่น้ำท่าจีน น้ำท่วม น้ำเสียปลาตาย มีจิตสำนึกที่จะช่วยกันดูแล ให้แม่น้ำท่าจีนสะอาด โดยร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

4. ตกแต่งภาพ นักเรียนเก็บรายละเอียดของภาพ ตกแต่งภาพให้ประณีต

บรรจุ ถ่ายทอดความรู้สึกให้ภาพ
นั้นมีความงดงาม มีชีวิตชีวาไป
ตามสีสรรที่ได้ถ่ายทอดความรู้สึกลง
ไปเป็นภาพที่เราต้องการ

5. ภาพสมบูรณ์ เป็นภาพ

ที่ถ่ายทอดความรู้สึกลงไปยัง

ประณีต ด้วยการนำหลักการวิธีการเขียนภาพ จนภาพนั้นเป็นที่พอใจของผู้วาด

ภาพตัวอย่าง

ภาพตัวอย่าง

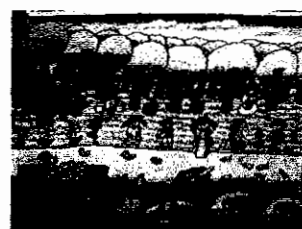

การเขียนภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยความคิด จินตนาการจากความงามที่เกิดจากธรรมชาติ แสงอาทิตย์ยามเช้า ได้ส่องแสงกระทบกับผิวน้ำโดยมีกระแสน้ำที่ไหล มีต้นไม้ที่หลากหลายนอยู่ตลอดริมฝั่งแม่น้ำ มีบ้านเรือนของผู้คนที่อาศัยอยู่บริเวณสองฝากฝั่งแม่น้ำ ประชาชนอยู่กันอย่างสงบสุขโดยมีอาชีพด้านการเกษตรเป็นส่วนมาก ดังนั้นต้องร่วมกันรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา เช่น ต้นไม้ ภูเขา ลำธาร แม่น้ำ หนองบึง ทะเล อากาศ บ้านเมือง ที่อยู่อาศัย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้บางทีก็ให้คุณ บางทีก็ให้โทษ เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำท่วม น้ำเน่า เกิดอุทกภัย

ถ้านำนักเรียนไปวาดภาพที่ริมแม่น้ำนักเรียนก็จะชอบมากและเกิดจิตสำนึก รักธรรมชาติ โดยมีความงามจากธรรมชาติเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ภาพ มีความสุขกับการเรียนการสอน

คู่มือสำหรับนักเรียน

เรื่องที่ 3

เรื่องจามใจรักพิภพกับแม่น้าท่ง

โดย
อรัญเมือง ปักขาสุข

เอกสารสำหรับนักเรียน เรื่อง ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

โครงการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรู้รัก
สิ่งแวดล้อมด้วยปรัชญาและหลักคตินี้ชมเรารักษ์
แม่น้ำท่าจีนนครปฐม เชื่อว่าการสร้างความ
ตระหนักและความซาบซึ้งให้บังเกิดจิตสำนึก
สาธารณะในเยาวชนนักเรียน เป็นภารกิจสำคัญ
จากการเรียนการสอน ส่วนความตระหนักและ
ความซาบซึ้งนั้นจะบังเกิดมีในตัวตนของเยาวชนได้ก็ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้าง
สัมผัสครบถ้วนของตนทั้ง 6 ประการ อันได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้นกาย และที่
สำคัญสูงสุดก็คือใจ

งานศิลปะ

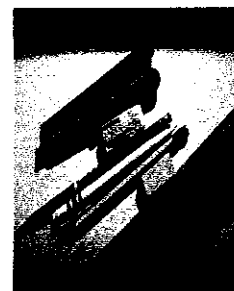
เป็นวิถีทางที่มีประสิทธิภาพสูงในการนำความ
ตระหนักและความซาบซึ้งเข้าไปสัมผัสถึงจิตใจ
มนุษย์ โดยเฉพาะต่อเยาวชนที่มีพื้นฐานจิตใจ
อ่อนโยน และบริสุทธิ์อยู่แล้ว

จิตสำนึกสาธารณะเป็นระดับความรู้สึกรู้สึกของ
มนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมที่ก้าวข้ามความเห็นแก่ตัว และ
ประโยชน์ส่วนตนไปสู่การคำนึงถึงประโยชน์ของ
ชุมชน ของประเทศชาติ มนุษยชาติและโลกด้วย
เป็นระดับความคิดที่เหนือกว่าความรู้ความเข้าใจ
ไปสู่ขีดขั้นของความตระหนักและความซาบซึ้งในหน้าที่ของตน ต่อการร่วมดูแล
รักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ อาทิ ป่าเขา แม่น้ำ ลำคลอง

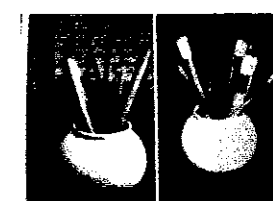

วิธีการเขียนภาพระบายสี

1. เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับวาดภาพ เช่น กระดาษรองภาพ ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด สีต่าง ๆ กระดาษสำหรับวาดภาพ น้ำ กระป๋องน้ำ แก้ว ฯลฯ

2. ตั้งชื่อเรื่อง ออกแบบภาพนำหลักการของ องค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการออกแบบภาพ โดยคำนึงถึงความงามจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและแม่น้ำท่าจีนโดยการ ล้างภาพด้วยดินสอเบา ๆ

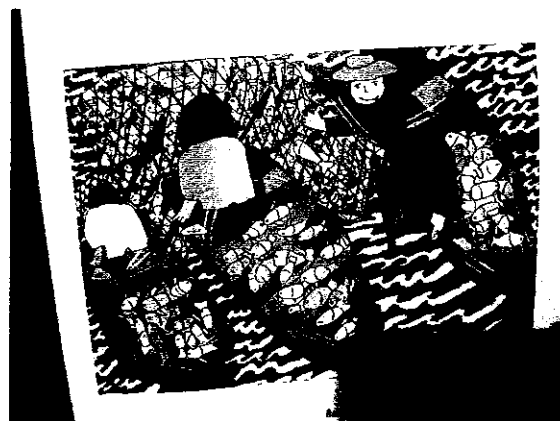
3. ระบายสี เมื่อออกแบบภาพแล้ว ก็ระบายสีไป ตามขั้นตอนและนำเทคนิคมาใช้ในการสร้างสรรค์กับการวาดภาพจึงจะเกิดความงาม ตามที่จิตสำนึกถ่ายทอดจินตนาการ เรื่องร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

4. ตกแต่งภาพ นักเรียนเก็บรายละเอียดของภาพ ตกแต่งภาพให้ประณีต
บรรจง ถ่ายทอดความรู้สึกให้ภาพนั้นมี
ความงดงาม มีชีวิตชีวาไปตามสีสรรที่ได้
ถ่ายทอดความรู้สึกลงไปเป็นภาพที่เรา
ต้องการ

5. ภาพสมบูรณ์ เป็นภาพที่
ถ่ายทอดความรู้สึกลงได้อย่างประณีต
ด้วยการนำหลักการวิธีการเขียนภาพ จนภาพนั้นเป็นที่พอใจของผู้วาด

ภาพตัวอย่าง

ภาพตัวอย่าง

การเขียนภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานด้วยความคิด จินตนาการจากความงามที่เกิดจากธรรมชาติ แสงอาทิตย์ ยามเช้าได้ส่องแสงกระทบกับผิวน้ำโดยมี กระแสน้ำที่ไหล มีต้นไม้ที่หลากหลายอยู่ ตลอดริมฝั่งแม่น้ำ มีบ้านเรือนของผู้คนที่ อาศัยอยู่บริเวณสองฝากฝั่งแม่น้ำ ประชาชนอยู่กันอย่างสงบสุขโดยมีอาชีพ ด้านการเกษตรเป็นส่วนมาก ดังนั้นต้อง ร่วมกันรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

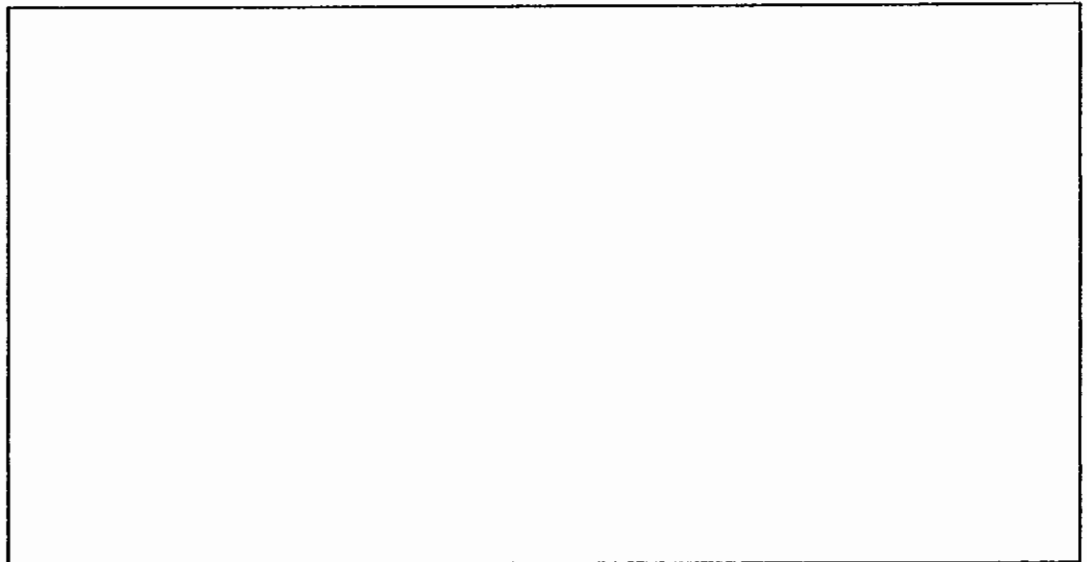
สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา เช่น ต้นไม้ ภูเขา ลำธาร แม่น้ำ หนองบึง ทะเล อากาศ บ้านเมือง ที่อยู่อาศัย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้บางทีก็ให้คุณบางทีก็ให้โทษ เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำท่วม น้ำเน่า เกิดอุทกภัย

นักเรียนได้ไปวาดภาพที่ริมแม่น้ำนักเรียนก็จะชอบมากและเกิดจิตสำนึกรัก ธรรมชาติ โดยมีความงามจากธรรมชาติเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ภาพ มี ความสุขกับการเรียนการสอน

ใบงานที่ 1
เรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

- คำชี้แจง** ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5 คนให้วาดภาพระบายสีเรื่อง “เรารักแม่น้ำท่าจีน”
 โดยให้สื่ออะไรก็ได้ที่นักเรียนมีอยู่มาปฏิบัติงานวาดภาพโดยยึดหลักองค์ประกอบศิลป์
- คำสั่ง** ให้นักเรียนวาดภาพริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนบริเวณหน้าวัดบางพระ

ผลงานภาพชื่อ

.....

อธิบายเรื่องจากภาพ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ใบงานที่ 2

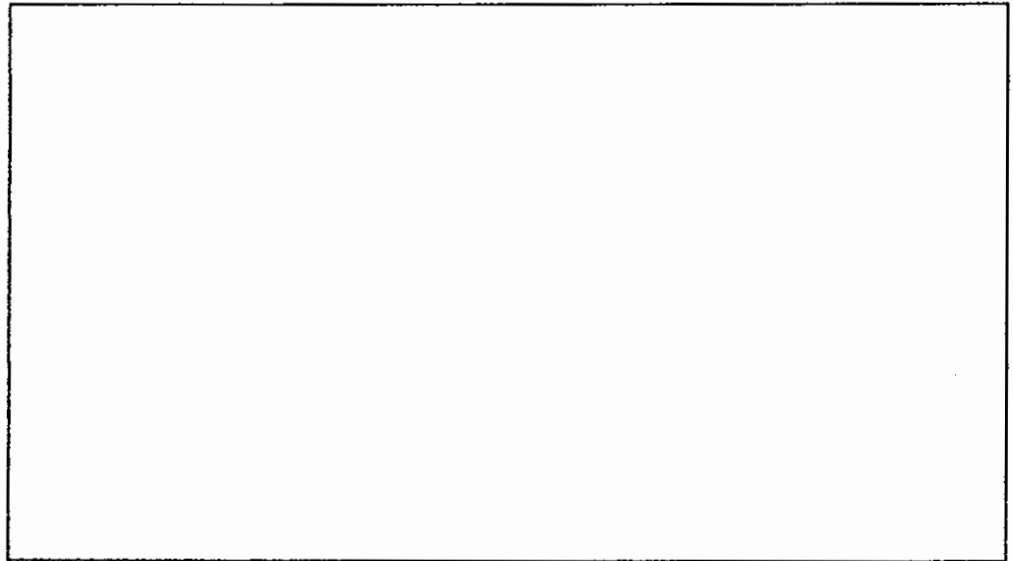
เรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5 คนให้วาดภาพระบายสีจากหัวข้อต่อไปนี้ 1 เรื่อง

1. ฉันรักแม่น้ำท่าจีน
2. ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน
3. ธรรมชาติที่สวยงาม

โดยใช้สีอะไรก็ได้ที่นักเรียนมีอยู่มาปฏิบัติงานวาดภาพโดยยึดหลักองค์ประกอบศิลป์

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดภาพริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนบริเวณหน้าวัดบางพระ

ผลงานภาพชื่อ

.....

อธิบายเรื่องจากภาพ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบฝึกหัด
เรื่องที่ 3 ร่วมใจรักพิทักษ์แม่น้ำท่าจีน

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกและเครื่องหมาย × หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

.....1. จุดสนใจหรือจุดเน้นของภาพควรมีหนึ่งแห่งบริการกลางภาพ

.....2. เราควรเลือกความสำคัญ เหตุการณ์ที่ประทับใจมาวาดภาพ

.....3.

เป็นภาพที่แสดงถึงความงามของธรรมชาติ

.....4. ภาพเรารักแม่น้ำท่าจีน

.....5. การวาดภาพระบายสี ให้ความสำคัญกับพื้นหลังมากที่สุด

.....6. แม่น้ำที่จีนไหลผ่านจังหวัดสมุทรสงคราม

.....7. แม่น้ำที่มีหลายชื่อคือแม่น้ำท่าจีน

.....8. เกษตรกรให้ความสำคัญกับแม่น้ำท่าจีนมากที่สุด

.....9. ทุกคนมีส่วนร่วมกับการแก้ปัญหาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

.....10. การเขียนภาพระบายสีเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

เฉลย 1 / 2 × 3 / 4 / 5 / 6 × 7 / 8. / 9. / 10. /

คู่มือสำหรับครู

เรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนัก

ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

โดย

ขวัญเมือง ปัทมาสุข

แผนการจัดการเรียนรู้

แบบฝึกการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

โรงเรียน.....สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การเขียนภาพระบายสีเชิงความงามของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

สาระสำคัญ

แม่น้ำ ภูเขา ทะเล ดิน หินแร่ พืชพันธุ์ ป่า ลำธาร อากาศ เมฆ บ้าน วัด แสง จากดวงอาทิตย์เป็นธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นเองหรือมนุษย์สร้างขึ้นในปีหนึ่ง ๆ ธรรมชาติได้ถูกทำลาย เกิดปัญหาเกี่ยวกับมลภาวะเป็นพิษ มีขยะจำนวนมากมาย น้ำในแม่น้ำ ลำคลองเน่าเหม็น มีระบบการจัดการที่ไม่ถูกต้อง ผู้คนไม่มีจิตสำนึกต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนเยาวชน ประชาชน ต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไข โดยมีการอนุรักษ์ดูแล ฝักระวัง มีการให้ความรู้อย่างถูกต้อง มีระบบการจัดการที่ดี เป็นการสร้างความตระหนักต่อ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

การเขียนภาพระบายสี ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำกิจกรรม กระบวนการทางด้าน ทัศนศิลป์ ทางด้านศิลปะ มาทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความคิด ทักษะ มีจิตสำนึกต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน ทำให้เกิดความตระหนัก ความซาบซึ้ง ในหน้าที่ของตนต่อ การช่วยเหลือ ดูแล รักษา รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ที่เกิดจากการสร้างสรรค์และ สามารถสร้างสัมผัส 6 ประการ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ที่สำคัญที่สุดคือ ใจ งานศิลปะเป็น วิธีทางที่ดี ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการสร้างความตระหนัก ความซาบซึ้ง เข้าไปสัมผัส จิตใจมนุษย์ โดยเฉพาะนักเรียน เยาวชน ที่มีพื้นฐานของจิตใจอ่อนโยนและบริสุทธิ์อยู่แล้ว

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนมีจิตสำนึกต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
2. นักเรียนมีความรู้ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
3. นักเรียนมีทักษะการเขียนภาพระบายสีจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมมีทักษะการเขียนภาพระบายสีอย่างมีความสุข

สาระการเรียนรู้

การเขียนภาพพระบายสี คือ การใช้ของแหลม เช่น ดินสอ ปากกา สีเทียน สีเมจิก หรือเหล็กแหลม ชีดเขียนเป็นภาพลายเส้น บนกระดาษหรือพื้นราบ ภาพที่เขียนจะเป็นลายเส้น ส่วนพื้นจะเป็นสีขาวของกระดาษ ทำสีแก่ สีอ่อนให้เป็นแสงและเงา เป็นภาพ 2 มิติ การระบายสี ได้แก่ การใช้พู่กันหรือวัสดุอื่นที่ใช่เขียน เขียนแล้วระบายทับใช้เป็นสีแก่สีอ่อน สีแก่ มีแสงและเงา มองดูเป็นภาพ 3 มิติ

การเขียนภาพทัศนียภาพ คือ ภาพที่แสดงลักษณะของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เช่น ภาพทุ่งนา ทุ่งหญ้า แม่น้ำ ภูเขา ทะเล บ้านเรือน วัด ท้องฟ้า เป็นภาพที่มองเห็นในระยะใกล้ กลาง ไกล ถ่ายทอดความงามที่น่าประทับใจออกมาเป็นผลงานศิลปะด้วยการวาดภาพพระบายสี สร้างสรรค์จินตนาการของตนเอง

ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลได้ถูกคิด หรือ การเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามี หรือ การได้ถูกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น ในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. นำนักเรียนไปเรียนรู้ และปฏิบัติการเขียนภาพพระบายสีที่บริเวณศาลาวิมาน้ำท่าจีน บริเวณหน้าวัดบางพระ

2. ครูและนักเรียนทำงานร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะการเขียนภาพพระบายสี เทคนิคการสร้างสรรค์ ภาพธรรมชาติ และปัญหาตลอดจนการแก้ไข

ขั้นสอน

3. ครูเล่าประวัติแม่น้ำท่าจีน และความสำคัญ
4. ให้นักเรียนศึกษาใบงานและช่วยกันเลือก ผู้นำเสนอผลงาน และร่วมกันเตรียมอุปกรณ์การวาดภาพพระบายสี

5. อุปกรณ์ที่เตรียมควรจะมีหลากหลาย นักเรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรม

6. ครูคอยแนะนำเทคนิคการวาดภาพพระบายสี การแรเงาให้ถูกต้องสวยงาม

ขั้นสรุป

7. ครูและนักเรียนช่วยเลือกภาพที่สวยงาม ถูกต้องมานำเสนอ และร่วมกัน

วิพากษ์วิจารณ์ภาพ

8. ครูอธิบายถึงคุณค่าของธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบงานที่ 1, 2
2. เอกสารแบบฝึกการเขียนภาพระบายสี
3. เอกสารการเรียนรู้คู่มือครู คู่มือนักเรียน
4. ผลงานของนักเรียน และครู
5. อุปกรณ์ เช่น สีแบบต่างๆ ที่หลากหลาย
6. ภาพจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
7. ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
8. แม่น้ำท่าจีน

อุปกรณ์การเรียนรู้

1. ดินสอ ยางลบ
2. กระดาษวาดภาพ
3. สีน้ำ, สีเทียน, สีชอล์ก, สีโปสเตอร์, ดินสอสี, ดินสอ B – 6B หรือ EE

การวัดผล

1. แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. แบบตรวจผลงาน
3. แบบทดสอบหลังเรียน

การสร้างความตระหนักรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

การเขียนภาพระบายสี เป็นกระบวนการสร้างสรรค์จินตนาการ พัฒนา
กระบวนการคิด ฝึกทักษะ เน้นการปฏิบัติจริง
โดยมีองค์ประกอบศิลป์ เป็นหลักของการ
ถ่ายทอดความคิดมาเป็นภาพ

การเขียนภาพระบายสี คือ การใช้ของแหลม
เช่น ดินสอ ปากกา สีเทียน พู่กัน สีเมจิก หรือ
เหล็กแหลม ขีดเขียนเป็นภาพลายเส้น บน
กระดาษ หรือบนพื้นราบ ภาพที่เขียนจะเป็นลายเส้น ส่วนพื้นจะเป็นสีขาวของ
กระดาษ ทำสีแก่ สีอ่อน ให้เป็นแสงและเงาเป็นภาพ 2 มิติ การระบายสีได้แก่การ
ใช้พู่กัน หรือวัสดุอื่นที่ใช้เขียน เขียนแล้วระบายสีทับให้เป็นสีอ่อนแก่ มีแสงและเงา

มองดูเป็นภาพ 3 มิติ

การเขียนภาพทิวทัศน์
คือ ภาพที่แสดงลักษณะของ
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เช่น
ภาพทุ่งนา ทุ่งหญ้า แม่น้ำ

ลำธาร ภูเขา ทะเล ฯลฯ การวาดภาพ บ้าน รถ วัด ท้องฟ้า ที่มองเห็นระดับ
ใกล้ กลาง ไกล ถ่ายทอดความงามที่น่าประทับใจ ออกมาเป็นผลงานศิลปะด้วย
การวาดภาพระบายสี สร้างสรรค์จินตนาการด้วยตนเอง

ความตระหนัก

หมายถึง การที่บุคคลได้ถูกคิด หรือการที่เกิดขึ้นในความรู้สึก ว่ามีสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามี หรือการได้ถูกคิดถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นทั่วโลกซึ่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจต่อคุณภาพชีวิตและอนาคตมนุษยชาติปัญหาดังกล่าวเกิดจากการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีความเชื่อมโยงและ

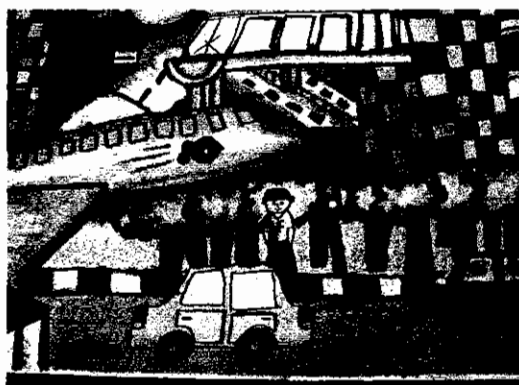
ร่วมมือต่อกัน ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างบูรณาการ โดยต้องช่วยกันทุกฝ่ายและมีการดำเนินการ

เป็นขั้นตอนองค์กรต่าง ๆ องค์กรปกครอง
ท้องถิ่น หน่วยงาน นักวิชาการเป็นผู้คิด
ยุทธศาสตร์ และคอยติดตามสิ่งแวดล้อมและ
ความเคลื่อนไหวของสถานการณ์โลก

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความร่วมมือ
ทุกฝ่าย จากผู้ปฏิบัติมาเป็นผู้กำกับ ผู้อำนวยการ
ความสะอาดตลอดจนประสานงานพร้อมทั้ง

มีการแยกประเด็นการประชุมย่อย
ออกเป็น ปัญหา น้ำเสีย อากาศเสีย
ขยะและสารพิษ เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้
ทุกท่านได้ร่วมกันคิด ร่วมกันสามารถ
ปฏิบัติได้จริง และแบ่งไปทำงาน

Good (1972 : 54) ให้ความหมายไว้ว่า ความตระหนัก คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรับผิดชอบต่อนปัญหาที่เกิดขึ้น

Millen (1997 : 169) กล่าวถึงความตระหนักว่า คือ การมีสติจากความตระหนักตรงกับความหมายของความสำนึก โดยที่ต้องมีการรับรู้มาก่อนจึงเกิดความตระหนักหรือความสำนึกขึ้นมาได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ให้ความหมายของความตระหนักว่าเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้น . ภายในอันเนื่องมาจากการที่บุคคลเคยรับรู้ มีความเข้าใจมีประสบการณ์โดย ประเมินจากการเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และพร้อมต่อการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นตามความรู้สึก

Nelson (1973 : 309) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความตระหนักว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้ คือ

1. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ
2. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก
3. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ หรือเจตนาธรรมณ์

ซึ่งเป็นส่วนที่นำไปสู่การแสดงออกต่าง ๆ

จากแนวคิดข้างต้นกล่าวพอสรุปได้ว่า

การที่บุคคลจะแสดงความตระหนักออกมานั้น ประกอบด้วย องค์ประกอบ ด้านพุทธิปัญญา องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม และเมื่อใช้กระบวนการวาดภาพระบายสีมาใช้ในการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ

การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

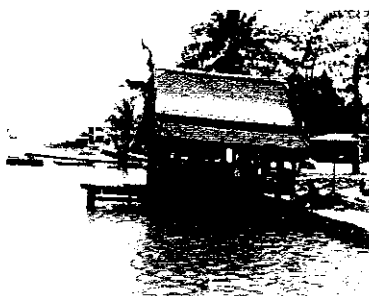
บ้านของเราชุมชนใกล้เคียง เรือกสวนไร่นา
ทุ่งหญ้าป่าเขา แม่น้ำและทะเล สิ่งเหล่านี้เราได้เห็น
ได้สัมผัส ได้ใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลาสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็น
สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเราอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม
เหล่านั้น เมื่อมีสิ่งที่ไม่ดี เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ
ตัวเรา ควรทำอย่างไรกันดี แม่น้ำท่าจีนนคปฐมที่หล่อ

เลี้ยงชีวิตผู้คนสองฟากฝั่งมายาวนานกำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤต ลมหายใจที่แผ่วลง
ของสายน้ำ ย่อมส่งผลกระทบต่อวิถี
ชีวิตชาวลุ่มแม่น้ำท่าจีน พวกเราจึงต้อง
ผนึกกำลังคืนชีวิตให้กับสายน้ำ
แม่น้ำท่าจีนเป็นแหล่งธรรมชาติที่มี
ความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของประชากร
ที่อาศัยแม่น้ำมาเป็นระยะเวลายาวนาน
แม่น้ำท่าจีน เป็นแหล่งกำเนิดด้าน

วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เป็นแหล่งอาชีพเกษตรกรรม เกิด
ผลผลิตทางการเกษตรอันมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก และให้การยอมรับอย่างแพร่หลาย

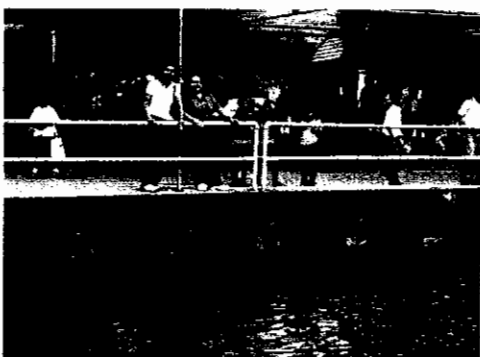
ปัจจุบันแหล่งน้ำท่าจีน กำลังถูกคุกคามจากพิษภัยของการพัฒนาในด้าน
ต่าง ๆ ส่งผลกระทบทำให้แหล่งน้ำท่าจีนเปลี่ยนแปลง

คุณภาพของแหล่งน้ำเสื่อมโทรม วิถีชีวิตของ
ประชากรเสื่อมถอยอย่างต่อเนื่อง ระบบนิเวศทาง
ธรรมชาติถูกทำลาย แม่น้ำกำลังอยู่ในสภาพวิกฤต
อันเกิดจากสภาพมลภาวะทางน้ำเน่าเสีย ระดับ
คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ

โรงเรียนก็มีส่วนกับการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน คณะครูนักเรียน ชุมชนได้สร้าง
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง แม่น้ำนครชัยศรี โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ และศึกษา

ค้นคว้าสิ่งแวดล้อม โดยจัดประสบการณ์ตรง
ด้วยการออกสำรวจ ทรัพยากรธรรมชาติที่มี
ความสำคัญในท้องถิ่น และศึกษาแหล่งน้ำ
ธรรมชาติที่หลากหลาย ในทุกระดับช่วงชั้น
ส่งผลให้ชุมชนได้รับความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร
น้ำผลกระทบต่อแหล่งน้ำ การพึ่งพาของ
สิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ จนก่อเกิดความรัก

ความหวงแหน ตลอดจนสำนึกในคุณค่าของสายน้ำท่าจีน มีกิจกรรมต่าง ๆ หวน
คืนสู่ท่าจีน เช่น การวาดภาพ คำขวัญ คำคล้องจอง คำกลอน ดนตรี นาฏศิลป์
เพลง เป็นต้น

ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมกับการเขียนภาพระบายสี

มนุษย์กับการถ่ายทอดความรู้สึกการแสดงออกการสร้างสรรค์ต้องอาศัยพื้นฐานจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการสังเกต นำมาดัดแปลง เช่น แสดงอาทิตย์ขึ้น ยามเช้า หรือตกในตอนช่วงเย็น บรรยากาศของท้องฟ้าที่สดใส เจียบสงบ ลักษณะรูปร่าง รูปทรงของดอกไม้ ลักษณะของภาพลายไทยก็นำมาจากสิ่งที่เกิดขึ้น ลักษณะของเปลวไฟที่กำลังลุกโชติช่วงและนำมาสร้างภาพลายเปลวไฟ เป็นต้น

การนำทัศนธาตุมาเป็นหลักของการสร้างภาพ

ทัศนธาตุ หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยพื้นฐานหรือองค์ประกอบสำคัญของงานทัศนศิลป์ ได้แก่ จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว แสง เงา ส่วนประกอบเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนภาพระบายสี จนทำให้เกิดความงดงามการสร้างภาพจากความงามของธรรมชาติเป็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ นิยมระบายสีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับธรรมชาติเพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ ความรู้สึกให้ดูแล้วสมจริง

การออกแบบภาพ

■ ควรมีจุดสนใจเพียงจุดเดียว

■ น้ำหนักของภาพ

ควรจัดวางให้น้ำหนักเท่ากันทั้งสองข้าง ไม่ควรหนักไปข้างใดข้างหนึ่ง

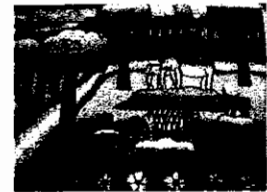
■ ระยะของภาพ

ในแต่ละภาพควรมีการจัดระยะ คือ ระยะใกล้ ระยะกลาง ระยะไกล และพื้นหลัง จุดสนใจ ควรอยู่ระยะกลาง

■ แสงและเงา

ภาพที่สมบูรณ์สวยงาม แสงและเงาจะมีบทบาทมาก ทำให้ภาพนั้นมีความรู้สึกมีชีวิตชีวา และต้องวางให้ถูกต้อง เพื่อให้ภาพนั้นมีมิติ มีความคมชัดลึก และมีความกลมกลืนกัน

■ รูปร่างรูปทรง

ในธรรมชาติมีลักษณะรูปร่างที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ใบไม้ ดอกไม้ แม่น้ำ ภูเขา ลำธาร สัตว์ต่าง ๆ แมลง ซึ่งเรานำมาสร้างสรรคภาพจากการที่ได้สังเกต

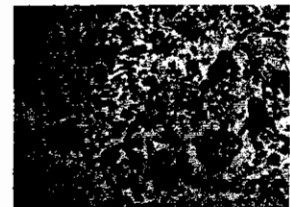
■ เส้น

ในธรรมชาติก็มีลักษณะต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกที่สงบเงียบ ตื่นเต้น มั่นคง แข็งแรง หรืออ่อนไหว น่าประทับใจ เส้นทำให้เกิดรูปทรง

■ ลักษณะของพื้นผิว

มีลักษณะต่าง ๆ มากมาย พื้นผิวตามธรรมชาติและพื้นผิวที่มนุษย์สร้างขึ้นเลียนแบบธรรมชาติ ลักษณะของผิว ขรุขระ หยาบเรียบ เป็นต้น

■ เอกภาพ

เป็นความสัมพันธ์ต่อกันของภาพภาพนั้นการมีความหมาย

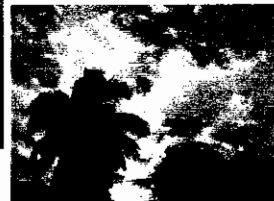
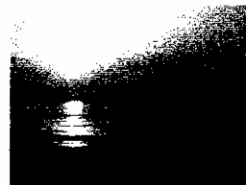

สี สามารถถ่ายทอดความรู้สึก ออกมาเป็นภาพได้
สีมีลักษณะที่แตกต่างกันเมื่อได้กระทบกับแสงสีอาจ
เปลี่ยนแปลงไปเช่น ใบบนไม้สีเขียวอ่อน สีเขียวเข้ม สี
เขียวเหลือง ตามลักษณะสภาพของรูปร่างรูปทรงที่ได้มี
แสงส่องกระทบใบบนไม้ก็จะเกิดมุมมองของสีต่าง ๆ

ความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีต่องานทัศนศิลป์

ความงามของธรรมชาติยาม
เช้า กลางวัน ตอนเย็น กลางคืน
รูปแบบมีความแตกต่างกัน มี

ผลกระทบต่อความรู้สึก การแสดงออกเพื่อที่จะนำมาสร้างสรรค์ภาพ

ลักษณะของการวาดภาพ

1. การเขียนภาพในรูปแบบของจริง

จากธรรมชาติ เป็นการเขียนภาพจากสิ่งธรรมชาติที่
พบเห็นประทับใจ เช่น ภาพ मदช่วยกันหาอาหาร
แมลงเกาะบนดอกไม้ยาเข้า ดอกไม้ ทิวทัศน์ ฯลฯ

2. การเขียนภาพกึ่งนามธรรม

เป็นการออกแบบภาพที่มีลักษณะคล้ายกับของ
จริง และมีเอกภาพ

3. การเขียนภาพนามธรรม จากธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม ก็สามารถให้ความรู้สึกนึกคิดจินตนาการ และใช้กระบวนการสร้างภาพให้ภาพนั้นมีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ เช่น ภาพ"ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม"

ขั้นตอนการออกแบบภาพ

1. ตั้งชื่อเรื่อง สิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจ

สำหรับการสร้างภาพ เป็นแนวทางของการออกแบบภาพ ตามความคิดและจินตนาการ เป็นการรักธรรมชาติ สร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ

2. สร้างภาพโดยการร่างภาพ

ร่างภาพ แกะไขตามความเหมาะสมตามความคิด จินตนาการ ถ่ายทอดความรู้สึกเป็นภาพควรร่างภาพให้เบาที่สุดหรือถ้ามีทักษะเพียงพอก็ไม่ต้องร่างภาพ

3. ระบายสี

มีความสำคัญในการวาดภาพเพราะทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกผู้วาดต้องมีความรู้พื้นฐานของสีในลักษณะต่างๆ ชนิดของสีในแต่ละประเภท วิธีการใช้สีและรวมถึงทักษะของการวาด

3. ความสัมพันธ์ของภาพ

ภาพต้องมีเนื้อหาที่มีความหมายกลมกลืนต่อกัน ต้องมีจุดเด่น มีรูปและพื้นหลัง รูปร่าง รูปทรงที่เหมาะสม เช่นภาพนี้เน้นการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

4. ตกแต่งภาพ

หลังจากวาดภาพระบายสีเรียบร้อยแล้วเป็นที่พอใจของผู้วาดแล้ว ก็ควรมานำภาพที่วาดมาแก้ไข ตกแต่งให้เกิดความสวยงาม

5. การใช้เทคนิคการวาดภาพระบายสี

การวาดภาพระบายสีควรสร้างสรรค์ลักษณะการวาดที่ใช้กรรมวิธีที่หลากหลาย เช่นการเว้นพื้นที่ช่องว่าง ใช้กระดาษที่เปียกหรือแห้ง การวางรูปให้เหมาะสม

6. ภาพที่สมบูรณ์ตามแนวการวาดภาพจากธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม

การวาดภาพให้เสร็จสมบูรณ์ตามที่ได้วาดได้สร้างสรรค์ ออกแบบของการวาด ตามหลักการองค์ประกอบศิลป์ ตามขั้นตอนดังรูป

คู่มือสำหรับนักเรียน

เรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนัก

ต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

โดย

ขวัญเมือง ปักษาสุข

คู่มือนักเรียน

เรื่องที่ 4 การสร้างความระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีจิตสำนึกรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานได้
3. เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถออกแบบ มีทักษะการเขียนภาพระบายสีได้

คำชี้แจง การใช้แบบฝึกการเขียนภาพระบายสีมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

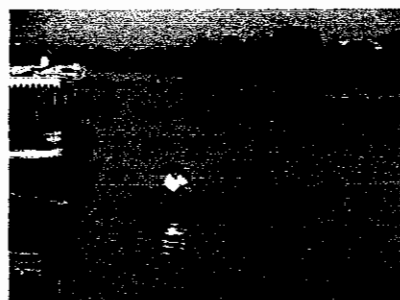
1. ครูแจกเอกสารให้นักเรียนประกอบด้วย
 - 1.1 เอกสารความรู้คู่มือนักเรียน
 - 1.2 ใบงาน
 - 1.3 แบบทดสอบหลังเรียน
2. ไม่เข้าใจสอบถามครูก่อนปฏิบัติกิจกรรม
3. นักเรียนทำกิจกรรมตามลำดับดังนี้
 - 3.1 ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาเอกสารความรู้จากคู่มือนักเรียน
 - 3.2 ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้
 - 3.3 ศึกษาใบงานที่ 1, 2
 - 3.4 ปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1, 2
 - 3.5 สรุปวิพากษ์ วิจารณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - 3.6 ทำแบบทดสอบหลังเรียน

เอกสารสำหรับนักเรียน

การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

การเขียนภาพระบายสี เป็นกระบวนการสร้างสรรค์จินตนาการ พัฒนากระบวนการคิด ฝึกทักษะ เน้นการปฏิบัติจริง โดยมีองค์ประกอบศิลป์ เป็นหลักของการถ่ายทอดความคิดมาเป็นภาพ

การเขียนภาพระบายสี คือ การใช้ของ
แหลม เช่น ดินสอ ปากกา สีเทียน พู่กัน สีเมจิก
หรือ เหล็กแหลม ขีดเขียนเป็นภาพลายเส้น บน
กระดาษ หรือบนพื้นราบ ภาพที่เขียนจะเป็น
ลายเส้น ส่วนพื้นจะเป็นสีขาวของกระดาษ ทำสี

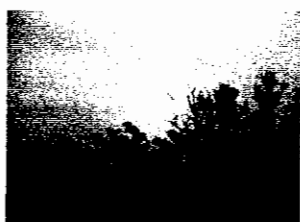

แก่ สีอ่อน ให้เป็นแสงและเงาเป็นภาพ 2 มิติ การระบาย
สีได้แก่การใช้พู่กัน หรือวัสดุอื่นที่ใช้เขียน เขียนแล้ว
ระบายสีทับให้เป็นสีอ่อนแก่ มีแสงและเงา มองดูเป็น
ภาพ 3 มิติ

การเขียนภาพทิวทัศน์ คือ ภาพที่แสดงลักษณะ
ของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เช่น ภาพทุ่งนา ทุ่งหญ้า
แม่น้ำ ลำธาร ภูเขา ทะเล ฯลฯ การวาดภาพ บ้าน รถ
วัด ท้องฟ้า ที่มองเห็นระดับใกล้ กลาง ไกล ถ่ายทอด

ความงามที่น่าประทับใจ ออกมาเป็นผลงานศิลปะด้วยการวาดภาพระบายสี
สร้างสรรค์จินตนาการด้วยตนเอง

ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลได้ถูกคิด หรือการที่เกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือการได้ถูกคิดถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้นปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นทั่วโลกซึ่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ

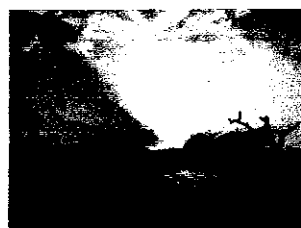
ต่อคุณภาพชีวิตและอนาคตมนุษยชาติปัญหาดังกล่าวเกิดจากการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีความเชื่อมโยงและร่วมมือต่อกัน ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกัน

อย่างบูรณาการ โดยต้องช่วยกันทุกฝ่ายและมีการดำเนินการ

ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมกับการเขียนภาพระบายสี

มนุษย์กับการถ่ายทอดความรู้สึกการแสดงออก
การสร้างสรรคดีต้องอาศัยพื้นฐานจากธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการสังเกต นำมาดัดแปลง
เช่น แสดงอาทิตย์ขึ้นยามเช้า หรือตกในตอนช่วงเย็น

บรรยากาศของท้องฟ้าที่สดใส เจียบสงบ
ลักษณะรูปร่าง รูปทรงของดอกไม้ ลักษณะของ
ภาพลายไทยก็นำมาจากสิ่งที่เกิดขึ้นจาก
ธรรมชาติ ลักษณะของเปลวไฟที่กำลังลุกโชติ
ช่วงและนำมาสร้างภาพลายเปลวไฟ เป็นต้น

การนำทัศนธาตุมาเป็นหลักของการสร้างภาพ

ทัศนธาตุ หมายถึง สิ่งที่เป็นปัจจัยพื้นฐานหรือองค์ประกอบสำคัญของ
งานทัศนศิลป์ ได้แก่ จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว แสง เงา
ส่วนประกอบเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเขียนภาพระบายสี จนทำให้
เกิดความงดงาม การสร้างภาพจากความงามของธรรมชาติเป็นภาพเหตุการณ์
ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ นิยมระบายสีที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ
ธรรมชาติเพื่อถ่ายทอดเหตุการณ์ ความรู้สึก
ให้ดูแล้วสมจริง

การออกแบบภาพ

■ ควรมีจุดสนใจเพียงจุดเดียว

■ น้ำหนักของภาพควรจัดวางให้มีน้ำหนักเท่ากันทั้งสองข้าง
ไม่ควรหนักไปข้างใดข้างหนึ่ง

■ ระยะของภาพ

ในแต่ละภาพควรมีการจัดระยะ คือ ระยะใกล้ ระยะกลาง ระยะไกล และพื้นหลัง จุดสนใจ ควรอยู่ระยะกลาง

■ แสงและเงา

ภาพที่สมบูรณ์สวยงาม แสงและเงาจะมีบทบาทมาก ทำให้ภาพนั้นมีความรู้สึกมีชีวิตชีวา และต้องวางให้ถูกต้อง เพื่อให้ภาพนั้นมีมิติ มีความคมชัดลึก และมีความกลมกลืนกัน

■ รูปร่างรูปทรง

ในธรรมชาติมีลักษณะรูปร่างที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ใบไม้ ดอกไม้ แม่น้ำ ภูเขา ลำธาร สัตว์ต่าง ๆ แมลง ซึ่งเรานำมาสร้างสรรค์ภาพจากการที่ได้สังเกต

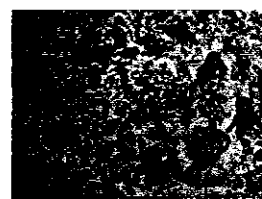
■ เส้น

ในธรรมชาติก็มีลักษณะต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกที่สงบเงียบ ตื่นเต้น มั่นคง แข็งแรง หรืออ่อนไหว น่าประทับใจ เส้นทำให้เกิดรูปทรง

■ ลักษณะของพื้นผิว

มีลักษณะต่าง ๆ มากมาย พื้นผิวตามธรรมชาติและพื้นผิวที่มนุษย์สร้างขึ้นเลียนแบบธรรมชาติ ลักษณะของผิว ขรุขระ หยาบเรียบ เป็นต้น

■ เอกภาพ

เป็นความสัมพันธ์ต่อกันของภาพ ภาพนั้นควรมีความหมายให้สอดคล้องต่อกัน

สี

สามารถถ่ายทอดความรู้สึก ออกมาเป็นภาพได้ สี มีลักษณะที่แตกต่างกันเมื่อได้กระทบกับแสงสีอาจ เปลี่ยนแปลงไปเช่น ใบไม้มีสีเขียวอ่อน สีเขียวเข้ม สีเขียวเหลือง ตามลักษณะสภาพของรูปร่างรูปทรงที่ได้มี แสงส่องกระทบใบไม้ก็จะเกิดมุมมองของสีต่าง ๆ

ความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีต่องานทัศนศิลป์

ความงามของธรรมชาติยามเช้า กลางวัน ตอนเย็น กลางคืน รูปแบบมีความ แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อความรู้สึก การ แสดงออกเพื่อที่จะนำมาสร้างสรรค์ภาพ

ลักษณะของการวาดภาพ

1. การเขียนภาพในรูปแบบของจริง จากธรรมชาติ เป็นการเขียนภาพจากสิ่ง ธรรมชาติที่พบเห็นประทับใจ เช่น ภาพมด ช่วยกันหาอาหาร แมลงเกาะบนดอกไม้ยามเช้า ดอกไม้ ทิวทัศน์ ฯลฯ

2. การเขียนภาพกึ่งนามธรรม เป็นการ ออกแบบภาพที่มีลักษณะคล้ายกับของจริง และมีเอกภาพ

3. การเขียนภาพนามธรรม จากธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม ก็สามารถให้ความรู้สึกนึกคิดจินตนาการ และใช้กระบวนการสร้างภาพให้ภาพนั้นมีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ เช่น ภาพ"ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม"

ขั้นตอนการออกแบบภาพ

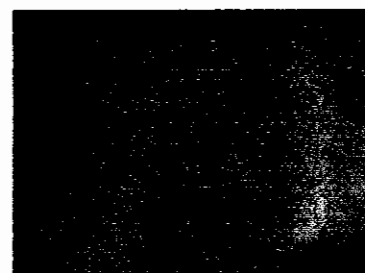
1. ตั้งชื่อเรื่อง สิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจ

สำหรับการสร้างภาพ เป็นแนวทางของการออกแบบภาพ ตามความคิดและจินตนาการ เป็นการรักธรรมชาติ สร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ

2. สร้างภาพโดยการร่างภาพ

ร่างภาพ แกะไขตามความเหมาะสมตามความคิด จินตนาการ ถ่ายทอดความรู้สึกเป็นภาพควรร่างภาพให้เบาที่สุดหรือถ้ามีทักษะเพียงพอก็ไม่ต้องร่างภาพ

3. ระบายสี

มีความสำคัญในการวาดภาพเพราะทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกผู้วาดต้องมีความรู้พื้นฐานของสี ในลักษณะต่างๆ ชนิดของสีในแต่ละประเภท วิธีการใช้สีและรวมถึงทักษะของการวาด

3. ความสัมพันธ์ของภาพ

ภาพต้องมีเนื้อหาที่มีความหมายกลมกลืนต่อกัน ต้องมีจุดเด่น มีรูปและพื้นหลัง รูปร่าง รูปทรงที่เหมาะสม เช่นภาพนี้เน้นการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

4. ตกแต่งภาพ

หลังจากวาดภาพระบายสีเรียบร้อยแล้วเป็นที่พอใจของผู้วาดแล้ว ก็ควรนำภาพที่วาดมาแก้ไข ตกแต่งให้เกิดความสวยงาม

5. การใช้เทคนิคการวาดภาพระบายสี

การวาดภาพระบายสีควรสร้างสรรค์ลักษณะการวาดที่ใช้กรรมวิธีต่างๆที่หลากหลาย เช่นการเว้นพื้นที่ช่องว่าง ใช้กระดาษที่เปียกหรือแห้ง การวางรูปให้เหมาะสม

6. ภาพที่สมบูรณ์ตามแนวการวาดภาพจากธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม

การวาดภาพให้เสร็จสมบูรณ์ตามที่ได้วาดได้สร้างสรรค์ ออกแบบของการวาด ตามหลักการองค์ประกอบศิลป์ ตามขั้นตอนดังรูป

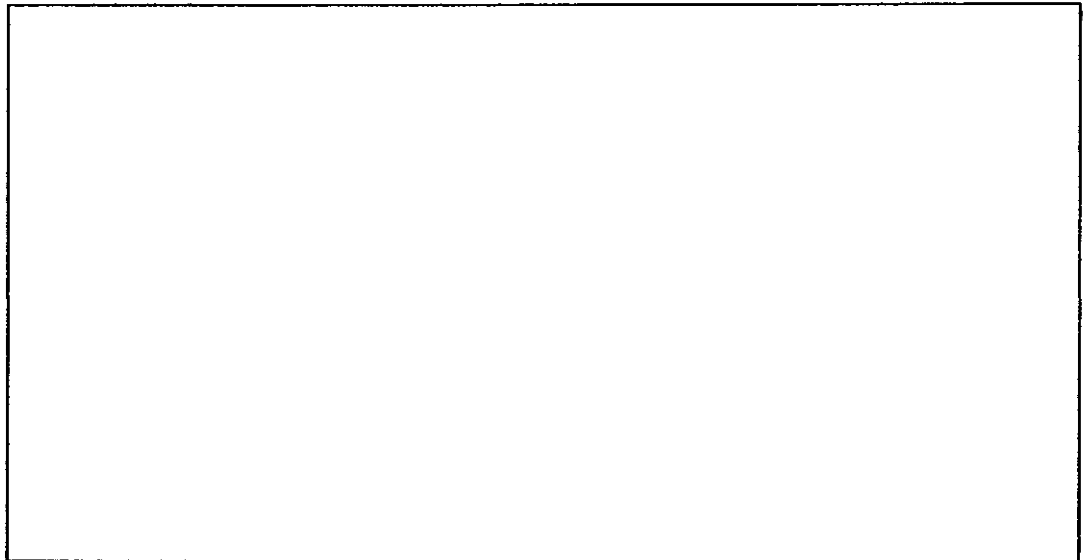

ใบงานที่ 1

เรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

.....

- คำชี้แจง** ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5 คน เขียนภาพระบายสี ตั้งชื่อเรื่องภาพจาก
ผลงาน จากการเรียนรู้ “เรื่องความงามของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ
การอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน” โดยใช้สื่ออะไรก็ได้ที่นักเรียนมีอยู่
- คำสั่ง** ให้นักเรียนวาดภาพริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนบริเวณหน้าวัดบางพระ

ผลงานภาพชื่อ

.....

อธิบายเรื่องจากภาพ

.....

.....

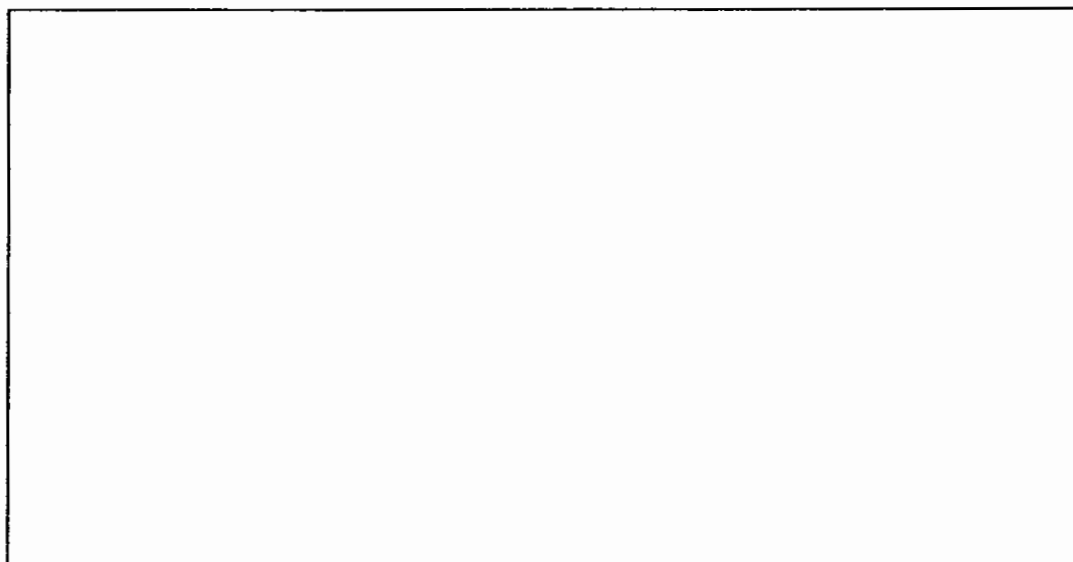
ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ใบงานที่ 2

เรื่องที่ 4 การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

-
- คำชี้แจง** ให้นักเรียนแต่ละคน เขียนภาพระบายสี ตั้งชื่อเรื่องภาพจากผลงาน จากการ
เรียนรู้ เรื่อง "การสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน" โดยใช้สีอะไรก็ได้ที่นักเรียนมีอยู่
- คำสั่ง** ให้นักเรียนวาดภาพริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนบริเวณหน้าวัดบางพระ

ผลงานภาพชื่อ

.....

อธิบายเรื่องจากภาพ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบฝึกหัดที่ 4
เรื่องการสร้างความตระหนักต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกและเครื่องหมาย × หน้าข้อที่
 เห็นว่าผิด

-1. นักเรียนและเยาวชนควรมีจิตสำนึกต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
-2. การเขียนภาพระบายสีควรจะใช้สีน้ำอย่างเดียวจึงจะสวยงาม
-3. แม่น้ำท่าจีนเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร
-4. นักเรียน เยาวชน และประชาชนควรร่วมกันอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน
-5. การเขียนภาพระบายสีไม่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบศิลป์ภาพก็สวยงามได้
-6. ภาพเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
-7. เป็นภาพ ความงามของธรรมชาติ
-8. ภาพนี้ไม่มีจุดเด่นของภาพ
-9. ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมคือสิ่งที่อยู่รอบตัวนักเรียน
-10. การเขียนภาพระบายสีเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความตระหนักต่อธรรมชาติ
 สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์แม่น้ำท่าจีน

เฉลย 1 / 2 × 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8. × 9. / 10. /

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นายขวัญเมือง ปักชาสุข
 ที่อยู่ 49 หมู่ที่ 4 ตำบลบางแก้วฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
 ที่ทำงาน โรงเรียนวัดบางพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2
 อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2503 ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดบางพระ จังหวัดนครปฐม
 พ.ศ. 2506 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
 พ.ศ. 2514 ประกาศนียบัตรการศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม นครปฐม
 พ.ศ. 2517 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
 จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2525 ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูนครปฐม
 พ.ศ. 2546 ศึกษาต่อปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พ.ศ. 2551 ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติของการทำงาน

พ.ศ. 2516 - 2518 ครูโรงเรียนบ้านทุ่งกระถิน จังหวัดราชบุรี
 พ.ศ. 2519 – 2533 ครูโรงเรียนวัดบางพระ จังหวัดนครปฐม
 พ.ศ. 2533 – 2548 ครูชำนาญการโรงเรียนวัดบางพระ
 จังหวัดนครปฐม
 พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบางพระ
 จังหวัดนครปฐม